

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen, de gevraagde informatie in te vullen (en de overeenkomst te ondertekenen en af te geven).

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling met

Titel: De economische impact van het toerisme in Neerpelt

Richting: master in de toegepaste economische wetenschappen - innovatie en ondernemerschap
2009

Jaar:

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Ik ga akkoord,

JANSEN, Carin

Datum: 14.12.2009

De economische impact van het toerisme in Neerpelt

Carin Jansen

promotor :
Prof. dr. Patrick DE GROOTE

Voorwoord

Deze eindverhandeling vormt het sluitstuk van mijn studies Toegepaste Economische Wetenschappen. Het is dan ook een weerspiegeling van de kennis en ervaring ik die doorheen de jaren heb opgedaan aan de Universiteit Hasselt.

Het onderwerp van deze eindverhandeling is de economische impact van het toerisme in Neerpelt. Als Neerpeltenaar geboren en getogen was ik dan ook zeer verheugd dat ik een onderzoek mocht uitvoeren over en in "mijn" gemeente. Aangevuld met mijn eigen interesse in toerisme vormde dit de basis om voor dit onderwerp te kiezen.

Dit eindwerk zou niet mogelijk geweest zijn zonder de steun en coördinatie van mijn promotor Prof. Dr. P. De Grootte. Ondanks zijn drukke tijdschema wist hij toch altijd tijd vrij te maken om mijn onderzoek te beoordelen. Hiervoor wil ik hem dan ook oprecht danken.

Vervolgens wil ik de heer Raf Drieskens, burgemeester van de gemeente Neerpelt, danken voor het nalezen en beoordelen van mijn onderzoek doorheen het jaar. Zijn opmerkingen en opbouwende kritiek hebben op positieve manier bijgedragen aan dit onderzoek.

Dan zijn er nog een aantal mensen die altijd voor mij hebben klaar gestaan wanneer ik met vragen zat of informatie nodig had. In het bijzonder dank ik Stijn Jansen, bestuurssecretaris van de gemeente Neerpelt, Yvo Vanesch, parkeerwachter van de gemeente Neerpelt, Kelly Droogmans, coördinator marktonderzoek Toerisme Limburg en Jan Neiryndck, medewerker bij RSZ-statinfo.

Een woord van dank gaat ook uit naar de medewerkers en beheerders van de verblijfsgebouwen in Neerpelt. Ik wil hen danken voor het ter beschikking stellen van de nodige informatie.

Wanneer ik namen noem van mensen die ik wil bedanken zal ik ongetwijfeld mensen vergeten die op een of andere manier een positieve bijdrage hebben geleverd aan het tot stand komen van deze eindverhandeling. Deze mensen wil ik natuurlijk ook bedanken.

Tot slot gaat mijn grootste woord van dank en respect uit naar mijn ouders. Zonder hen zou ik nooit de mogelijkheid hebben gehad om deze universitaire studie aan te vatten. Ondanks de moeilijke momenten zijn zij mij toch altijd blijven steunen in mijn keuzes en hebben zij mij de kans gegeven om ook buiten mijn studie de nodige ervaring en kennis op te doen.

Carin Jansen

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
LIJST VAN TABELLEN	4
LIJST VAN FIGUREN	6
LIJST VAN BIJLAGEN	7
SAMENVATTING	8
HOOFDSTUK 1 INLEIDING	10
1.1 KEUZE VAN HET ONDERWERP	10
1.2 PROBLEEMSTELLING	10
1.3 CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG EN DEELVRAGEN	11
1.4 THEORETISCHE MODELLEN VOOR DE IMPACTANALYSE	13
1.5 BEGRIPSOMSCHRIJVING	14
1.6 DE GEMEENTE NEERPELT	16
1.6.1 Situering en bereikbaarheid	16
1.6.2 Historisch overzicht en demografie	18
HOOFDSTUK 2 TOERISTISCH AANBOD VAN NEERPELT	21
INLEIDING	21
2.1 NATUURLIJK ATTRACTIEAPPARAAT	21
2.1.1 Klimaat	21
2.1.2 Landschap	21
2.1.3 Natuur	22
2.2 KUNSTMATIG ATTRACTIEAPPARAAT	23
2.2.1 Burgerlijke bouwkunst	23
2.2.2 Religieuze bouwkunst	23
2.2.3 Musea	24
2.2.4 Technische en wetenschappelijke attracties	24
2.2.5 Sport en ontspanning	25
2.2.6 Evenementen	28
2.3 LOGIESAANBOD	29
2.3.1 Bed and Breakfast	29
2.3.2 Hoevetoerisme	29
2.3.3 Budgetverblijven	29
2.3.4 Jeugdverblijven	29
2.3.5 Passantenhaven Welvaart en parking mobilhomes	29
2.3.6 Tentenkampen en kampeerweides	29
2.3.7 Verblijfsgebouw Dommelhof	30
2.4 OVERZICHT TOERISTISCH AANBOD OP JAARBASIS	30
2.5 BESLUIT	31
HOOFDSTUK 3 TOERISTISCHE VRAAG VAN NEERPELT	32
3.1 EÉNDAGSTOERISME	32
3.2 VERBLIJFSTOERISME	33
3.2.1 Evolutie van het aantal aankomsten en overnachtingen	33
3.2.2 Verdeling van het aantal overnachtingen volgens nationaliteit	38
3.2.3 Verdeling van het aantal overnachtingen volgens logiesvorm	40
3.3 BESLUIT	40
HOOFDSTUK 4 ECONOMISCHE IMPACT VAN HET TOERISME IN NEERPELT	42
4.1 ASPECTEN EN BEPERKINGEN VAN DE IMPACTANALYSE	42
4.2 DE ECONOMISCHE IMPACTANALYSE	43
4.3 TEWERKSTELLING	45

4.3.1	<i>Algemene kenmerken en randvoorwaarden</i>	- 45 -
4.3.2	<i>Model en methode</i>	- 46 -
4.3.3	<i>De RSZ-tewerkstelling in de toeristische sector</i>	- 49 -
4.3.4	<i>De RSVZ-tewerkstelling in de toeristische sector</i>	- 55 -
4.3.5	<i>Totale tewerkstelling per logiesvorm</i>	- 57 -
4.3.6	<i>Besluit</i>	- 58 -
4.4	BESTEDINGEN	- 58 -
4.4.1	<i>Model en methode</i>	- 58 -
4.4.2	<i>Gevallenstudie passantenhaven</i>	- 60 -
4.4.3	<i>Bed and Breakfast en hoevetoerisme</i>	- 65 -
4.4.4	<i>Logiesaanbod</i>	- 67 -
4.4.5	<i>Totale besteding verblijfstoeristen</i>	- 71 -
4.4.6	<i>Directe omzet in de sector toerisme in Neerpelt</i>	- 73 -
4.4.7	<i>Besluit</i>	- 74 -
4.5	INVESTERINGEN	- 75 -
4.5.1	<i>Model en methode</i>	- 75 -
4.5.2	<i>Publieke investeringen</i>	- 76 -
4.5.3	<i>Private investeringen</i>	- 77 -
4.5.4	<i>Besluit</i>	- 78 -
HOOFDSTUK 5	ALGEMEEN BESLUIT EN BELEIDSAANBEVELINGEN	- 79 -

Lijst van tabellen

- Tabel 3.1. Evolutie van het totaal aantal aankomsten (2001 – 2007)
- Tabel 3.2. Evolutie van het totaal aantal overnachtingen (2001 – 2007)
- Tabel 3.3. Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur (2001 – 2007)
- Tabel 3.4. Evolutie van het aantal aankomsten van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)
- Tabel 3.5. Evolutie van het aantal overnachtingen van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)
- Tabel 3.6. Evolutie van het percentage van nationaliteiten van de verblijfstoeristen in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)
- Tabel 3.7. Evolutie van het aantal overnachtingen in Limburg per logiesvorm (2001-2007)
- Tabel 4.1. Indeling toeristische sector in Limburg volgens Toerisme Limburg
- Tabel 4.2. Indeling toeristisch-recreatieve sector in België volgens P. De Groot
- Tabel 4.3. Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)
- Tabel 4.4. Evolutie van het aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, opgedeeld per NACE-code (1997-2007)
- Tabel 4.5. Evolutie van het aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, opgedeeld per NACE-code (1997-2007)
- Tabel 4.6. Aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen in Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer, volgens NACE-code (toestand op 31 december 2007).
- Tabel 4.7. Totaal aantal verzekeringsplichtigen per NACE-code op 31 december 2007
- Tabel 4.8. Totaal aantal tewerkgestelde personen in de toeristische sector (op 31 december 2007)
- Tabel 4.9. Totaal aantal tewerkgestelde personen in de logiesvormen van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (toestand op 31 december 2007)
- Tabel 4.10. Aantal aankomsten mobilhomes en plezierbootjes naar nationaliteit (2007 – 2008)
- Tabel 4.11. Absoluut aantal eenheden bestedingen
- Tabel 4.12. Percentages bestedingen
- Tabel 4.13. Gemiddelde besteding per eenheid
- Tabel 4.14. Gemiddelde bezettingsgraad in de gastenkamers van de Limburgse Kempen (2008)
- Tabel 4.15. Raming van het totaal aantal overnachtingen in gastenkamers in Neerpelt (2008)
- Tabel 4.16. Evolutie van de totale bestedingsimpact van de gastenkamers in Neerpelt
- Tabel 4.17. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in Dommelhof (1998 – 2008)
- Tabel 4.18. Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in het Dommelhof, in euro (1998 – 2008)
- Tabel 4.19. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Kievit (2007 – 2008)
- Tabel 4.20. Gemiddelde verblijfskost per nacht in de Kievit (2009)
- Tabel 4.21. Totale besteding in euro van verblijfstoeristen in de Kievit, 2007-2008
- Tabel 4.22. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Scoutsrally (1998 – 2008)
- Tabel 4.23. Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in de Scoutsrally (in euro) (1998 – 2008)

Tabel 4.24	Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Dommelvallei (2001-2008)
Tabel 4.25	Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in de Dommelvallei in euro (2001-2008)
Tabel 4.26	Overnachtingen in juli en augustus 2008
Tabel 4.27	Totale besteding verblijfstoeristen (2008)
Tabel 4.28	Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro) (2001-2008)
Tabel 4.29	Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro) (2001-2008)
Tabel 4.30	Evolutie van de directe omzet in de sector toerisme in Neerpelt 2001-2007 (EUR - tegen prijzen van 2007)
Tabel 4.31	Investerings in toerisme en totale investeringen door gemeente Neerpelt (EUR - 2000-2008)
Tabel 4.32	Investerings in toeristische initiatieven door de gemeente Neerpelt (1999 - 2008) (investering in euro)
Tabel 4.33	Evolutie van de directe investeringen in de sector toerisme in Neerpelt door de provincie Limburg (2001 - 2007) (in euro)
Tabel 4.34	Evolutie van de percentages van de directe investeringen in de sector toerisme in Neerpelt door de provincie Limburg (2001 - 2007 (in euro)

Lijst van figuren

- Figuur 1.1 Ligging van Neerpelt in de provincie Limburg
- Figuur 1.2 Stratenplan en parochies in Neerpelt
- Figuur 2.1 Lage Kempen
- Figuur 2.2 Kleinhandel Neerpelt Centrum
- Figuur 2.3 Jaaroverzicht toeristisch aanbod in Neerpelt
- Figuur 3.1 Evolutie van het totaal aantal aankomsten in Neerpelt, Overpelt, Hamont-Achel en Bocholt (2001-2007)
- Figuur 3.2 Evolutie van het totaal aantal overnachtingen in Neerpelt, Overpelt, Hamont-Achel en Bocholt (2001 – 2007)
- Figuur 3.3 Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur (2001 – 2007)
- Figuur 3.4 Evolutie van het aantal aankomsten van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)
- Figuur 3.5 Evolutie van het aantal overnachtingen van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)
- Figuur 4.1 Schematisch overzicht analyses en modellen
- Figuur 4.2 Economische impact van het toerisme (WTTC)
- Figuur 4.3 Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)
- Figuur 4.4 Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (1997-2007)
- Figuur 4.5 Evolutie van het totaal aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)
- Figuur 4.6 Evolutie van het totaal aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (1997-2007)
- Figuur 4.7 Evolutie van het totale aantal overnachtingen in Dommelhof (1998 – 2008)
- Figuur 4.8 Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro) (2001-2008)
- Figuur 4.9 Evolutie van de directe omzet in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (2001 – 2007)

Lijst van bijlagen

Bijlage 1	Uitreksel uit het legislatuurprogramma van Neerpelt, 2007 - 2012
Bijlage 2	Enquête Passantenhaven
Bijlage 3	Gemeentelijk politiereglement passantenhaven "Welvaart" en aanlegsteigers
Bijlage 4	NACE-codes gebruikt voor de afbakening van de toeristische sector
Bijlage 5	Volledige RSZ-gegevens in verband met tewerkstelling in de gemeenten Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer.

Samenvatting

Neerpelt is een gemeente gelegen in het noorden van Limburg. Zij telt ruim 16.000 inwoners en 53 verschillende nationaliteiten. Met een oppervlakte van ruim 4000 hectare, een bevolkingsdichtheid van 375 inwoners per km² en ... Km aan fietsroutenetwerk vormt zij een mooie en gezellige uitvalsbasis voor toeristische uitstappen.

Het onderwerp van dit onderzoek bestaat erin om de economische impact van het toerisme in Neerpelt te onderzoeken. Voordat wij hieraan kunnen beginnen lichten wij kort de te onderzoeken aspecten toe. De gemeente wenst een inzicht te krijgen in de effecten die haar bestaande toeristische initiatieven hebben op het gebied van omzet, tewerkstelling en investeringen. Zij hoopt hierdoor een beter begrip te krijgen van de resultaten die deze initiatieven bieden voor de lokale economie zodat zij haar toeristisch beleid hierop kan afstellen en optimaliseren.

In ons onderzoek wensen wij dus een antwoord te zoeken op de vraag: "In welke mate hebben de toeristische initiatieven een effect op de tewerkstelling, de bestedingen en de investeringen in de gemeente Neerpelt?".

Om te beginnen geven wij een korte beschrijving van de geschiedenis, de demografische aspecten en de situering van de gemeente Neerpelt. Daarna bekijken we het toeristisch aanbod in Neerpelt van naderbij. Wij vragen ons af wat de gemeente Neerpelt te bieden heeft betreffende de toeristische attracties en verblijfsverstrekkers. Dit gaat van allerlei monumenten, gebouwen en musea tot ontspanningsmogelijkheden en evenementen.

Vervolgens nemen we de toeristische vraag onder de loep. We kijken welke omvang het verblijfstoerisme in Neerpelt aanneemt en plaatsen dit ten opzichte van zowel haar omliggende gemeenten als de provincie Limburg en België. Verder gaan we dieper in op het aantal aankomsten en overnachtingen in Neerpelt en onderzoeken we de evolutie tijdens de afgelopen jaren. Tenslotte maken we een opdeling naar nationaliteit en logiesvorm.

Nadien komt de echte impactanalyse aan bod. Wij beginnen met een beschrijving van de beperkingen en de randvoorwaarden. Het is bij dit onderdeel van het onderzoek belangrijk dat men in gedachten houdt dat de toepassing van een model bepaalde veronderstellingen en abstracties inhoudt. Een model brengt dus ook bepaalde vereenvoudigingen met zich mee die niet onbelangrijk zijn.

Vervolgens onderzoeken we de impact op de tewerkstelling. Deze impactanalyse laat zien hoeveel arbeidsplaatsen het toerisme in Neerpelt oplevert en hoeveel vestigingseenheden actief zijn in de toeristische sector. We vergelijken dit ook weer met de omliggende gemeenten.

Hierna bestuderen we de impact op de bestedingen. We beschikken hiervoor over bestedingscijfers van Toerisme Limburg. Op aanraden van burgemeester Drieskens hebben wij deze cijfers getoetst aan de werkelijkheid aan de hand van een enquête. Onze gevallenstudie over de passantenhaven

toont ons de resultaten hiervan. We hebben ook alle logiesvormen opgenomen in de analyse van de bestedingen. Aan de hand van tellingen die de beheerders doorheen de jaren hebben bijgehouden konden wij het totale aantal overnachtingen in Neerpelt berekenen. Deze berekening hebben wij vervolgens vergeleken met de officiële statistieken van het Nationaal Instituut voor Statistiek. Op basis van deze gegevens hebben wij uiteindelijk de impact op de bestedingen kunnen becijferen.

Tenslotte bespreken we de investeringen in de toeristische sector van Neerpelt. Wij kijken welk aandeel deze investeringen uitmaken van de totale jaarlijkse investeringen in Neerpelt.

Na al deze analyses sluiten wij af met een aantal beleidsaanbevelingen voor de gemeente Neerpelt.

Carin Jansen

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Keuze van het onderwerp

Voor het vervolg van deze tekst, vermelden wij dat met "de gemeente" wordt verwezen naar het bestuur van de gemeente Neerpelt, zijnde: burgemeester, schepenen, gemeentesecretaris en ondersteunende diensten.

Het onderwerp van deze thesis werd aangereikt door Prof. dr. Patrick De Grootte, die reeds contact had gehad met de gemeente Neerpelt. De gemeente had al een Stuurgroep Toerisme opgericht om haar toeristisch beleid beter te kunnen afstemmen op haar doelstellingen en haar behoeften. Deze stuurgroep bestond uit vijf personen, die ieder hun eigen bijdrage konden leveren aan het optimaliseren van het toeristisch beleid in Neerpelt.

In haar beleidsdoelstellingen had de gemeente reeds bepaald om professionele ondersteuning en advies in huis te halen zodat er op structurele wijze aan haar toeristisch beleid gewerkt kan worden. Een eindverhandeling betreffende de economische impact van het toerisme in Neerpelt, was in dit kader dan ook zeer welkom.

Om de economische impact van toerisme te kunnen bestuderen is het belangrijk om eerst de vraag en het aanbod van het toerisme in Neerpelt in kaart te brengen. Hoofdstuk twee geeft een inventaris van dit toeristisch aanbod. Hoofdstuk drie bespreekt de grootte, de spreiding en de evolutie van de toeristische vraag.

Het vierde hoofdstuk omvat het eigenlijke onderzoek, de zogenaamde impactanalyse. Voor deze impactanalyse zijn er verschillende modellen beschikbaar in de literatuur. Verderop in deze tekst vindt u een overzicht van deze modellen en een verantwoording van onze keuze.

Tot slot zullen we enkele conclusies en (beleids)aanbevelingen opstellen die voor de gemeente Neerpelt interessant kunnen zijn om haar toeristisch beleid te verbeteren.

1.2 Probleemstelling

Voor het beschrijven van het praktijkprobleem hebben we ons gebaseerd op het legislatuurprogramma van de gemeente Neerpelt voor de periode 2007 tot en met 2012. Hierin vinden we meteen het uitgangspunt van de gemeente terug: "toerisme is (lokale) economie". Deze stelling is daarom ons vertrekpunt voor het praktijkprobleem en de verdere opstelling van onze onderzoeksvragen. *Bijlage 1* bevat het legislatuurprogramma over het toerisme in Neerpelt.

Om de economische impact van het toerisme te onderzoeken, baseren wij ons op de stelling uit het legislatuurprogramma dat goed draaiende toeristische initiatieven, extra omzet en tewerkstelling betekenen. Bovendien hebben we ook enkele gesprekken met de burgemeester gevoerd, om het praktijkprobleem te verkennen en beter te kunnen definiëren.

Zo zijn we tot het volgende *praktijkprobleem* gekomen.

De gemeente wenst een *inzicht te krijgen* in de effecten die haar bestaande toeristische initiatieven hebben op het gebied van omzet, tewerkstelling en investeringen. Zij hoopt hierdoor een beter begrip te krijgen van de *resultaten die deze initiatieven bieden voor de lokale economie* zodat zij haar *toeristisch beleid hierop kan afstellen en optimaliseren*.

De gemeente opteert ook voor een beknopte vergelijking te maken met de omliggende gemeenten. (=benchmark). Indien de lokale economie een positieve impact ondervindt van deze toeristische initiatieven, zullen ook andere betrokken zoals lokale handelaars, horeca-uitbaters, inwoners, ... hier baat bij hebben. Smith (1990) verwoordt dit als volgt: "Lokale handelaars profiteren direct van de toeristische bestedingen. Wanneer zij hun werknemers betalen en wanneer deze mensen dit geld weer lokaal besteden bij andere bedrijven, zal de gehele gemeenschap hier uiteindelijk baat bij hebben" (Smith, 1990, p. 270). Wij zullen in deze benchmark de gemeenten Overpelt, Lommel, Hamont-Achel, Peer en Bocholt opnemen omdat zij direct aan Neerpelt grenzen.

Met toeristische initiatieven bedoelen we steeds de *bestaande* toeristische initiatieven. Het is niet de bedoeling van dit onderzoek om, op voorhand, de effecten van mogelijke nieuwe initiatieven te onderzoeken. Het zogenaamde "gat in de markt". Dit is volgens de gemeente zeker een interessant onderwerp voor verder onderzoek. Wij beperken ons echter tot de bestaande toeristische initiatieven omdat dit volgens ons het beste aansluit bij de gekozen titel van deze eindverhandeling.

1.3 Centrale onderzoeksvraag en deelvragen

Uit het hierboven beschreven praktijkprobleem hebben we de volgende centrale onderzoeksvraag afgeleid: "*In welke mate hebben de toeristische initiatieven een effect op de tewerkstelling, de bestedingen en de investeringen in de gemeente Neerpelt?*"

Om deze centrale onderzoeksvraag te beantwoorden is het opstellen van enkele deelvragen aangewezen. Deze deelvragen, evenals de verantwoording van de keuze en de aanpak, vindt u in onderstaande alinea's.

Deelvraag 1:

Wat is de omvang en de aard van de publieke en de private toeristische investeringen in Neerpelt?

Verantwoording van de keuze:

De gemeente wenst informatie te krijgen over het verschil in omvang en aard tussen de private en de publieke investeringen in het toerisme. Met omvang wordt de grootte van de investeringen bedoeld. De aard heeft betrekking op het feit of een investering al dan niet gedaan wordt om een toeristisch initiatief op te stellen, of dat een investering juist gedaan wordt omdat er reeds een bepaald toeristisch initiatief bestaat. De gemeente hoopt hierdoor meer inzicht te krijgen in het

effect van investeringen op toeristische initiatieven, maar ook omgekeerd, het effect van toeristische initiatieven op de investeringen.

Onderzoeksmethode:

Een analyse van secundaire gegevens, zoals bestaande documenten en overzichten van publieke en private investeringen, lijkt ons hier aangewezen. De gemeente Neerpelt heeft deze documenten ter beschikking.

Deelvraag 2:

Wat zijn de indicatoren voor het al dan niet investeren en besteden in Neerpelt?

Verantwoording van de keuze:

De gemeente wil graag weten wat toeristen aanzet om al dan niet geld te besteden in Neerpelt. De omvang van deze besteding is ook interessant om te weten, aangezien we hierdoor een berekening kunnen maken van de effecten van deze bestedingen op de lokale economie. Hetzelfde idee geldt voor de investeerders en de investeringen.

Onderzoeksmethode:

Door middel van enquêtes af te nemen bij toeristen in Neerpelt, willen wij een inzicht krijgen in het bestedingspatroon van deze toeristen. Ons eerste verkennend onderzoek heeft ons ook al geleerd dat Toerisme Limburg cijfers ter beschikking heeft betreffende het bestedingspatroon van bepaalde categorieën toeristen. Deze cijfers kunnen wij ook gebruiken bij ons onderzoek naar het bestedingspatroon. Daarnaast willen wij ook enkele bevoorrechte getuigen interviewen om de redenen van investeren in Neerpelt te achterhalen.

Deelvraag 3: "Hoe evolueerde de tewerkstelling in de toeristische sector van Neerpelt de afgelopen tien jaar?"

Verantwoording van de keuze:

Om de impact op de tewerkstelling te kunnen achterhalen, schetsen wij eerst de evolutie van de tewerkstelling in de toeristische sector in Neerpelt. Via een economisch model voor impactanalyse bepalen wij dan de impact van de toeristische initiatieven op de tewerkstelling in de toeristische sector in Neerpelt. Een overzicht van de economische modellen vindt u verderop in de tekst.

Onderzoeksmethode:

Eerst voeren wij een analyse uit van bestaand cijfermateriaal betreffende de tewerkstelling in de toeristische sector in Neerpelt en betreffende het aantal en de omvang van de toeristische initiatieven in Neerpelt. Daarna passen wij het gekozen model toe.

Deelvraag 4:

Welke toeristische initiatieven zijn weersafhankelijk betreffende het gebruik en de gerelateerde opbrengsten?

Verantwoording van de keuze:

Deze deelvraag is van belang voor de bestedingen en de tewerkstelling. De gemeente wil graag weten welke van de initiatieven/investeringen op welke tijdstippen opbrengsten genereren. Bepaalde initiatieven en evenementen blijken bijvoorbeeld enkel interessant in de zomermaanden, of zijn sterk weersafhankelijk. Men wil deze initiatieven graag in kaart brengen zodat men eventueel garanties kan inbouwen dat deze ook aantrekkelijk kunnen zijn in de winterperiode of perioden van slechte weersomstandigheden.

Onderzoeksmethode:

Hiervoor kiezen wij ook voor een analyse van secundaire gegevens. Een studie van documenten betreffende de bestaande toeristische initiatieven kan ons helpen om de verschillende soorten toeristische initiatieven in kaart te brengen en de opbrengsten te relateren aan een bepaald seizoen (of seizoenen). Indien mogelijk, kan een observatie van enkele toeristische initiatieven ook helpen met het bepalen van optimalisaties voor seizoensgebonden initiatieven.

Tot slot wenst de gemeente ook een beknopte vergelijking (=benchmark) uit te voeren om de verhouding van de investeringen, bestedingen en tewerkstelling ten opzichte van andere gemeenten in Limburg en vooral in de Limburgse Kempen te onderzoeken. Een onderzoek naar de effecten van het toerisme in Neerpelt is op zich al zeer interessant materiaal om het gemeentebestuur te ondersteunen. Men wil echter ook graag weten hoe de resultaten zich meten ten opzichte van andere gemeenten. Het is zeker niet de bedoeling om een dergelijke gedetailleerde studie opnieuw uit te voeren in de omliggende gemeenten. Daarvoor zijn we te beperkt in de tijd en dit zou ten koste gaan van ons eigenlijke onderzoek. We baseren ons voor deze vergelijking op cijfers die voor handen zijn via Toerisme Limburg en via de omliggende gemeenten.

1.4 Theoretische modellen voor de impactanalyse

De onderstaande alinea's geven een opsomming van verschillende toe te passen modellen voor het berekenen van de economische impact van toerisme op de lokale economie. Wij hebben ons weerhouden om elk van deze modellen hier al gedetailleerd te beschrijven. Deze beschrijving zal wel terug te vinden zijn in het eigenlijke werk. Hieronder vindt u enkel een overzicht van de modellen die wij tijdens onze literatuurstudie gevonden hebben.

Om de impact op de tewerkstelling, de bestedingen en de investeringen te kwantificeren, maken wij gebruik van een economisch impact model voor toerisme. Volgens Smith (1990) zijn er drie fundamenteel verschillende methodes om de effecten van toerisme op de lokale economie te schatten. Het eerste is het input-outputmodel, het tweede is het schatten van toeristische bestedingen via de analyse van bestaande gegevens en het derde is het lokaal impact-model.

Zowel Page et al. (2002) als Cooper et al. (2005) beschrijven het gebruik van multiplicators. Cooper et al. (2005) maakt een verder onderscheid tussen vijf soorten multiplicatormodellen, zijnde het basis theoriemodel, het Keynesiaans multiplicatormodel, het "ad hoc"- model, het input outputmodel en het "Computable General Equilibrium"-model.

Ook Sharpley (2004) heeft het over een multiplicatoreffect. Hij definieert de Toeristische Inkomensmultiplicator als volgt: "*Een coëfficiënt die uitdrukt welke hoeveelheid van het inkomen in een bepaald gebied wordt gegenereerd door een additionele eenheid van toeristische bestedingen*" (Sharpley, 2004: 391).

Er moet echter reeds gezegd worden dat geen enkel model omschreven kan worden als zijnde "het beste". Alle modellen bieden zowel voor- als nadelen. Zo zegt Cooper et al. (2005) dat er bij de multiplicatormodellen twee fundamentele problemen voorkomen: de veronderstellingen die men bij elk model moet maken en de data die vereist is om met de modellen te kunnen werken.

We hebben een eerste verkennende literatuurstudie omtrent deze verschillende modellen uitgevoerd. Hieruit hebben we geleerd dat er een diversiteit aan modellen voor handen is. We zagen echter ook dat er zowel voor- als nadelen verbonden zijn aan elk model. Een groot nadeel voor ons, is de vereiste van veel en gedetailleerde informatie. Gezien het kader van dit onderzoek en de beperking in de tijd willen wij een model kiezen dat dit nadeel tot op zekere hoogte vermijdt.

Daarom hebben wij gekozen om in dit onderzoek met verschillende modellen te werken, afhankelijk van de impact die wij wensen te onderzoeken. Voor de impact op de tewerkstelling en de investeringen zullen wij de aanbodzijdebenadering gebruiken en voor de impact op de bestedingen zullen wij de vraagzijdebenadering gebruiken. Voor deze laatste hebben wij in eerste instantie geopteerd voor de toepassing van een multiplicatormodel. Nader onderzoek wees echter uit dat het gebruik van multiplicators op gemeentelijk niveau weinig zinvol en betrouwbaar is. De beperkingen en verantwoording van onze keuze vindt u terug in hoofdstuk vier bij aanvang van elke impactanalyse.

1.5 Begripsomschrijving

Recreatie en toerisme zijn geen eenduidig omschreven begrippen. In deze paragraaf worden enkele definities gegeven van toeristische begrippen met het oog op het vermijden van verwarring en het afbakenen van de grenzen van onze studie. Het is niet de bedoeling volledig te zijn met betrekking tot het toeristisch jargon. Verder zullen ook enkele begrippen uit de deelvragen verder worden toegelicht. In het verdere verloop van deze tekst worden volgende definities gehanteerd:

Toerisme: *Het geheel van interrelaties en verschijnselen die verband houden met de verplaatsing naar en het tijdelijk verblijf van mensen in een andere dan alledaagse leefomgeving, hetzij bij wijze van vrijetijdsbesteding, hetzij in de context van de persoonlijke ontwikkeling (congresstoerisme, gezondheidsontwikkeling), hetzij in het kader van de beroepsuitoefening of studie.*
(AIEST-definitie, uit P. De Groot, 1999: 21)

In deze definitie is bewust plaats voorzien voor het zaken-, congres-, en beurstoerisme. Recreatie is niet het hoofddoel, en deze vorm van toerisme wordt dan ook 'niet-recreatief' toerisme genoemd. Dit impliceert echter niet dat er geen recreatieve activiteiten of momenten in het niet-

recreatief toerisme vervat zitten. Wel een belangrijk aspect, is het feit of de verplaatsing al dan niet routinematig is. Vanaf het moment dat een verplaatsing en verblijf een regelmatig terugkerend karakter vertonen, is er strikt genomen geen sprake meer van toerisme. Bovendien wordt er veel gebruik gemaakt van dezelfde voorzieningen (vervoer, logiesaccommodatie, informatie, ontspanningsvoorzieningen, enz.). Dit heeft tot gevolg dat de effecten van het 'vrijtijdstoerisme' en van andere vormen van toerisme sterk met elkaar verweven zijn en dus vaak moeilijk van elkaar te onderscheiden en te meten zijn (Yzewijn D. en De Brabander G., 1992: 36).

Recreatie: *Het geheel van gedragingen die men in de vrije tijd vrijwillig onderneemt of ondergaat, waarvan verondersteld wordt dat ze primair gericht zijn op het bevredigen van de (eigen) verlangens naar ontspanning als belevingsactiviteit.*
(Definitie Sociologisch Onderzoeksinstituut, uit P. De Groote, 1999: 22)

Er wordt verondersteld dat deze recreatieve activiteiten kunnen ontplooid worden binnen de eigen leefomgeving. Verplaatsing en tijdsduur zijn hier dus niet van belang. We kunnen toerisme dus onderscheiden van recreatie omdat toerisme gepaard gaat met een verplaatsing naar en een tijdelijk verblijf in een andere dan alledaagse leefomgeving (Studie in opdracht van Toerisme Vlaanderen, 2007: 9).

In overleg met de gemeente Neerpelt werd gekozen om dit onderzoek te concentreren op de effecten van het toerisme, zowel het recreatief als het niet-recreatief. De effecten van recreatie daarentegen vallen buiten dit onderzoek. Dit zou zeker een onderwerp kunnen zijn voor een volgend onderzoek maar is, voor de gemeente, niet relevant in het kader van deze eindverhandeling.

Verblijf: *Een reis of uitstap die gepaard gaat met minstens één overnachting buitenshuis.*
(Yzewyn D. en De Brabander G., 1992: 38)

Uurrecreatie: *Een recreatieve uitstap in eigen regio met een beperkte duur.*
(Yzewyn D. en De Brabander G., 1992: 38)

Dagrecreatie: *Alles wat tussen uurrecreatie en verblijf in ligt, resulteert onder de noemer dagtocht.*
(Yzewyn D. en De Brabander G., 1992: 38)

Tewerkstelling: *Het geheel van jobs die rechtstreeks of onrechtstreeks volgen uit het bestaan van toeristische attracties en initiatieven in de gemeente Neerpelt.*
(eigen omschrijving)

Bestedingen: *Het geheel van uitgaven door mensen die naar Neerpelt gekomen zijn, ten gevolge van een toeristisch initiatief van de gemeente.*
(eigen omschrijving)

Publieke investeringen: *Het geheel van publieke gelden dat duurzaam besteed wordt aan initiatieven en evenementen die het toerisme in Neerpelt ondersteunen. Met publiek verwijzen wij naar gelden die ter beschikking worden gesteld door de overheid, zoals de gemeente Neerpelt, de provincie Limburg en de Vlaamse gemeenschap.*
(eigen omschrijving)

Private investeringen: *Het geheel van private gelden dat duurzaam besteed wordt aan initiatieven en evenementen die het toerisme in Neerpelt ondersteunen. Met privé verwijzen wij naar gelden die door privé-personen, zoals particulieren en bedrijven, ter beschikking zijn gesteld.*
(eigen omschrijving)

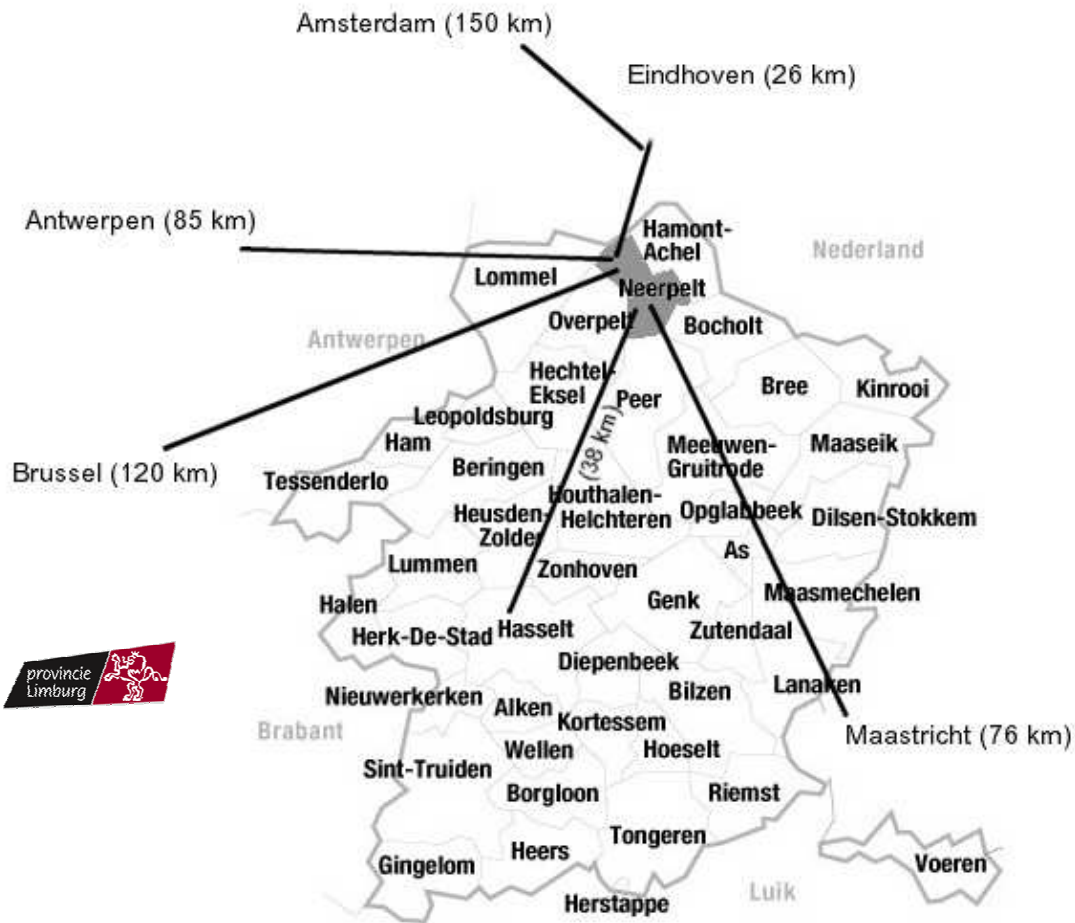
Benchmark: *Een vergelijkende studie, waarbij een bepaalde onderzoekseenheid gepositioneerd wordt ten opzichte van andere onderzoekseenheden met betrekking tot een bepaald onderwerp.*
(eigen omschrijving)

1.6 De gemeente Neerpelt

1.6.1 Situering en bereikbaarheid

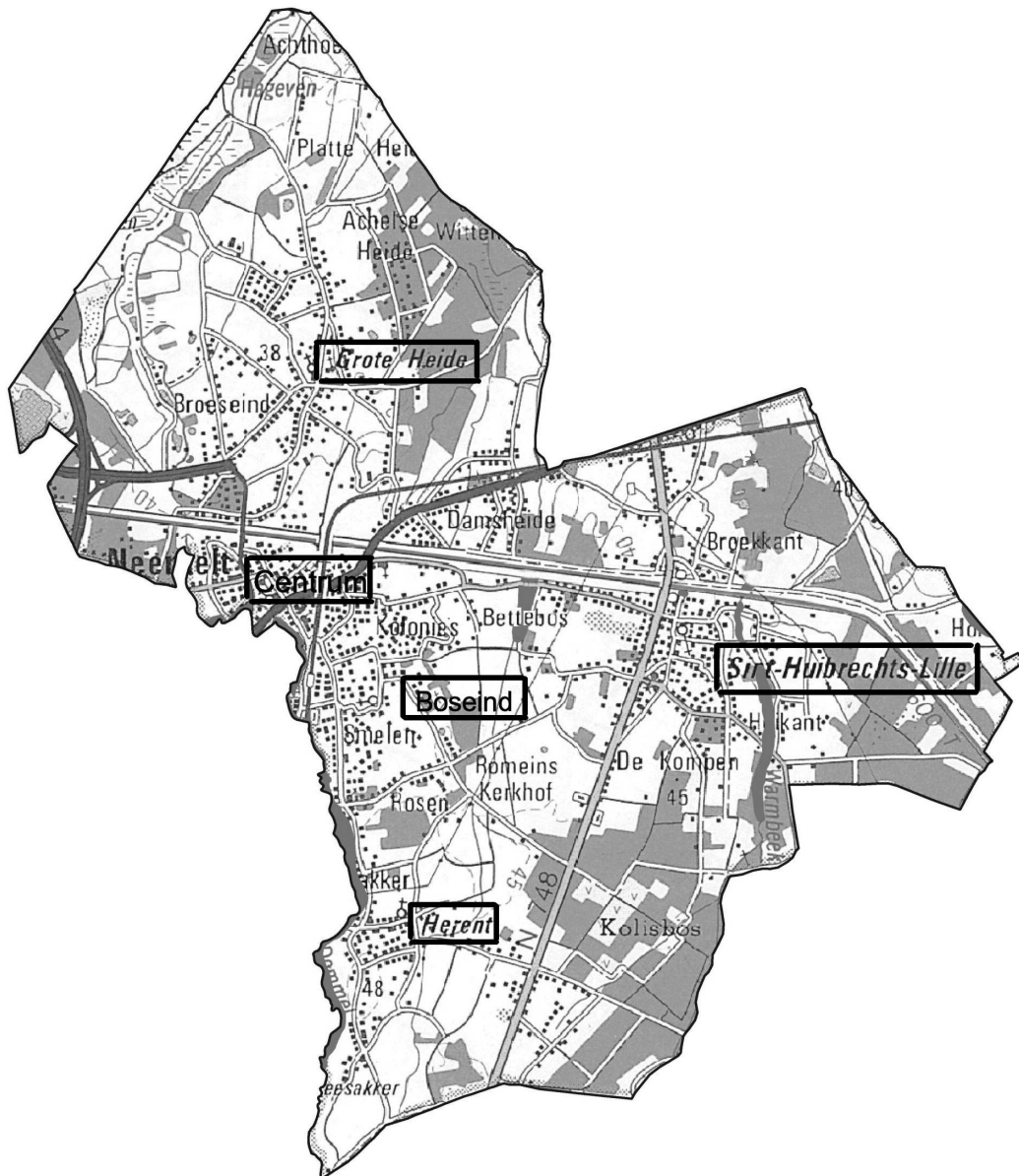
Neerpelt is een gemeente, gelegen in het noorden van de provincie Limburg. Figuur 1.1 toont de ligging van Neerpelt in de provincie Limburg. Neerpelt behoort tot het administratief arrondissement Maaseik en het gerechtelijk arrondissement Hasselt (Federale Overheidsdienst Justitie, 2005). Neerpelt bestaat momenteel uit vijf deelen, namelijk: Neerpelt Centrum, Boseind, Grote Heide, Herent en Sint-Huibrechts-Lille. Dwars door Neerpelt loopt het kanaal Bochoolt-Herentals. De situering van de parochies en het stratenplan wordt weergegeven in figuur 1.2.

Figuur 1.1 Ligging van Neerpelt in de provincie Limburg

Bron: Provincie Limburg, 2008, schaal 1/6.900.000

Figuur 1.2 Stratenplan en parochies in Neerpelt

Bron: Gemeente Neerpelt, 2008

1.6.2 Historisch overzicht en demografie

In deze paragraaf wordt een kort overzicht gegeven van de gemeente Neerpelt. De tekst is overgenomen van de website van de gemeente Neerpelt (2008).

Neerpelt was een vrij vroeg bewoonde site en wordt samen met Overpelt, aanvankelijk Pelta (van het middel-nederlands pael of poel) genoemd. De eerste vermeldingen gaan terug tot de 9de eeuw. Pas in 1218 komt voor het eerst het voorvoegsel "Neer" voor.

Neerpelt behoorde aanvankelijk waarschijnlijk tot het domein van de abdij van Sint-Truiden. Later

maakte het grootste gedeelte van Neerpelt deel uit van het vorstelijk domein van de graven van Loon en de prins-bisschoppen van Luik.

Samen met Overpelt, Kaulille en Kleine-Brogel vormde ze de heerlijkheid Pelt. Op bestuurlijk-fiscaal gebied was de gemeente ingedeeld in vier heerwagens of kwartieren met elk een jaarlijks verkozen burgemeester: Broeseinde, Boseinde- met het dorp, Grote Heide en Herent. Ondanks het bestaan van een oude kapel op het Herent, vermoedelijk van Karolingische origine, werd Neerpelt pas in de 13de eeuw een zelfstandige parochie.

De fusiegemeente Sint-Huibrechts-Lille heeft een zelfstandige ontwikkeling doorgemaakt. De naam Lille gaat terug op de grondvorm "Lindelo" wat betekent "Lindenbos". De toevoeging van de heiligennaam Sint-Huibrecht dateert uit de 17de eeuw en houdt verband met de in de 16de eeuw ontstane verering van Sint-Hubertus. De oude gemeente Sint-Huibrechts-Lille behoorde samen met de gemeente Achel tot aan de Franse revolutie tot de heerlijkheid Grevenbroek.

In de loop van de 16de en 17de eeuw werd de streek herhaaldelijk onder de voet gelopen door doortrekkende en plunderende legerbenden. Een triestige herinnering uit de Lilse geschiedenis blijft het jaar 1651 waarin de Lorreinen de kerk in brand staken. In de kerktoren, die als verdedigingstoren dienst deed, kwamen een dertigtal inwoners om het leven.

De sociaal-economische ontwikkeling van de dorpen in de Noorderkempen kende een eerder parallel verloop. Neerpelt was steeds een open Kempisch landbouwdorp dat bijna volledig door uitgestrekte gemene heidegronden was omgeven. Het armzalige bestaan in deze Kempische streek betekende wellicht ook de opkomst van de Teuten. Dit waren handelaars uit de Kempen die vanaf de 17de eeuw naar Nederland, Duitsland en nog verder trokken om hun goederen, voornamelijk textiel en koper, te verkopen. De teuterij bracht Neerpelt, Sint-Huibrechts-Lille en andere Noord-Limburgse gemeenten geleidelijk aan meer welstand. Dit manifesteerde zich duidelijk in de 19de eeuw toen de stenen teutenhuizen werden gebouwd.

Midden 19de eeuw werd de Noorderkempen ontsloten uit haar isolement door de aanleg van het Kempisch kanaal (1846) en de bouw van de spoorlijnen Hasselt-Eindhoven (1866) en Antwerpen-Mol-Mönchen-Gladbach (1879) met een station op het kruispunt te Neerpelt. Tevens vonden veel inwoners werkgelegenheid in de toen opgerichte bedrijven in de buurt: de zinkfabrieken te Lommel en Overpelt en de poederfabriek te Kaulille. Voor het overige bleef de landbouw een belangrijke bron van inkomsten. In 1910 werd in Neerpelt het St.-Hubertuscollege gesticht, het eerste katholieke college met volledig Nederlandstalig programma. Neerpelt dorp groeide stilaan uit tot een klein regionaal verzorgingscentrum: administratie, dienstverlening, scholen, handelscentrum, provinciaal centrum voor sport en cultuur, enz.

De industriële werkgelegenheid is zeer beperkt. In 1961 richtte de gemeente samen met de naburige gemeenten Overpelt, Lommel, Kleine Brogel, Kaulille, Eksel de intercommunale Nolimpark op, die de industrieparken in Overpelt en sinds kort ook in Lommel ontwikkelde. Een groot deel van

de actieve bevolking is dan ook elders werkzaam o.a. in de naburige gemeenten Lommel, Overpelt, in Midden-Limburg en de Nederlandse grensstreek.

Op 31 december 2008 telde Neerpelt 16.365 inwoners waarvan 8.226 mannen en 8.139 vrouwen. Dit was een groei van 119 personen ten opzichte van 2007. Neerpelt telt 53 verschillende nationaliteiten en het aantal buitenlanders bedraagt 2.841 personen. Dit is 17,36% van de totale Neerpeltse bevolking. Hierbij vormen de Nederlanders met 2.547 personen de grootste groep. De oppervlakte van de gemeente bedraagt 4.277 ha 71 a 17 ca. En de bevolkingsdichtheid bedroeg 375,5 inwoners per km² op 1 januari 2005. (Gemeente Neerpelt, 2009)

Hoofdstuk 2 Toeristisch aanbod van Neerpelt

Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen we de belangrijkste toeristische attracties. We dienen hierbij te vermelden dat onze indeling zeker niet de enige juiste is. Dergelijke indelingen worden in vele andere werken over toerisme gemaakt, maar er is geen uniformiteit. Onze indeling is gebaseerd op "*de inventarisatie van de toeristische attracties*" (P. De Groot, p. 261).

Het toeristisch aanbod bestaat uit twee grote groepen, enerzijds het oorspronkelijk aanbod of het natuurlijke attractieapparaat en anderzijds het afgeleid aanbod of het kunstmatig attractieapparaat. Beide groepen komen gecombineerd voor en vormen zo het "toeristisch patrimonium" van Neerpelt.

2.1 Natuurlijk attractieapparaat

Het natuurlijk attractieapparaat is het oorspronkelijk aanbod van de gemeente, zoals die in zijn natuurlijke vorm voorkomt. Zij omvat enkele structurele kenmerken, zoals klimaat, landschap en natuur. Deze kenmerken zijn afhankelijk van de geografische omstandigheden van de plaats of streek.

2.1.1 Klimaat

Het gematigde klimaat in Neerpelt wordt normaal gekenmerkt door frisse en vochtige zomers en relatief zachte en regenachtige winters. Toch kunnen er opmerkelijke uitzonderingen voorkomen. Zo kunnen er zich buitengewoon hete zomers voordoen, maar net zo goed extreem strenge winters (KMI, 2008). Neerpelt bevindt zich dus in een zeer wisselvallig klimaat. We kunnen hierdoor stellen dat het klimaat op zich geen specifieke aantrekkingsfactor is voor toeristen om naar Neerpelt te komen.

In het kader van dit onderzoek is het klimaat echter wel een belangrijke factor om rekening mee te houden. Enerzijds zijn bepaalde toeristische initiatieven sterk afhankelijk van het weer en anderzijds moeten we ons de vraag stellen of we in de toekomst toeristische initiatieven kunnen uitwerken waarbij de factor van de weersomstandigheden kan worden geminimaliseerd. Eventueel kan men zo garanties inbouwen om specifieke seizoensgebonden attracties ook buiten het seizoen aantrekkelijk te maken. Dit onderwerp komt verderop in deze studie nog aan bod.

2.1.2 Landschap

Neerpelt situeert zich in de Lage Kempen in het noorden van Limburg (fig. 2.1). Drie kronkelende beken bepalen hier het landschap: de Dommel, de Prinsenloop en de Warmbeek. Ze monden uit in de Maas en zorgen voor een brede vallei met weiden, duinen, bossen en kanalen afgewisseld met bos en landbouwzones. (Regionaal Landschap Lage Kempen, 2008)

Figuur 2.1 Lage Kempen

Bron: Regionaal Landschap Lage Kempen, 2008

Het landschap kan men zeker beschouwen als een toeristische aantrekkingsfactor. We denken hierbij vooral aan het fiets-, wandel- en ruitertoerisme. Ook het kanaal Bocholt-Herentals, dat dwars door Neerpelt loopt, is een landschapselement dat voor fietsers en wandelaars een aantrekkingsfactor kan zijn.

2.1.3 Natuur

Onder deze noemer natuur valt zowel de fauna (dieren) als de flora (planten). Het zogenaamde ecotoerisme kent de laatste jaren ook een sterke opmars. Bij ecotoerisme staat het behoud van de natuur centraal. Men tracht een toeristische uitstap te maken zonder schadelijke gevolgen voor de natuur achter te laten.

Tegen de Nederlandse grens, vinden we in Neerpelt het natuurreservaat het Hageven-Plateaux. Dit reservaat wordt getypeerd als één van de waardevolste natuurgebieden van Vlaanderen, omwille van zijn unieke heide- en venvegetaties. Tal van zeldzame planten en dieren vinden hier een geschikt leefgebied. (Gemeente Neerpelt, 2008) Het is ook een van de voornaamste redenen waarom we de natuur kunnen beschouwen als een toeristische aantrekkingsfactor in Neerpelt.

In combinatie met dit natuurlijk attractieapparaat vinden we hier de kunstmatige fiets-, wandel-, en ruiterroutes. Limburg staat bekend om zijn uitgebreid fietsroutenetwerk dat natuurlijk ook door Neerpelt loopt. Het buitengebied van de gemeente Neerpelt biedt tal van andere natuurelementen die ontsloten worden via trage wegen en wandelkamers. We zullen hier dieper op ingaan onder het puntje "Ontspanning, sport en cultuur".

2.2 Kunstmatig attractieapparaat

We haalden reeds aan dat het kunstmatig attractieapparaat het afgeleid aanbod is. Hiermee bedoelen we alle door de mens aangelegde toeristische attracties.

2.2.1 Burgerlijke bouwkunst

- De Kompen

De Kompen is het oudste gebouw van de gemeente Neerpelt. De naam voor de eerste keer vernoemd in 1573 en is ontleend aan het feit dat de hoeve destijds gebouwd werd in een lager gelegen deel van het dorp of "KOM" waarvan "KOMP" een dialectische vertekening zou zijn. Momenteel lokaal van de schuttersgilde K. Schutterij Sint-Sebastiaan. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Oud Dommelhof

Het Oud Dommelhof werd in 1853 gebouwd als privé-villa. Het herenhuis is meer dan 150 jaar oud en werd destijds gebouwd in opdracht van een ingenieur die de ontginning van de heidegronden leidde. In 1959 onderging het geheel een volledige renovatie. Momenteel is het een multifunctioneel sociaal-cultureel huis met een tentoonstellingsruimte. Het is ook de thuishaven van het Europees Muziekfestival voor de Jeugd met als centrale blikvanger de kiosk. Op het gelijkvloers is een horecagedeelte gevestigd en op de eerste en tweede verdieping bevinden zich vergader- en feestsalen.

- De Teutenhuizen

Sint-Huibrechts-Lille, een deelgemeente van Neerpelt, is bekend als Teutendorp. Gedurende meer dan drie eeuwen trokken dynamische ambachts- en handelslui vanuit de Kempen doorheen West-Europa om er textielwaren, koperwerk, huiden of zaden te verhandelen of om er te werken als ketellappers of dierenmeesters. Sommige Teuten deden goede zaken en bouwden dan mooie huizen in hun dorp. Sint-Huibrechts-Lille telt nog een tiental Teutenwoningen. Ook het oud-gemeentehuis is een voormalig Teutenhuis. (Gemeente Neerpelt 2008)

2.2.2 Religieuze bouwkunst

- Sint-Niklaaskerk

Deze kerk is in 1900 gebouwd in een neogotische stijl. De toren dateert nog van 1662. De toren bevat drie klokken, waarvan de oudste in 1508 werd gemaakt en de anderen in het begin van de negentiende eeuw. De kerk bevat ook enkele kerkschatten zoals een kelk, schilderijen en beelden uit de 17^e eeuw. (Toeristisch plan Neerpelt, 2005)

- Monulfus en Godulfuskerk

Deze kerk werd rond het jaar 1910 hersteld in een neogotische stijl. De toren dateert uit de veertiende eeuw. In de kerk vindt men fijn houtsnijwerk uit de zeventiende eeuw.

- Kapel Sint-Hubertuscollege

Het Sint-Hubertuscollege was in 1910 het eerste Vlaamse college. Het omvat een kapel met schitterende glasramen als extra bezienswaardigheid. Momenteel doet dit college nog altijd dienst als school, maar werden aan het oude gebouw wel nieuwe delen bijgebouwd.

2.2.3 Musea

- Heemmuseum Nederpeelt en Willibrorduskapel

De Sint-Willibrorduskapel is het oudste bedehuis van Neerpelt. Er is een permanente tentoonstelling over het Neerpelts verleden en thematische exposities. Daarnaast worden een dertiental urnen en urnfragmenten en andere voorwerpen uit het urnenveld De Roosen (Romeinse Dijk) tentoongesteld. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Heemkundig archeologisch museum

Dit museum is gelegen in het oud gemeentehuis te Sint-Huibrechts-Lille, en bevindt zich in een voormalig Teutenhuis. De bezoeker kan hier de sfeer opsnuiven van grootmoeders tijd.

- De Lilse Meulen

De molen van Sint-Huibrechts-Lille is een beeldbepalend monument in het landschap en een geschiedkundige en archeologische site. Deze karakteristieke molen is de draaischijf van allerlei activiteiten. Sinds 1980 is de molen onder monumentenzorg gebracht, zodat de molen opnieuw gerestaureerd werd. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Museum De Roosen

Museum de Roosen wordt privé beheerd. Het heeft een regionale archeologische afdeling met voorwerpen van bevolkingsgroepen in Zuid-Nederland en België uit de IJstijd het Stenentijdperk, het Bronzentijdperk, en het IJzeren tijdperk. Er bevindt zich ook een afdeling met fossielen, mineralen en schelpen.

2.2.4 Technische en wetenschappelijke attracties

- Klankenbos Musica

Op het Provinciaal Domein Dommelhof heeft vzw Musica een parcours van klankinstallaties gebouwd. De installaties brengen klanken voort hetzij uit zichzelf, hetzij door bijvoorbeeld regen, wind, water of zon. Deze permanente collectie van klankinstallaties in open lucht is uniek in Europa. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Bezoekerscentrum De Wulp

Bij natuurreservaat het Hageven vindt men De Wulp, genoemd naar de weidevogel met zijn opvallende naar beneden gebogen snavel en zijn lange "stelten". Dit bezoekerscentrum werd dankzij een grensoverschrijdende samenwerking met Nederland gerealiseerd. Het vormt de poort tot het grensoverschrijdende natuurreservaat Hageven-Plateaux en is het startpunt voor de wandelingen in het natuurreservaat. Het is tevens een plaats waar groepen, kinderen en

volwassenen die graag willen kennis maken met de natuur worden ontvangen. (Gemeente Neerpelt, 2008)

2.2.5 Sport en ontspanning

- Provinciaal Domein Dommelhof

Het Provinciaal Domein Dommelhof is de thuisbasis van Theater op de Markt, het internationaal theaterfestival voor openlucht- en circustheater en Zebracinema, het provinciale project rond arthousefilm en beeldeducatie. Opdrachten vanuit het provinciale sportvormingsbeleid worden uitgevoerd vanuit het sportcentrum van Dommelhof. Omdat er verschillende uiteenlopende activiteiten en initiatieven gebundeld worden in Dommelhof, beschikt het over een unieke infrastructuur die bestaat uit een theatergebouw met schouwburg, repetitieruimtes en vergaderlokalen, een verblijfsgebouw en een sportcomplex. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Afvaart Dommel

Langs de rivier de Dommel is de natuur op zijn best. Tussen Neerpelt en Valkenswaard (NL) kan men per kano of kajak de Dommel afvaren. Men passeert maar liefst twee prachtige natuurgebieden. De afvaart van dit kronkelend riviertje is ongeveer vijftien kilometer lang en de vaartijd is circa drie uur. De mogelijkheid bestaat om met de fiets terug te rijden naar de instapplaats via de knooppunten van het Fietsroutenetwerk. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Sport- en recreatiebad Dommelslag

Het hypermoderne zwemcomplex Dommelslag heeft veel weg van een subtropisch zwemparadijs. Naast een wedstrijdbad vindt men er een golfslagbad, een peuter- en kleuterbad, een wildwaterbaan, bubbelbaden, sauna, zonnebank, zwemmersterras en ligweide. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Sportparken

Gemeentelijk sportpark De Roosen biedt verscheidene sportieve mogelijkheden aan: tennis, petanque, hondensport, voetbal en skaten. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Speeltuinen

Neerpelt beschikt over twee recreatiedomeinen: de Bosuil en de Soutsrally. De Bosuil is een moderne speeltuin met ploeterbadje, gezellige cafetaria, sportterreinen, vergaderlokalen, voetbalvelden en tentenkampen. Het is tevens het startpunt van de wandelkamer Sint-Huibrechts-Lille en een fietscafé.

De Scoutsrally is een moderne en kleurrijke speeltuin in bosrijke omgeving met een groot gezellig terras. In het dierenpark kan men reeën, geitjes, ganzen, eenden en konijntjes voederen. Het is tevens een jeugdverblijfcentrum dat het hele jaar door is geopend en tal van mogelijkheden biedt voor bos- en sportklassen, jeugdverenigingen en vriendengroepen. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Fietsroutenetwerk

Voor de wielertoerist of de liefhebber van fietstochten heeft Neerpelt zeker wat te bieden. Het uitgebreid Limburgs fietsroutenetwerk loopt immers ook door deze gemeente. Dit unieke fietsroutenetwerk in combinatie met de twee lokale fietsroutes voert u langs de mooiste plekjes van Neerpelt. Er loopt ook een stukje van de 750 kilometer lange Vlaanderen Fietsroute door de gemeente.

De Neerpeltse fietsroute is één grote lus van 45 km en vormt zowel voor de sportieve fietser als voor de recreant een uitdaging. Ze slingert zich vooral over auto- en motorvrije fietswegen doorheen Neerpelt en haar directe omgeving. Langs rustige wegen en door een rustgevende natuur fietst men langs de meest sfeervolle bezienswaardigheden en plekjes.

De landbouwfietsroute is een fietsroute van ruim 40 km en slingert zich langs de mooiste plekjes van Neerpelt. Blikvangers bij de deelnemende landbouwbedrijven zijn de infopanelen, die de fietser informeren over de grote verscheidenheid aan landbouwactiviteiten.

Voor toeristen die van ver komen en geen fiets mee hebben gebracht, bestaat de mogelijkheid tot het huren van fietsen bij het fietsverhuur in de Stationsstraat, tegenover het station. Voor de ontspanning tussendoor zijn er een aantal fietscafés waar men terecht kan voor een hapje en een drankje. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Wandelkamers

Naast een waaier aan fietsmogelijkheden bestaan er ook talrijke wandelroutes. In samenwerking met Regionaal Landschap Lage Kempen legde de gemeente drie wandelgebieden aan. Wandelkamer Kolis, Kelten en Rovers biedt vier verschillende wandellussen en voert de wandelaars langs de brandtoren en prehistorische grafheuvels. Wandelkamer Sint-Huibrechts-Lille is een landelijke route van drie lussen rond het teutendorp en stuurt de wandelaars langs recreatiepark de Bosuil en de visvijvers van Hamont. Tenslotte is er de wandelkamer Grote Heide die de wandelaars langs verschillende landbouw- en natuurinitiatieven voert.

Daarnaast kan men natuurlijk ook in natuurreservaat het Hageven terecht. Er starten vijf gemarkeerde wandelroutes aan bezoekerscentrum De Wulp. Er zijn ook nog tal van andere wandelroutes mogelijk. In het Turfven kan men kiezen uit vier verschillende "speciale" wandelingen voor mindervaliden en groepen van kinderen: de puntjespijltje wandeling, de oriëntatiewandeling, de zintuigenwandeling en de kompaswandeling. Of men kiest voor een grensoverschrijdende landschapswandeling van zestien kilometer over de oude smokkelpaden. (Gemeente Neerpelt, 2008)

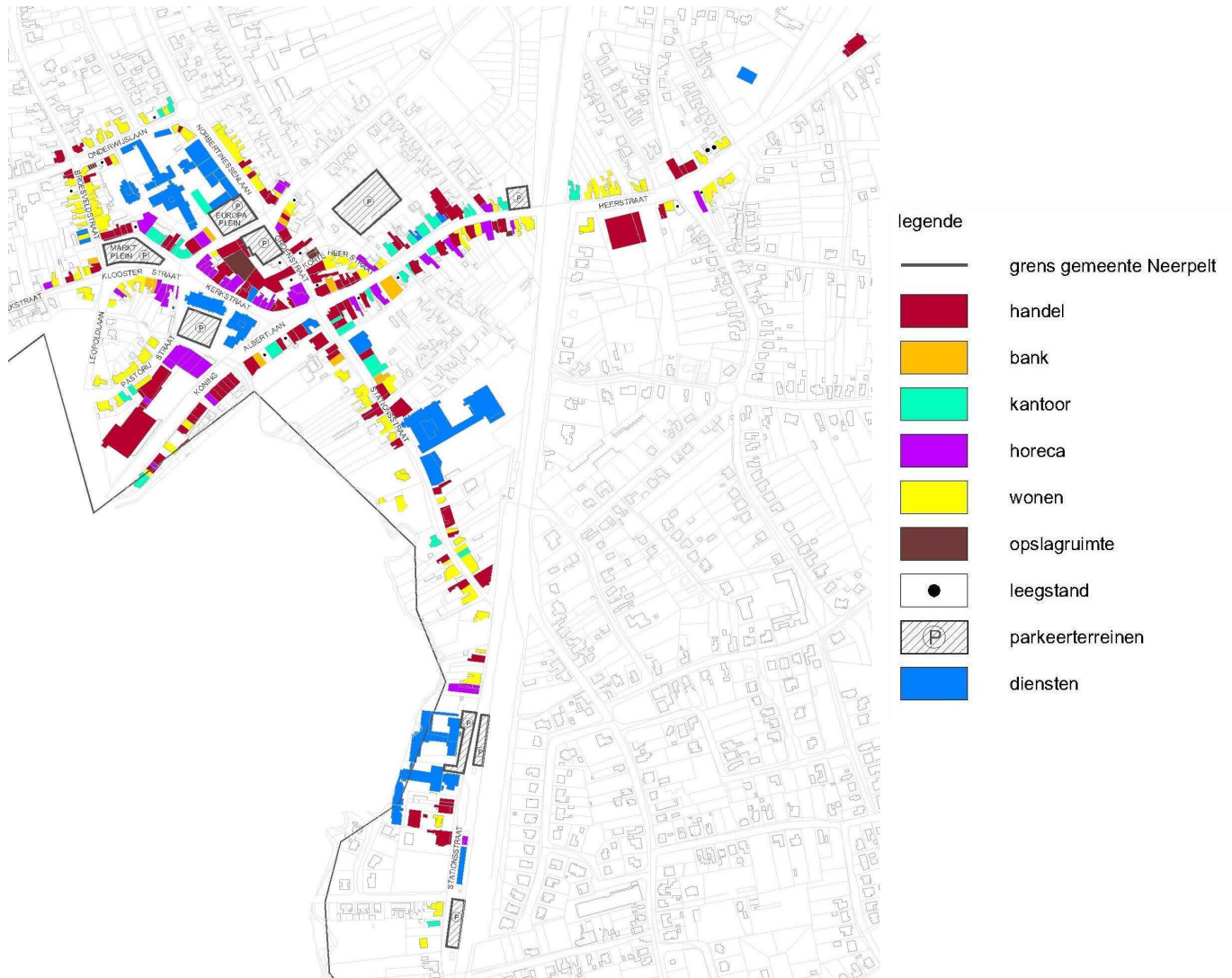
- Ruiters- en menroutenetwerk

Ruiters en menners kunnen in Neerpelt dwars door de gemeente trekken door het traject te volgen langs de Rooie Pier, de Berghei, De Roosen, het Jagerspad en rakelings langs het Hageven richting Lommel. (Gemeente Neerpelt, 2008)

- Shopping

In Neerpelt zitten heel wat lokale ondernemers met een heel kleurrijk palet aan winkels, grotere en kleinere speciaalzaken. Men vindt in de gemeente tal van winkels, cafés en handelszaken. Figuur 2.2 geeft een overzicht locaties van de kleinhandel in Neerpelt.

Figuur 2.2 Kleinhandel Neerpelt Centrum

Bron: Bureau Bongaerts BVBA i.o.v. Gemeente Neerpelt (2005), schaal A4: 1/8000

Neerpelt kan moeilijk als een echt winkelcentrum beschouwd worden. Men vindt hier vooral lokale kleinhandel terug maar weinig grote winkelketens, vooral wat betreft mode- en kledingzaken. Eind 2007 werd er echter een samenwerkingsovereenkomst tussen het gemeentebestuur en DMI vastgoed ondertekend voor een nieuw binnenstedelijk ontwikkelingsproject in het hart van Neerpelt Centrum.

De ambitie van het project is het aanbod aan winkels en voorzieningen in het centrum van Neerpelt uitbreiden en bovendien de attractiviteit, de gezelligheid, de kwaliteit van de handelsvoorzieningen en de omgeving een nieuwe boost geven. Het streefdoel is het

handelscentrum zowel kwantitatief als kwalitatief verder uitbreiden. De bouwwerken van dit project, dat een geraamde investeringswaarde van 23,8 miljoen euro heeft, zal midden 2009 aanvatten en tegen het voorjaar van 2011 volledig gerealiseerd zijn (Forte Neerpelt, 2009). Het project zal 3550 m² aan winkelpanden bieden. Deze realisatie zal dus ook een extra aantrekkingsfactor voor zowel recreanten als toeristen kunnen zijn.

2.2.6 Evenementen

- Europees Muziekfestival voor de Jeugd

Een van de meest bekende evenementen in Neerpelt is ongetwijfeld het Europees Muziekfestival voor de Jeugd (EMJ). Na een bescheiden start in 1953, groeide het Europees Muziekfestival voor de Jeugd in Neerpelt al vlug uit tot een der meest vooraanstaande festivals in Europa. Tegenwoordig is het niet meer weg te denken uit de internationale muzieksce ne. Elk jaar rond 1 mei zakken dan ook om en bij de 4 000 tot 6 000 jongeren naar Neerpelt af voor afwisselend een vocale of instrumentale editie van het EMJ. (EMJ, 2008)

- Neerpelt Open Air

Dit jaarlijks terugkerend openluchtfestival brengt diverse artiesten naar haar podium in Neerpelt. Het festival vindt plaats in mei en trekt jaarlijks duizenden bezoekers, verspreid over twee dagen.

- Theater op de markt

De formule van Theater op de Markt bestaat uit een zomerfestival voor openluchttheater tijdens de even jaren en een herfstfestival voor circustheater tijdens de oneven jaren. Beide festivals zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot echte publieksfestivals met een affiche waarin het mooiste openlucht- en circustheater van het moment gebundeld wordt. Het zomerfestival heeft de stad Hasselt als vaste stek, het herfstfestival vindt plaats op het domein van Dommelhof in Neerpelt. Sinds 2005 werden daar nog een aantal variabele locaties aan toegevoegd en werd beslist dat het festival ook steeds voorafgegaan wordt door een karavaan die met een aantal openlucht- en circustheatervoorstellingen de provincie Limburg doorkruist.

- Internationale veldrit

In het najaar vindt op het Provinciaal Domein Dommelhof, de internationale veldrit "Grote Prijs Neerpelt" plaats. Zowel eliterenners als jeugdige veldrijders kunnen zich daar van hun beste kant laten zien in de verschillende wedstrijden. (Grote prijs Neerpelt, 2009)

- Samhain Nocturne

Dit tweejaarlijks initiatief van het Provinciaal Domein Dommelhof en Musica vzw wordt georganiseerd op 31 oktober in de bossen van het Provinciaal Domein Dommelhof. Het is een oude Keltische traditie die het einde van de zomer moet inluiden. Professionele muzikanten en kunstenaars uit binnen- en buitenland creëren een mysterieuze sfeer door het bos te vullen met voorstellingen van muziek, theater en vuur. (Gemeente Neerpelt, 2009)

2.3 Logiesaanbod

2.3.1 Bed and Breakfast

Men vindt vier "bed and breakfast"-gelegenheden in Neerpelt: B&B De Corner (sinds 1995), B&B De Zandberg (sinds 2001), H&B Bed and Breakfast De Roosen (sinds 2005) en B&B 't Groot Verschil (sinds 2008).

2.3.2 Hoevetoerisme

In 2007 werd de eerste en tot nu toe enige hoevetoerisme-gelegenheid geopend in Neerpelt, namelijk het Weidehof. Het is gelegen in het gehucht de Grote Heide bij een gespecialiseerd melkveebedrijf. Het fietsroutenetwerk, het Hageven en de afvaart van de Dommel liggen slechts op geringe afstand van deze boerderij.

2.3.3 Budgetverblijven

Ook voor grotere groepen die graag hun uitgaven aan logies wil beperken, is er in Neerpelt plaats voorzien. Zowel in Trekkersschuur Dommelvallei als in De Kievit kunnen ruim twintig personen verblijven.

2.3.4 Jeugdverblijven

Jeugdverenigingen die een verblijf in Neerpelt willen kunnen terecht in een van de vijf jeugdverblijven. Men vindt hier de Boseinder, het Dali-home, Recreatiedomein De Bosuil en Jeugdverblijfscentra De Leemberg en Coninxsteen.

2.3.5 Passantenhaven Welvaart en parking mobilhomes

De Passantenhaven Welvaart is een plezierhaven die ruimte biedt aan twaalf jachten en is voorzien van een drinkwater afnamepunt en een collectieve elektriciteitsvoorziening. De haven omvat ook een parking voor mobilhomes en er werden twee petanqueterreinen aangelegd (Gemeente Neerpelt, 2008). Het dient reeds gezegd te worden dat toeristen hier maximaal twee nachten kosteloos mogen verblijven. Zij mogen gratis gebruik maken van water en elektriciteit. De passantenhaven komt verderop in dit onderzoek uitgebreid aan bod bij de gevallenstudie van de bestedingen (zie punt 4.4.2.).

2.3.6 Tentenkampen en kampeerweides

Tot slot zijn er ook nog een vijftal kampeerterreinen. Deze zijn vooral bedoeld voor scouts- en jeugdverenigingen die in Neerpelt op kamp komen. Hiervoor kan men terecht in De Bosuil, De Nulenstraat, De Boseinder, de Achelsendijk en de Hennemeuwis.

2.3.7 Verblifgebouw Dommelhof

Het Provinciaal Domein Dommelhof omvat onder andere een verblifgebouw. Dit gebouw biedt slaapaccommodatie aan 110 personen. Alle kamers zijn voorzien van aparte douche en toilet. Groepen die er verblijven kunnen een aparte recreatieruimte toegewezen krijgen indien zij dit wensen. (Provincie Limburg, 2009)

2.4 Overzicht toeristisch aanbod op jaarbasis

Alvorens ons besluit te formuleren, willen wij eerst nog een jaaroverzicht van het toeristisch aanbod opstellen. Zo kunnen wij zien welke toeristische initiatieven weersafhankelijk zijn en waar er zich eventueel nog opportuniteiten voordoen om hiervoor garanties in te bouwen. Figuur 2.3. geeft een overzicht op jaarbasis van het toeristisch aanbod zoals het in de vorige paragrafen werd beschreven.

Figuur 2.3 Jaaroverzicht toeristisch aanbod in Neerpelt

Klimaat koud			Klimaat aantrekkelijk				Klimaat koud					
Natuur en landschap												
Burgerlijke en religieuze bouwkunst												
Klankenbos	Klankenbos Musica activiteiten								Klankenbos			
Bezoekerscentrum De Wulp (woe, zat, zon)												
Provinciaal Domein Dommelhof												
Sport- en recreatiebad Dommelslag												
Speeltuinen (Bosuil en Scoutsrally)												
Fietsroutenetwerk, wandelkamers, ruiters- en menroutenetwerk												
Afvaart van de Dommel												
Shopping												
Logiesverstrekkers												
				EMJ	Euregio	Kermis	Regatta					Kermis
				NOA		Jaarmarkt						Jaarmarkt
												Int. Veldrit
												Theater
												Sam. Noct.
jan	feb	maa	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	

Bron: Gemeente Neerpelt (2009) – eigen verwerking

We zien dat de meeste toeristische attracties het hele jaar door toegankelijk zijn. Enkel de afvaart van de Dommel wordt volledig stil gelegd in de wintermaanden. Verder zijn er natuurlijk andere attracties die in de wintermaanden minder toeristen zullen trekken wegens het koudere weer zoals de speeltuinen, het klankenbos, het fietsroutenetwerk en de wandelkamers. We zien tenslotte dat de meeste grote evenementen plaats vinden in de zomermaanden en oktober.

Een opportuniteit die zich hier voordoet is het aanbieden van een echte winterse toeristische attractie die ook in de koudere maanden veel toeristen kan trekken. Hier kunnen wij misschien het voorbeeld van onze noorderburen uit Valkenswaard volgen. Men richt daar ieder jaar een mobiele schaatsbaan in op het marktplein onder de naam "Valkenswaard on ice". Dit lokt ieder jaar veel dagtoeristen die ook in de lokale horeca en winkels weer geld besteden.

2.5 Besluit

Neerpelt heeft diverse toeristische attracties te bieden. Wij zijn echter van mening dat er niet direct een echte "eye-catcher" is die veel verblijfstoeristen lokt of waardoor Neerpelt zich onderscheidt van een andere gemeente in de Limburgse Kempen. Behalve de evenementen, zijn de huidige toeristische attracties geen echte publiekstrekkers waarvoor toeristen speciaal naar de gemeente Neerpelt komen.

Uit onderzoek van Toerisme Limburg blijkt dat het fietsroutenetwerk de tweede belangrijkste reden is waarom toeristen naar Limburg komen. Op de eerste plaats staat de gastvrijheid en op de derde plaats de natuur en het landschap. Dit blijkt ook uit onze enquête, die verderop in deze studie besproken wordt. Volgens de ondervraagden zijn de voornaamste redenen om voor Neerpelt te kiezen de fiets- en wandelmogelijkheden.

In dat opzicht heeft de gemeente al goed ingespeeld op deze niche van het fiets- en wandeltoerisme. Zij heeft geïnvesteerd in het aanleggen van zogenaamde "trage wegen" en ook de uitbouw van het fietsroutenetwerk en de wandelkamers zijn hier een voorbeeld van. Vervolgens is het aanbod van de passantenhaven en de parking voor mobilhomes een zeer goede investering voor het aantrekken van fiets- en wandeltoeristen. Dit bleek wederom uit onze enquête.

Met de aanbouw van het woon- en winkelproject Forté in het vooruitzicht kan Neerpelt ook extra toeristen (zij het dan misschien eerder dagtoeristen) aantrekken die naar Neerpelt komen om te shoppen. In het opzicht van dagtoeristen kunnen wij de gemeente verder aanraden om in het winterseizoen een extra inspanning te leveren om een speciaal evenement in te richten. Als wij naar het jaaroverzicht kijken zien wij dat de zomermaanden een goed gevuld aanbod hebben van evenementen en attracties maar dat er in de wintermaanden nog een opportuniteit ligt voor het uitbouwen van een evenement of eventueel een permanente toeristische attractie.

Hoofdstuk 3 Toeristische vraag van Neerpelt

In hoofdstuk twee zijn we uitvoerig ingegaan op het toeristisch aanbod van Neerpelt. Wij willen verder nagaan in welke mate dit toeristisch aanbod er ook effectief in slaagt om toeristen naar Neerpelt te brengen.

Wanneer men naar de typologie voor toerismesoorten kijkt (P. De Groote, 1999, p.37) en de tijdsduur als bepalende factor neemt, kan men het toerisme opdelen in twee groepen: verblijfstoerisme en eendagstoerisme. Afhankelijk van het aantal overnachtingen is het verblijfstoerisme verder onder te verdelen in lang (minimaal vier overnachtingen) of kort (één à drie overnachtingen). Bij eendagstoerisme is geen sprake van een overnachting.

Voor het vervolg van de studie van de toeristische vraag zullen wij deze indeling als relevant beschouwen aangezien het aantal toeristen en hun verblijfsduur voor het onderzoek belangrijke indicatoren zijn om de bestedingen en hun economische impact te meten. Hierbij moeten wij opmerken dat de toerismesoorten ook volgens andere factoren kunnen worden ingedeeld, zoals periode (hoog- of laagseizoen), afstand (kort, middellang of lang), reisgezelschap, transportmiddel,... Daar wij voor deze studie onder andere een analyse willen maken van de toeristische bestedingen in Neerpelt is voor deze studie de tijdsduur de meest relevante factor.

3.1 Eéndagstoerisme

In deze paragraaf wensen wij het aantal dagtoeristen van de gemeente Neerpelt in kaart te brengen. Wij dachten hiervoor cijfers te gebruiken betreffende het aantal baliebezoeken aan de toeristische dienst, aantal telefoons en poststukken via welke de toeristen informatie hebben gevraagd bij de toeristische dienst in combinatie met bezoekersaantallen van de verschillende toeristische attracties.

Ook wanneer wij gegevens over dagtoerisme wilden opvragen bij Toerisme Limburg (2009) bleken zij hier niet over te beschikken. Zij hebben enkel data over verblijfstoerisme in Limburg. Vervolgens deden wij dan navraag bij de toeristische dienst van de gemeente Neerpelt. Zij beschikten ook niet over enige gegevens in verband met het aantal dagtoeristen. Tellingen worden door de gemeente zelf niet bijgehouden. Wij werden hiervoor doorverwezen naar de toeristische actoren zelf maar enkel de verblijfsaccommodaties bleken over degelijk cijfermateriaal te beschikken met betrekking tot aantal overnachtingen. Deze komen in de volgende paragraaf aan bod.

Wij dienen hier dan ook te vermelden dat er onvoldoende data ter beschikking was betreffende de dagtoeristen, om hieruit een behoorlijke vergelijking op te kunnen maken. Wegens beperkingen in de tijd was het ook niet mogelijk om zelf, bij alle toeristische attracties, tellingen van de dagtoeristen uit te voeren zodat wij representatieve cijfers zouden bekomen van het aantal dagtoeristen in Neerpelt.

Hoewel het in het kader van dit onderzoek een beperking met zich meebrengt, hoeft dit naar de toekomst toe zeker niet zo te blijven. Wij raden de gemeente Neerpelt dan ook aan om in de toekomst eventueel zelf tellingen bij te houden van het aantal toeristen dat de toeristische dienst bezoekt en hen vraagt of zij al dan niet dag- of verblijfstoeristen zijn. In het kader van een ander onderzoek kan men eventueel tellingen laten uitvoeren aan de diverse toeristische attracties met betrekking tot het aantal dag- en verblijfstoeristen. Ook kan het interessant zijn om de horeca-uitbaters of andere lokale handelaars te betrekken bij een dergelijk onderzoek om zo te achterhalen hoeveel dagtoeristen er geld spenderen in de lokale handelszaken.

3.2 Verbleefstoerisme

Er is sprake van verblijfstoerisme wanneer er tenminste één overnachting op de plaats van bestemming plaatsvindt (Yzewyn D. en De Brabander G., 1992: 38). Het verblijfstoerisme kunnen wij exact becijferen dankzij het cijfermateriaal dat Toerisme Limburg (2008) op gemeenteniveau voor handen heeft. Ook de Federale Overheidsdienst Economie (FOD Economie, 2008) heeft veel cijfermateriaal ter beschikking, zij het in mindere mate op gemeenteniveau. Wij zullen in deze paragraaf aandacht besteden aan het totaal aantal aankomsten en overnachtingen in Neerpelt, de verdeling over de logiesvormen en de verdeling per nationaliteit.

3.2.1 Evolutie van het aantal aankomsten en overnachtingen

Om te beginnen dienen wij het verschil tussen aantal aankomsten en aantal overnachtingen te verduidelijken. Het aantal aankomsten geeft eender welke aankomst van een toerist op de plaats van bestemming weer, ongeacht het totaal aantal overnachtingen die de toerist uiteindelijk op de plaats van bestemming maakt. Met andere woorden is dit het totaal aantal personen (toeristen) dat is aangekomen. Het aantal overnachtingen telt het totaal aantal overnachtingen dat deze personen (toeristen) uiteindelijk zijn gebleven. Bijvoorbeeld: een gezin van vier personen blijft in totaal vijf nachten op de plaats van bestemming. Het aantal aankomsten bedraagt dan vier en het aantal overnachtingen bedraagt twintig.

De tabellen 3.1, 3.2 en 3.3 geven, op basis van gegevens van het FOD Economie (2008), respectievelijk het totaal aantal aankomsten, het totaal aantal overnachtingen en het totaal aantal overnachtingen per aankomst weer, voor de periode van 2001-2007. Wij dienen hierbij op te merken dat deze data, op gemeenteniveau, slechts beschikbaar zijn vanaf 2001. Aangezien de gemeente Neerpelt de cijfers in verband met het aantal aankomsten en overnachtingen in de passantenhaven en de parking voor mobilhomes nog niet doorgeeft aan de FOD Economie moeten wij hierbij omerken dat deze cijfers niet zijn opgenomen in deze data.

Om de gemeente Neerpelt te kunnen plaatsen ten opzichte van de provincie Limburg en België werden ook deze cijfers opgenomen in de tabellen. Tenslotte hebben we ook de gegevens van alle aangrenzende gemeenten van Neerpelt weergegeven. Dit doen we omdat de gemeente Neerpelt graag een benchmark zou willen hebben om zo een idee te krijgen hoe Neerpelt zich plaatst ten opzichte van haar omgeving.

Tabel 3.1 Evolutie van het totaal aantal aankomsten (2001 – 2007)

	België	Limburg	Neerpelt	Overpelt	Hamont-Achel	Bocholt	Lommel	Peer
2001	10.945.909	984.904	9.401	10.227	5.335	8.188	288.682	223.681
2002	11.267.703	980.545	8.684	11.699	5.161	7.709	289.850	214.411
2003	11.309.132	990.630	10.201	11.171	4.877	8.249	282.325	219.851
2004	11.157.880	972.530	9.082	11.554	5.613	7.143	259.695	201.683
2005	11.319.300	988.587	9.938	12.721	4.752	6.541	247.754	198.279
2006	11.800.974	1.039.009	9.594	11.580	6.776	9.173	266.927	197.234
2007	12.112.478	1.073.200	10.179	12.057	6.984	8.477	260.011	202.761

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

Tabel 3.2 Evolutie van het totaal aantal overnachtingen (2001 – 2007)

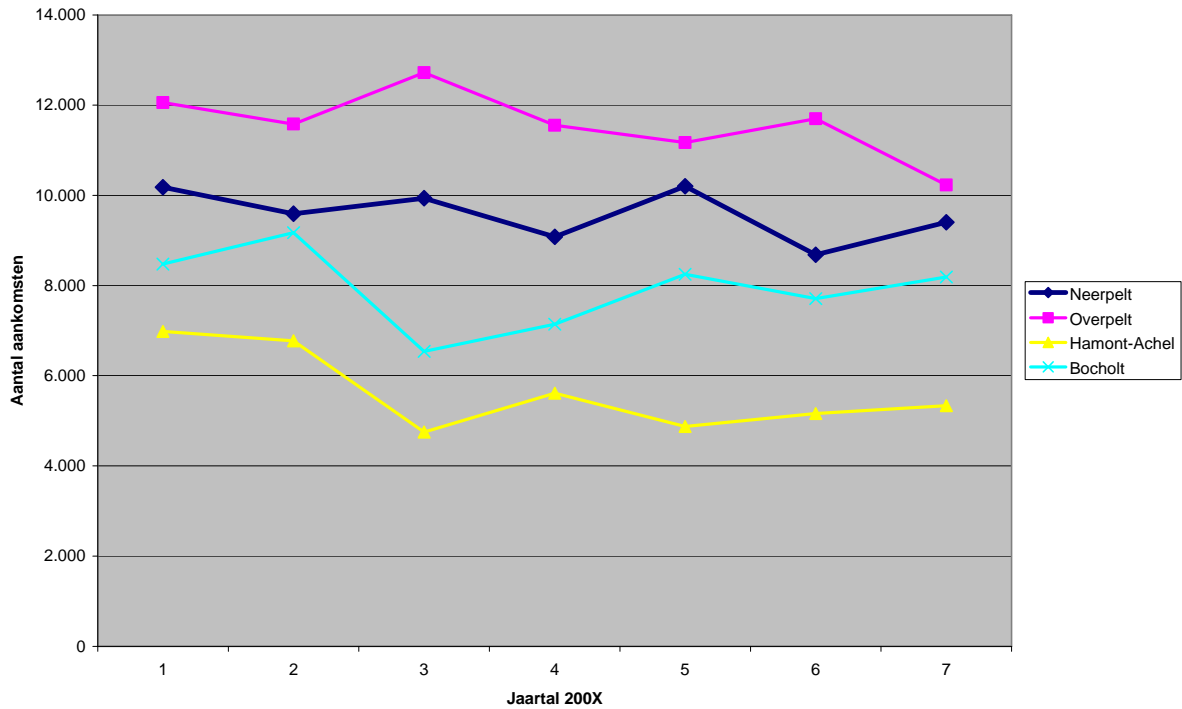
	België	Limburg	Neerpelt	Overpelt	Hamont-Achel	Bocholt	Lommel	Peer
2001	29.094.045	3.817.786	37.847	30.986	15.218	67.612	1.278.786	953.767
2002	29.648.857	3.784.326	33.435	34.773	15.942	67.822	1.282.603	908.595
2003	29.587.614	3.738.917	37.734	35.366	13.908	64.628	1.153.779	913.905
2004	28.494.396	3.693.585	36.840	35.750	19.027	59.111	1.058.320	831.695
2005	28.380.693	3.685.153	37.461	38.415	16.685	43.064	1.007.462	811.882
2006	29.372.011	3.884.292	33.498	39.177	24.026	63.525	1.099.155	814.681
2007	29.849.356	3.845.947	36.700	36.968	25.146	55.071	1.064.946	834.984

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

De gegevens van tabel 3.1. en 3.2. worden gevisualiseerd in volgende grafieken. Er werd bewust gekozen om de gemeenten Lommel en Peer niet in deze grafieken op te nemen. De reden hiervoor is dat beide gemeenten een vertekend beeld kunnen geven ten opzichte van de anderen omdat zij een vakantiepark van Center Parcs bevatten. Ook Bocholt omvat een vakantiepark, namelijk Goolderheide. Zoals uit een eerste beoordeling van de cijfers ook blijkt, ligt het aantal overnachtingen in Bocholt redelijk hoog ten opzichte van Neerpelt, Overpelt en Hamont-Achel maar komt zij zeker niet in de buurt van Lommel en Peer. Daarom zullen wij Bocholt wel opnemen in de grafieken om zo toch een zicht te hebben op het effect van de aanwezigheid van een vakantiepark.

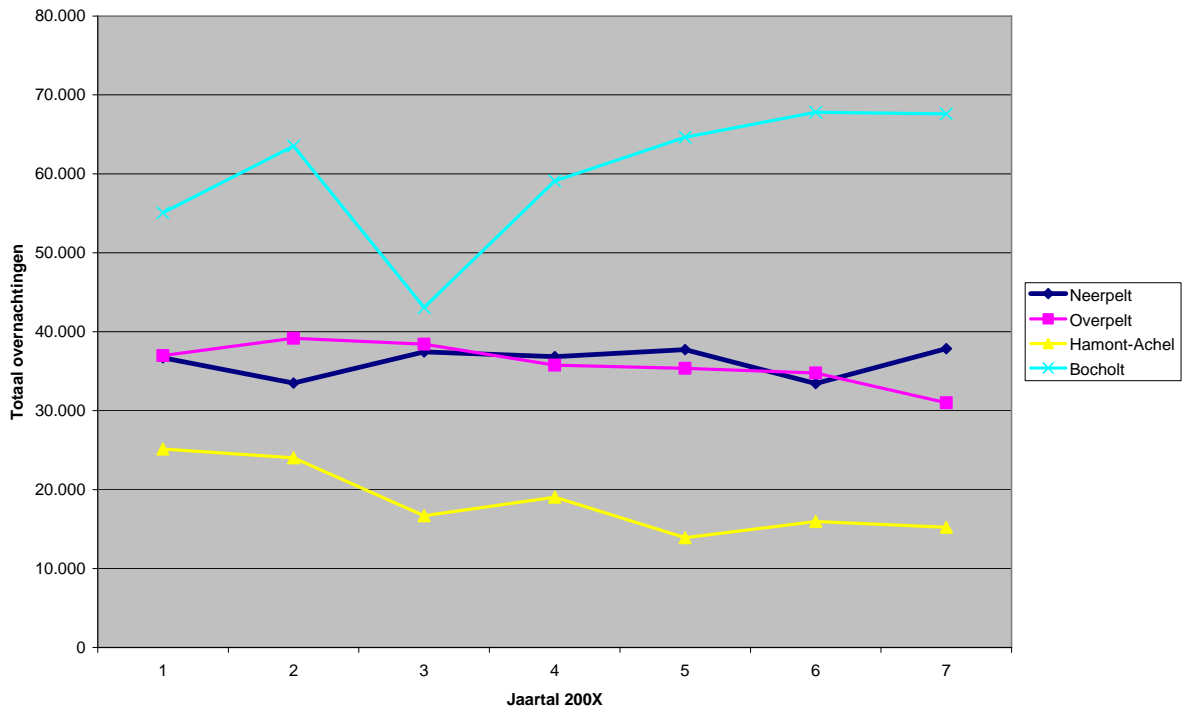
Figuur 3.1. geeft de evolutie van het totaal aantal aankomsten in Neerpelt en haar omliggende gemeenten weer. We zien dat overal een dalende trend is waar te nemen. Dit is ook het geval in België en Limburg. In absolute waarden scoort Neerpelt vrij goed ten opzichte van haar omliggende gemeenten. Enkel Overpelt heeft meer aankomsten. Opvallend in dit opzicht is het feit dat Bocholt met haar vakantiepark minder aankomsten telt dan Neerpelt en Overpelt.

Figuur 3.1 Evolutie van het totaal aantal aankomsten in Neerpelt, Overpelt, Hamont-Achel en Bocholt (2001-2007)

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

Figuur 3.2 Evolutie van het totaal aantal overnachtingen in Neerpelt, Overpelt, Hamont-Achel en Bocholt (2001 – 2007)

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

We zien dat Bocholt het hoogst scoort wat betreft aantal overnachtingen. Dit zou men kunnen verklaren door de aanwezigheid van vakantiepark Golderheide. In het jaar 2003 kennen alle gemeenten een terugval, behalve Neerpelt. Zij ziet een lichte stijging van het aantal overnachtingen. Over het algemeen is het aantal overnachtingen voor Neerpelt vrij stabiel. In 2007 is er terug een stijging merkbaar.

Deze absolute cijfers over het aantal aankomsten en overnachtingen zeggen op zich niet veel. Zoals we reeds hebben aangehaald, scoort een gemeente waarin zich een vakantiepark bevindt logischerwijs veel hoger qua overnachtingen dan een gemeente waar dit niet het geval is. Voor de gemeente Neerpelt is het zeker interessant om deze absolute cijfers te kennen. Zij had echter graag geweten hoelang een toerist gemiddeld in Neerpelt verblijft. Daarom willen we vervolgens het gemiddeld aantal overnachtingen per aankomst kennen.

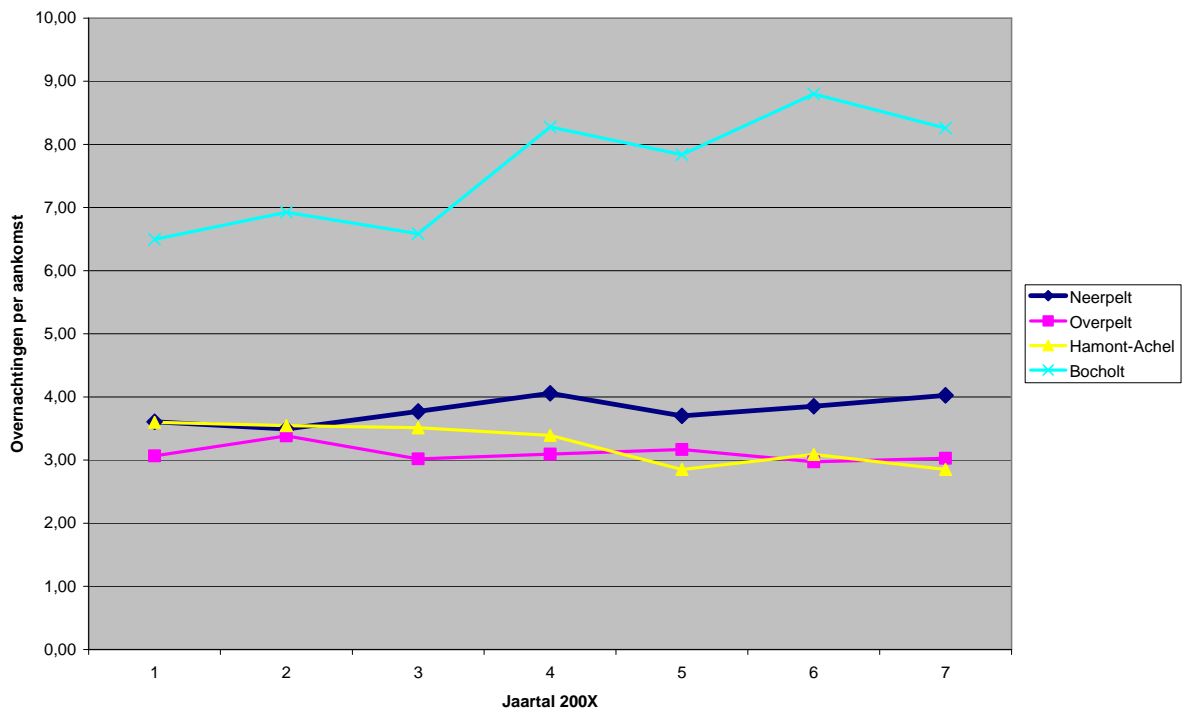
Tabel 3.3. geeft de evolutie van het aantal overnachtingen per aankomst weer. Dit is, met andere woorden, de gemiddelde verblijfsduur op de plaats van bestemming. Deze gegevens worden ook weergegeven in figuur 3.3.

Tabel 3.3 Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur (2001 – 2007)

	België	Limburg	Neerpelt	Overpelt	Hamont-Achel	Bocholt	Lommel	Peer
2001	2,66	3,88	4,03	3,03	2,85	8,26	4,43	4,26
2002	2,63	3,86	3,85	2,97	3,09	8,80	4,43	4,24
2003	2,62	3,77	3,70	3,17	2,85	7,83	4,09	4,16
2004	2,55	3,80	4,06	3,09	3,39	8,28	4,08	4,12
2005	2,51	3,73	3,77	3,02	3,51	6,58	4,07	4,09
2006	2,49	3,74	3,49	3,38	3,55	6,93	4,12	4,13
2007	2,46	3,58	3,61	3,07	3,60	6,50	4,10	4,12

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

Figuur 3.3 Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur (2001 – 2007)

Bron: FOD Eco – Statistiek van toerisme en hotelwezen – eigen verwerking

Opmerkelijk is het feit dat Bocholt het aantal overnachtingen per aankomst relatief sterk heeft zien stijgen over de afgelopen zeven jaar, daar waar de omliggende gemeenten ongeveer op hetzelfde niveau zijn blijven hangen. Het zou natuurlijk kunnen dat men veel vaste staanplaatsen heeft toegewezen in vakantiepark Goolderheide. De gemiddelde verblijfsduur van deze toeristen is dan waarschijnlijk langer dan die van de andere toeristen.

Neerpelt kent ook een lichte stijging in tegenstelling tot Overpelt en Hamont-Achel. Dit kan verklaard worden door het feit dat sinds 2001 het aantal "Bed and Breakfast"-accommodaties in Neerpelt is toegenomen. Ook is er in 2007 een hoevertoerisme-accommodatie en de passantenhaven bijgekomen.

Voor de gemeente Neerpelt is een van haar doelstellingen om op termijn meer en langere overnachtingen in haar gemeente te verwerven. Het gestegen aanbod van de Bed and Breakfasts, en het hoevertoerisme is zeker al een stap in de goede richting. Ook het aanbod van de passantenhaven en de parking voor mobilhomes zou in de toekomst voor een verdere stijging kunnen zorgen. Een vakantiepark implementeren in de gemeente is niet zomaar te verwezenlijken. Op dit gebied zou de gemeente eens moeten bekijken welke mogelijkheden er wel zijn om deze vorm van logiesaanbod te realiseren.

Verder merken wij op dat er in Neerpelt geen aanbod van hotels is. Ofwel komt dit omdat er te weinig vraag is naar het verblijven in een hotel is omdat er te weinig toeristen in Neerpelt willen overnachten. In het andere geval is dit echter een opportuniteit die nog niet benut wordt. De

gemeente kan hier zelf op inspelen maar het biedt ook de mogelijkheid aan een onafhankelijke persoon of onderneming om deze opportuniteit te benutten. Een hotel zou niet alleen extra verblijfslogies kunnen aantrekken, het zou ook extra werkgelegenheid kunnen creëren. Wij komen hierop terug in hoofdstuk 4 bij de bespreking van de tewerkstelling.

3.2.2 Verdeling van het aantal overnachtingen volgens nationaliteit

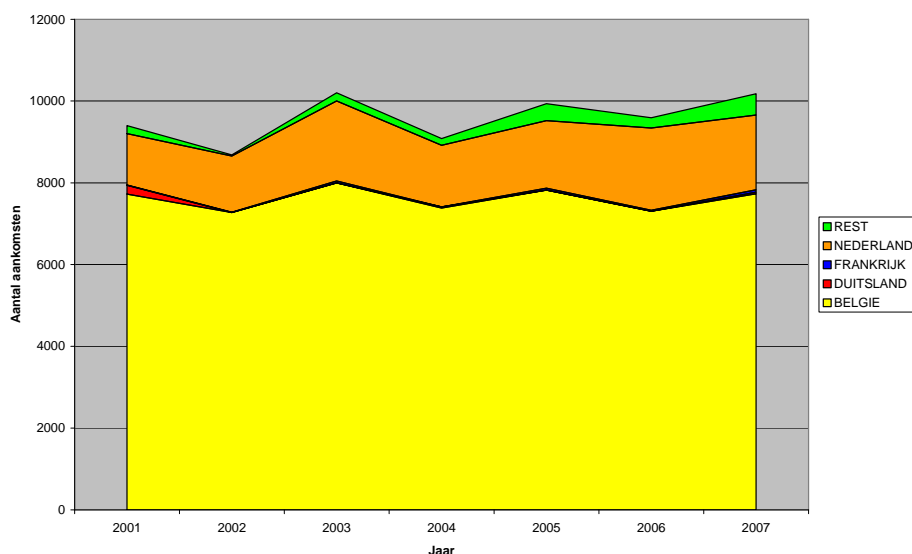
We weten nu hoeveel aankomsten en overnachtingen er zijn van verblijfstoeristen in Neerpelt en haar omliggende gemeenten. In de volgende paragraaf zullen we deze aankomsten en overnachtingen indelen volgens nationaliteit. Zo krijgen we inzicht in de herkomst van de verblijfstoeristen in Neerpelt. Het is echter niet overzichtelijk om alle nationaliteiten apart weer te geven. Daarom splitsen we de herkomst van de verblijfstoeristen op in de meest vertegenwoordigde nationaliteiten, namelijk: België, Nederland, Duitsland en een restgroep. Tabel 3.4. en figuur 3.4. tonen de absolute waarden van de aankomsten van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt.

Tabel 3.4 Evolutie van het aantal aankomsten van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Totaal	9.401	8.684	10.201	9.082	9.938	9.594	10.179
België	7.725	7.276	8.000	7.387	7.819	7.305	7.734
Duitsland	213	0	0	25	0	0	37
Frankrijk	12	8	44	0	52	22	56
Nederland	1.254	1.375	1.961	1.508	1.648	2.017	1.832
Rest	197	25	196	162	419	250	520

Bron: FOD Eco, verkregen via Toerisme Limburg – eigen verwerking

Figuur 3.4 Evolutie van het aantal aankomsten van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)

Bron: FOD Eco, verkregen via Toerisme Limburg – eigen verwerking

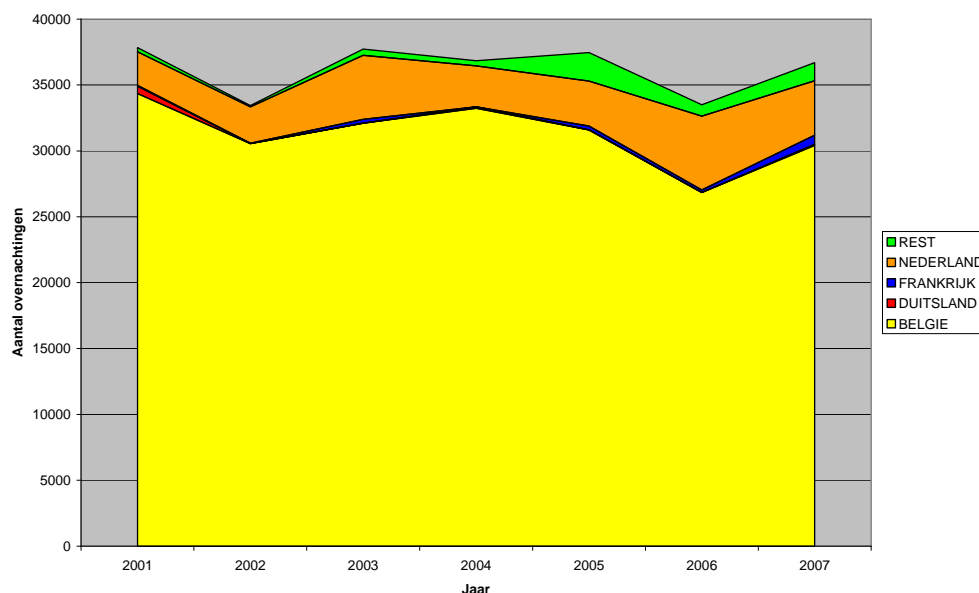
Vervolgens maken we dezelfde indeling bij de overnachtingen van de verblijfstoeristen in Neerpelt. De absolute waarden vinden we terug in tabel 3.5. en figuur 3.5.

Tabel 3.5 Evolutie van het aantal overnachtingen van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Totaal	37.847	33.435	37.734	36.840	37.461	33.498	36.700
België	34.347	30.543	32.105	33.237	31.595	26.839	30.405
Duitsland	569	0	0	100	0	0	90
Frankrijk	45	24	290	0	287	203	696
Nederland	2.567	2.744	4.856	3.116	3.406	5.600	4.131
Rest	319	124	483	387	2.173	856	1.378

Bron: FOD ADSEI, verkregen via Toerisme Limburg – eigen verwerking

Figuur 3.5 Evolutie van het aantal overnachtingen van verblijfstoeristen volgens nationaliteit in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)

Bron: FOD Eco, verkregen via Toerisme Limburg – eigen verwerking

Tabel 3.6 Evolutie van het percentage van nationaliteiten van de verblijfstoeristen in de gemeente Neerpelt (2001 – 2007)

	Belgie	Nederland	Duitsland	Frankrijk	Rest
2001	90,75	6,78	1,50	0,12	0,84
2002	91,35	8,21	0,00	0,07	0,37
2003	85,08	12,87	0,00	0,77	1,28
2004	90,22	8,46	0,27	0,00	1,05
2005	84,34	9,09	0,00	0,77	5,80
2006	80,12	16,72	0,00	0,61	2,56
2007	82,85	11,26	0,25	1,90	3,75

Bron: FOD Eco, verkregen via Toerisme Limburg – eigen verwerking

Tot slot geeft tabel 3.6. de evolutie van het procentueel aandeel van elke nationaliteit weer voor elk jaar. Uit bovenstaande tabellen en figuren kunnen we heel duidelijk concluderen dat de Belgen het grootste aandeel vormen van de verblijfstoeristen, gevolgd door de Nederlanders. Dit gegeven kan interessant zijn voor de marketingdoeleinden van de gemeente Neerpelt. Indien zij zich wil verdiepen met betrekking tot de bestaande groep van verblijfstoeristen richt zij zich best op de Belgische en Nederlandse markt. Als zij zich echter wil verbreden met betrekking tot de nationaliteiten van verblijfstoeristen, zal zij zich vooral op de andere landen moeten concentreren. Dit is dan natuurlijk het onderwerp van een onderzoek binnen een marketingdomein.

3.2.3 Verdeling van het aantal overnachtingen volgens logiesvorm

Bij het opvragen van data in verband met de verdeling van het aantal overnachtingen per logiesvorm bleek men bij Toerisme Limburg (2008) niet over cijfers te beschikken op gemeentelijk niveau. Om toch een inzicht te krijgen in de verdeling per logiesvorm zullen we dit op provinciaal niveau bekijken. Hieruit kan de gemeente Neerpelt afleiden in welke branche er nog gaten zitten wat haar aanbod van verblijfslogies betreft.

Tabel 3.7 Evolutie van het aantal overnachtingen in Limburg per logiesvorm (2001-2007)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	%
Hotels	497.635	521.471	521.197	524.172	577.307	641.469	681.841	17,7%
Campings	315.430	330.093	377.536	480.068	465.487	515.517	467.863	12,2%
Vakantieparken	2.280.765	2.229.291	2.124.796	1.911.149	1.853.923	1.946.044	1.920.658	49,9%
Doelgroepen	723.956	703.471	715.388	778.196	788.436	781.262	775.585	20,2%
Totaal	3.817.786	3.784.326	3.738.917	3.693.585	3.685.153	3.884.292	3.845.947	100,0%

Bron: FOD Eco - verwerking Toerisme Limburg vzw

We zien opnieuw dat vakantieparken een zeer groot aandeel innemen van het aantal overnachtingen. In 2007 was dit bijna de helft. We weten dat de gemeente Neerpelt geen vakantiepark of campings omvat. Het zou dus niet logisch zijn om deze percentages toe te passen op het totaal aantal overnachtingen in Neerpelt. In Neerpelt zal het grootste aandeel worden ingenomen door de doelgroepen. Hiermee worden bed-and-breakfasts, jeugdverblijven, budgetverblijven, hoevertoerisme,... bedoeld.

Wij kunnen hier dus opnieuw opmerken dat het voor de gemeente Neerpelt misschien interessant kan zijn om haar aanbod aan verblijfslogies uit te breiden met een hotel of camping. Voorts heeft het geen zin om het aanbod aan logiesverstrekkers uit te breiden als de investeringen in toeristische attracties deze trend niet volgen. Indien het aanbod aan logiesverstrekkers te groot is in verhouding tot het aantal verblijfstoeristen dat wordt aangetrokken zal dit uiteraard geen positief effect hebben op het toerisme in Neerpelt.

3.3 Besluit

Wij hebben het verblijfstoerisme in de gemeente Neerpelt nu nader bekeken en we hebben dit geplaatst ten opzichte van haar omliggende gemeenten en de provincie Limburg. Neerpelt "scoort"

zeker niet slecht ten opzichte van haar omliggende gemeenten (zonder vakantiepark) wat betreft het aantal aankomsten en overnachtingen. Ook de gemiddelde verblijfsduur van de toeristen is relatief goed en zelfs in stijgende lijn over de afgelopen zeven jaren. Zowel op gebied van aankomsten, overnachtingen als verblijfsduur vertoont de gemeente Neerpelt vrij stabiele cijfers. Wij hebben in dit opzicht geen opmerkelijke of afwijkende trends waargenomen ten opzichte van de andere gemeenten.

Het grootste aandeel verblijfstoeristen wordt gevormd door toeristen uit eigen land en toeristen uit Nederland. Afhankelijk van de gekozen marketingstrategie zou Neerpelt dit aanbod van toeristen verder kunnen verdiepen of verbreden. Wegens het zeer uitgebreide fietsroutenetwerk, één van de blikvangers van het toeristisch aanbod in de gemeente Neerpelt, lijkt het ons aangewezen zich te blijven concentreren op de Belgische en Nederlands fietstoeristen.

Vervolgens besluiten wij dat er zich in het aanbod van logiesvormen nog enkele opportuniteiten bevinden. Om te beginnen ontbreekt momenteel het aanbod van hotels volledig. Hierbij zou de gemeente Neerpelt in eigen beheer of een zelfstandige eigenaar deze lacune in het aanbod kunnen opvullen. De vraag is natuurlijk of het winstgevend is om in Neerpelt een hotel te starten. OP basis van ons onderzoek denken wij dat dit zeker mogelijkheden biedt. In het algemeen vormen de overnachtingen in hotels bijna één vijfde deel van het aantal overnachtingen in Limburgse logiesvormen. In de omliggende gemeenten is er ook zeker nog geen overaanbod van hotels en de omliggende gemeenten van Neerpelt bevatten enkele grote industrieterreinen wat veel zakentoeerisme aantrekt.

Vervolgens kunnen wij besluiten dat het aanbod van een vakantiepark of camping zeker mogelijkheden biedt. Het aanbod van een camping of vakantiepark zou het aantal aankomsten en overnachtingen in Neerpelt ingrijpend kunnen doen stijgen en voor veel extra tewerkstelling kunnen zorgen. In deze kwestie is het natuurlijk belangrijk om na te gaan of de gemeente Neerpelt de mogelijkheid heeft om een dergelijk project te verwezenlijken. Wanneer wij naar het gewestplan Neerpelt-Bree kijken, zien we bijvoorbeeld dat Neerpelt veel landbouwgrond bevat. Hier is het verboden om zomaar een vakantiepark of camping op te starten. Een ander aspect is zonder twijfel de haalbaarheid van zulk een project. Als een vakantiepark of camping zoveel extra overnachtingen en tewerkstelling creëert, zou iedere gemeente wel zo een park willen opstarten. Dit is in de praktijk natuurlijk niet haalbaar.

Hoewel wij hier gemakkelijk kunnen concluderen dat er nog hiaten in het logiesaanbod zijn, dienen wij uiteraard ook op te merken dat het uitbreiden van dit aanbod niet zomaar te verwezenlijken is. Degelijke studies over haalbaarheid, winstgevendheid, mogelijkheden en beperkingen zijn hiervoor natuurlijk vereist. Wij hebben ook reeds aangehaald dat het slechts zin heeft om dit aanbod uit te breiden wanneer men ook de nodige investeringen in het aanbod van toeristische attracties zal doen.

Hoofdstuk 4 Economische impact van het toerisme in Neerpelt

In dit hoofdstuk nemen we de economische aspecten van het toerisme in Neerpelt onder de loep. Hoewel velen het toerisme in Neerpelt niet als noemenswaardig zouden omschrijven, mag de economische impact van het toerisme op de lokale economie zeker niet onderschat worden. Vooral de onzichtbare effecten worden nog al eens geminimaliseerd door de mensen. P. De Groot spreekt in dat opzicht over tal van geïnduceerde effecten, zoals toenemende werkgelegenheid, bevolkingsaan groei, ontwikkeling van landelijke zones (bijvoorbeeld bij hoevertoerisme), uitbreiding van de infrastructuur, ... (P. De Groot, 1999, p. 172).

Het spreekt voor zich dat we eerst de aspecten van een impactanalyse nader zullen bekijken. Vervolgens gaan we dieper in op de economische impactanalyse en tenslotte passen we deze impactanalyse toe op tewerkstelling, bestedingen en investeringen.

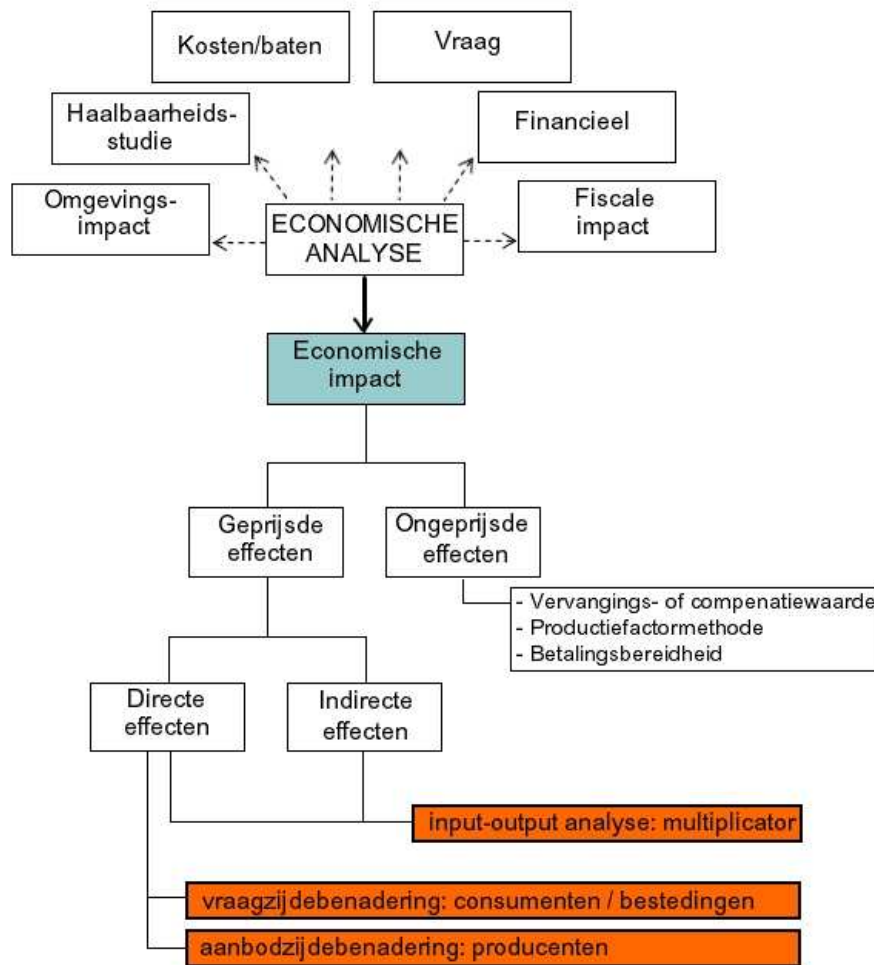
4.1 Aspecten en beperkingen van de impactanalyse

Er bestaan tal van economische analyses om de impact van toerisme te meten. Elke analyse beantwoordt een specifieke basisvraag en omvat vervolgens ook specifieke modellen om deze vraag te beantwoorden. Men kan bijvoorbeeld een fiscale impactanalyse uitvoeren, een financiële analyse, een kosten-baten analyse, een haalbaarheidsanalyse of een omgevingsimpactanalyse (Stynes, 1999).

We mogen niet vergeten te vermelden dat één impactanalyse op zich geen totaalbeeld geeft van de impact van toerisme. Een gegeven probleem vraagt dikwijls verschillende soorten analyses en de nadruk van de ene analyse ligt anders dan bij de andere. Iedere analyse onderzoekt slechts een specifieke impact op een bepaald gebied. Men moet er zich van bewust zijn dat een economische impactanalyse op zich een zeer beperkt perspectief biedt. Vaak zal een economische impactanalyse dan ook deel uitmaken van een breder onderzoek.

Figuur 4.1. geeft een overzicht van de soorten economische analyses die men kan maken volgens Stynes (1999). Op deze figuur is ook te zien welke soorten modellen we zijn tegengekomen in de literatuur. De modellen die wij in dit onderzoek zullen gebruiken werden oranje gekleurd.

Figuur 4.1 Schematisch overzicht analyses en modellen

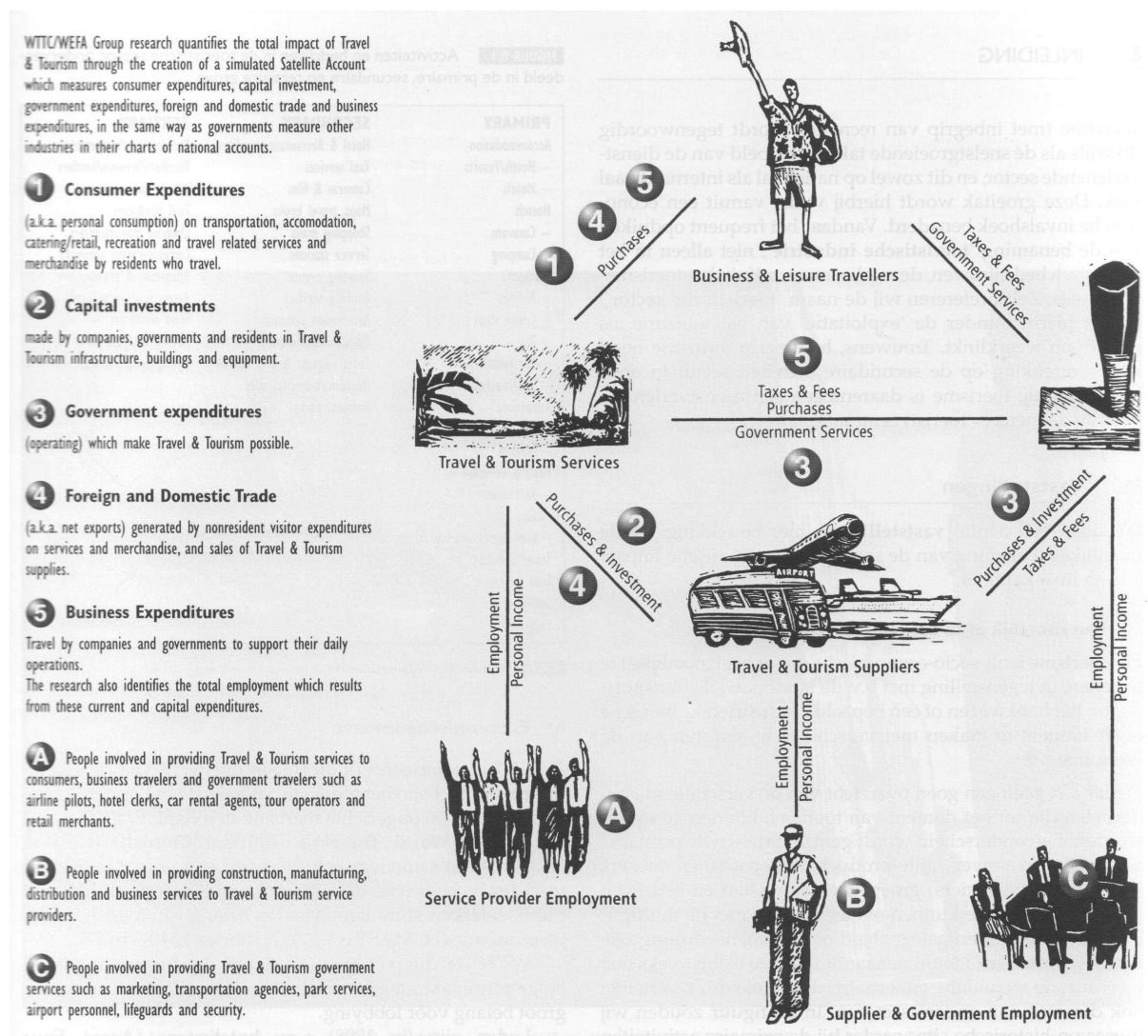
Bron: literatuurstudie – eigen verwerking

4.2 De economische impactanalyse

Volgens Stynes (1999) volgt een economisch impactmodel de bestedingsstroom die verbonden is aan een toeristische activiteit in een bepaalde regio. Zo wordt de verandering in omzet, inkomen, belastingen en werkgelegenheid, die hierdoor teweeg wordt gebracht, geïdentificeerd. De meest gebruikte methodes zijn bestedingsonderzoeken van bezoekers, analyse van secundaire statistieke data, input-outputmodellen en multiplicatormodellen.

Het WTTC (World Travel & Tourism Council) geeft een overzicht van de economische impact van toerisme op figuur 4.2. We kunnen meteen zien dat deze impact zeer ver gaat en dat er diverse relaties bestaan tussen de verschillende actoren in de cyclus.

Figuur 4.2 Economische impact van het toerisme (WTTC)

Bron: Uit P. De Groot, WTTC, 1997, The 1996/7 WTTC Travel & Tourism Report, Londen, p. 10

Ook Stynes (1999) verwoordt volgende basisvragen die onderzocht dienen te worden bij een economische impactanalyse:

- Hoeveel jobs worden er door het toerisme gecreëerd?
- Hoeveel spenderen de toeristen?
- Hoeveel inkomen genereert het toerisme voor de huishoudens en handelaars?
- Welk deel van de omzet van lokale handelaars is toe te schrijven aan toerisme?
- Hoeveel belastingen worden er gegenereerd uit het toerisme?

Uit figuur 4.2 en de vragen van Stynes, zien we dat de economische impact van toerisme niet zomaar te beschrijven is. Om volledig te zijn zouden we in dit onderzoek echt alle aspecten van de economische impact moeten onderzoeken. Zowel de tijd als de literatuur ter zake vormen in dit opzicht echter een beperking. Er bestaan tal van modellen om de economische impact te berekenen maar "het perfecte model" bestaat niet. De impactanalyse in de volgende paragrafen is

hoofdzakelijk gebaseerd op de literatuur van Daniel Stynes, "The economic impact of tourism" (1999).

Het onderwerp van dit onderzoek is gebaseerd op het legislatuurprogramma van de gemeente Neerpelt waarin gesteld wordt dat goed draaiende toeristische initiatieven zorgen voor extra omzet en tewerkstelling. Daarom beperken wij ons in dit onderzoek tot de economische impact van het toerisme op tewerkstelling, bestedingen en investeringen. We dienen er hier dus bij te vermelden dat dit onderzoek in geen opzicht tracht volledig te zijn met betrekking tot de economische impact van het toerisme.

Tot slot dienen we ook te vermelden dat er directe, indirecte en geïnduceerde economische effecten van het toerisme bestaan. Deze laatste twee worden ook wel eens secundaire effecten genoemd. De totale economische impact wordt dan berekend als de som van de directe, de indirecte en de geïnduceerde effecten binnen een bepaalde regio.

4.3   Tewerkstelling

4.3.1   Algemene kenmerken en randvoorwaarden

Om te beginnen moeten we een onderscheid maken tussen primaire, secundaire en tertiaire toeristische bedrijven die mensen tewerkstellen. De eerste groep bestaat uit de bedrijven die rechtstreeks aan het toerisme verbonden zijn zoals de toeristische attracties zelf, souvenirwinkels, logiesverstrekkers, kledingwinkels, voedingswinkels,... De secundaire groep bevatten die inrichtingen die ook instaan voor de lokale bevolking zoals bankwezen, apotheker en fotograaf, maar ook bedrijven die handel drijven met of leveren aan de primaire groep. Tot slot is er de tertiaire groep die bestaat uit bedrijven die producten vervaardigen voor het gebruik in de secundaire groep zoals voedselproducenten, kledingproducenten, producenten van sportproducten,... (P. De Grootte, 1999, p. 174).

P. De Grootte (1999) wijst er ook op dat men rekening moet houden met een aantal randvoorwaarden wanneer men een analyse van de werkgelegenheid maakt. Zo wordt er in het toerisme een onderscheid gemaakt tussen directe, indirecte en geïnduceerde werkgelegenheid. De directe werkgelegenheid is de werkgelegenheid die rechtstreeks gecreëerd wordt door de toeristische sector. Enkele voorbeelden zijn eigenaars van een hotel, serveersters in de horeca, uitbater van souvenirwinkel,... De indirecte werkgelegenheid wordt gevormd door de leveranciers aan de toeristische sector en de geïnduceerde werkgelegenheid wordt gevormd door de besteding van het kapitaal dat gevormd werd uit de direct en de indirect verdiende toeristische inkomens.

Nationale statistieken nemen enkel de directe werkgelegenheid op. De indirecte en geïnduceerde effecten op de werkgelegenheid kunnen eventueel bepaald worden door zogenaamde werkgelegenheidsmultiplicatoren. Deze geven aan hoeveel werkgelegenheid er gecreëerd wordt per besteding van bijvoorbeeld 100.000 euro.

Na contact te hebben gehad met Prof. em. dr Verbeke, verbonden aan de universiteit van Leuven, afdeling "Tourism and Development" bleek dat het bepalen van multiplicators op gemeentelijk niveau weinig realistisch is. Zij wees ons er ook op dat een multiplier op niveau van België zelfs moeilijk te bepalen is wegens ontoereikende en onbetrouwbare informatie. Op deze beperking komen wij verderop in de tekst nog terug.

Tot slot willen wij vermelden dat exacte cijfers betreffende de werkgelegenheid zeer moeilijk te verkrijgen zijn. Een deel hiervan blijft onzichtbaar door onder andere het veelvuldig "buiten het officiële circuit" werken. Het is ook moeilijk om exact te bepalen in welke mate de tewerkstelling is toe te schrijven aan toerisme omdat een plaatselijk café zowel ten dienste staat van de lokale bevolking als van de toeristen. Deze beperkingen dienen wij dan ook in gedachte houden bij de resultaten van het onderzoek.

4.3.2 Model en methode

Uit ons literatuuronderzoek is gebleken dat er tal van methodes bestaan om de economische impact te berekenen. Voor onze studie is het echter belangrijk dat wij een praktisch haalbaar model kunnen toepassen. In de literatuur vonden wij veel beschrijvingen van mogelijke methodes maar in mindere mate uitgewerkte en toepasbare voorbeelden. Om de economische impact op de tewerkstelling te berekenen vonden wij het werk van Dirk Yzewijn en Guido De Brabander (1999) een duidelijk en goed uitgewerkt voorbeeld. Dit werk vormt dan ook de basis voor de impactanalyse van deze paragraaf.

De methode die wij zullen gebruiken om de economische impact op de tewerkstelling te bepalen is de aanbodzijdebenadering. Dit wil zeggen dat wij vertrekken van het aanbod van toeristische (en ondersteunende) attracties. We gaan in deze paragraaf in op de mogelijkheden en beperkingen van deze benadering en de eisen die het stelt aan de gebruiker.

Het instrument moet geschikt zijn om de economische effecten op de tewerkstelling te bepalen. Om tot een enigszins overzichtelijk model of rekenschema te komen zijn vereenvoudigingen noodzakelijk. Dat is ook nodig om de toegankelijkheid van de methode te optimaliseren. Zoals elk model is ook dit instrument daarom een vereenvoudiging van de werkelijkheid. De lezer moet er zich van bewust zijn dat dit uiteraard beperkingen met zich mee brengt.

In eerste instantie dienen wij de toeristische sector af te bakenen. Zo kunnen wij vervolgens, op basis van de statistieken van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), de evolutie van de tewerkstelling in de toeristische sector in Neerpelt (en haar omliggende gemeenten) in kaart brengen. Deze afbakening gebeurt op basis van de NACE-indeling. NACE wordt omschreven als de "Europese activiteitennomenclatuur". Het is een officiële Europese lijst van activiteitenomschrijvingen die ook door de RSZ en de ondernemingsloketten gebruikt worden om bedrijven in te delen in sectoren. NACE bestaat uit een nummer, de zogenaamde NACE-code en een omschrijving (Vlaanderen, 2009).

De nieuwe lijst met NACE-codes en omschrijvingen, die sinds 1 januari 2008 van toepassing is, bevat meer dan 500 NACE-codes. De cijfers in ons onderzoek hebben betrekking op de periode vóór 2008 en daarom gebruiken wij de vorige NACE-indeling ingevoerd vanaf 1993. Het afbakenen van de toeristische sector is niet eenduidig. Tabel 4.1 geeft de indeling weer die Toerisme Limburg (2009) hanteert. Toerisme Limburg (2009) maakt een onderscheid tussen toerisme in de brede zin en toerisme in de enge zin. Voor de afbakening van de toeristische sector gaan wij uit van de afbakening in de enge zin omdat deze vrij nauwkeurig aansluit bij de indeling van P. De Grootte (1999). Tabel 4.2 geeft de indeling weer die door P. De Grootte werd opgesteld in Panorama op Toerisme (1999).

Tabel 4.1 Indeling toeristische sector in Limburg volgens Toerisme Limburg

Indeling naar sectie, subsectie en afdeling (codes NACE-Bel):

Sectie H Hotels en Restaurants Subsectie 55 Hotels en Restaurants   55.110 Hotels en motels met restaurant   55.120 Hotels en motels zonder restaurant   55.210 Jeugdherbergen en berghutten   55.220 Kampeerterreinen   55.231 Vakantiecentra en vakantiedorpen   55.232 Verschaffen van overige logies voor kortstondig verblijf   55.301 Restaurants van het traditioneel type   55.302 Fast food zaken, snackbars, frituren e.d.   55.401 Cafés
Sectie I Vervoer, opslag en communicatie Subsectie 63 Vervoersondersteunende activiteiten   63.301 Reisbureaus   63.302 Touroperators/Reisorganisatoren   63.303 Reisbegeleiders en -gidsen, toeristische informatiediensten e.d.
Sectie K Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven Subsectie 74 Overige zakelijke dienstverlening   74.842 Organisatie van salons, tentoonstellingen en beurzen
Sectie O Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten Subsectie 92 Recreatie, cultuur en sport   92.332 Pretparken   92.520 Musea en monumentenzorg   92.530 Botanische tuinen, dierentuinen en natuureservaten
Gedeelte toegevoegd voor transport   60.100 Vervoer per spoor   60.211 Stedelijk en voorstedelijk personenvervoer   60.212 Overige personenvervoer volgens een dienstregeling   60.220 Exploitaties van taxi's   60.230 Overig vervoer van personen te land   61.100 Zee- en kustvaart   61.200 Binnenvaart   62.100 Luchtvaart volgens dienstregeling   62.200 Luchtvaart zonder dienstregeling

Bron: Toerisme Limburg (2009)

Tabel 4.2 Indeling toeristisch-recreatieve sector in België volgens P. De Groot

Indeling naar sectie, subsectie en afdeling (codes NACE-Bel):

Sectie H Hotels en Restaurants Subsectie 55 Hotels en Restaurants   55.1 Hotels   55.2 Overige accommodaties voor kortstondig verblijf   55.3 Restaurants   55.4 Cafés   55.5 Kantines en catering
Sectie I Vervoer, opslag en communicatie Subsectie 63 Vervoersondersteunende activiteiten   63.301 Reisbureaus   63.302 Touroperators/Reisorganisatoren   63.303 Reisbegeleiders en -gidsen, toeristische informatiediensten e.d.
Sectie K Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven Subsectie 74 Overige zakelijke dienstverlening   74.878 Impresario's en theateragentschappen
Sectie O Gemeenschapsvoorzieningen, sociaal-culturele en persoonlijke diensten Subsectie 92 Recreatie, cultuur en sport   92.1 Activiteiten op het gebied van film en video   92.3 Overige activiteiten op het gebied van amusement   92.5 Overige culturele activiteiten   92.6 Sport   92.72 Overige recreatie
Gedeelte toegevoegd voor transport   60.230 Vervoer per spoor   62.1 Stedelijk en voorstedelijk personenvervoer   62.2 Overige personenvervoer volgens een dienstregeling

Bron: P. De Groot, Panorama op Toerisme (1999)

We zien dat de twee indelingen grotendeels overeenkomen met hier en daar enkele verschillen. Toerisme Limburg (2009) is iets gedetailleerder in de opsomming van sectie H. Zij neemt "Kantines en catering" (55.5) en "Discotheken, dancings en dergelijke" (55.402) niet op bij het toerisme in de enge zin. Deze vallen onder toerisme in de brede zin. Daar waar P. De Groot (1999) de "impresario's en theateragentschappen" opneemt voor subsectie 74 zien we dat Toerisme Limburg (2009) deze ook bij toerisme in de brede zin onderbrengt. Zij nemen in de plaats daarvan "Organisatie van salons, tentoonstellingen en beurzen" op onder subsectie 74. Tot slot zien we dat Toerisme Limburg (2009) veel beperkter is bij de opsomming van de subsectie "Recreatie, cultuur en sport". Zij klasseren meerdere afdelingen onder toerisme in de brede zin.

We kunnen hieruit concluderen dat de indeling van de toeristische sector bekritiseerbaar is. Niet iedereen zal dezelfde indeling hanteren en daar moeten wij steeds rekening mee houden. Een andere beperking van deze indeling is het feit dat bijvoorbeeld niet alle café's tot de toeristische sector gerekend kunnen worden, noch alle restaurants of transportactiviteiten. De indeling dient dus ook met het nodige voorbehoud geïnterpreteerd te worden.

De indeling van Toerisme Limburg (2009) is voor ons het vertrekpunt geweest voor het opvragen van statistieken omtrent werkgelegenheid bij de RSZ. Hieruit kunnen wij een beeld schetsen van de omvang van de toeristische sector in Neerpelt en haar omliggende gemeenten. Op basis daarvan hopen wij eventueel beleidsaanbevelingen te kunnen opstellen met betrekking tot de tewerkstelling in de toeristische sector in Neerpelt.

4.3.3 De RSZ-tewerkstelling in de toeristische sector

De statistieken van de RSZ-tewerkstelling omvatten enkel de werknemers die zijn aangesloten bij de RSZ. Indien er op een bepaalde plaats enkel zelfstandigen werken die geen personeel tewerkstellen zullen zij niet in deze statistieken worden opgenomen. Voor de zelfstandige activiteiten in de toeristische sector hebben wij cijfers van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen nodig. Deze komen in paragraaf 4.3.4. aan bod.

Wij dienen allereerst nog op te merken dat deze cijfers betrekking hebben op het aantal ingeschreven mensen en niet om het aantal voltijdse banen. Wanneer we dus eenzelfde tabel zouden opstellen met het overeenstemmende aantal voltijdse equivalenten zullen de cijfers wellicht lager liggen. Zoals eerder ook al werd aangehaald blijft er een deel van het aantal tewerkgestelde mensen "onzichtbaar" wegens werken buiten het officiële circuit.

Tabel 4.3. geeft een overzicht van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector in de gemeenten Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer. In bijlage 5 hebben wij de volledige tabel opgenomen waarbij ook nog een opsplitsing werd gemaakt tussen het aantal mannen en vrouwen. Om het hier overzichtelijk te houden worden enkel het totaal aantal arbeiders, bedienden en ambtenaren weergegeven alsook het totaal aantal arbeidsplaatsen en vestigingseenheden. Het totaal aantal arbeidsplaatsen is simpelweg de som van het totaal aantal arbeiders, bedienden en ambtenaren. Het totaal aantal vestigingseenheden is het aantal verschillende adressen waar een economische activiteit wordt uitgevoerd die tot gevolg heeft dat er mensen in de toeristische sector worden tewerkgesteld.

Tabel 4.3 Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)

Jaar	Gemeente	Totaal # arbeiders	Totaal # bedienden	Totaal # ambtenaren	Totaal # arbeidsplaatsen	Totaal # vestigingseenheden
1997	Neerpelt	140	6	17	163	27
1998	Neerpelt	115	5	18	138	23
1999	Neerpelt	128	11	18	157	32
2000	Neerpelt	130	13	17	160	34
2001	Neerpelt	140	12	20	172	34
2002	Neerpelt	135	12	19	166	36
2003	Neerpelt	163	17	17	197	38
2004	Neerpelt	143	11	0	154	36
2005	Neerpelt	144	8	0	152	35
2006	Neerpelt	148	8	1	157	28
2007	Neerpelt	146	8	1	155	32
1997	Bocholt	64	0	0	64	14
1998	Bocholt	54	0	0	54	16
1999	Bocholt	61	1	0	62	18
2000	Bocholt	55	1	0	56	18
2001	Bocholt	50	1	0	51	18
2002	Bocholt	39	2	0	41	17

2003	Bocholt	43	1	0	44	21
2004	Bocholt	45	0	0	45	19
2005	Bocholt	44	1	0	45	20
2006	Bocholt	26	5	0	31	20
2007	Bocholt	32	6	0	38	14

1997	Hamont-Achel	147	3	0	150	31
1998	Hamont-Achel	168	4	0	172	33
1999	Hamont-Achel	161	7	0	168	31
2000	Hamont-Achel	178	7	0	185	33
2001	Hamont-Achel	167	4	0	171	32
2002	Hamont-Achel	148	4	0	152	24
2003	Hamont-Achel	158	2	0	160	24
2004	Hamont-Achel	156	6	0	162	23
2005	Hamont-Achel	144	6	0	150	26
2006	Hamont-Achel	167	9	0	176	27
2007	Hamont-Achel	160	9	0	169	23

1997	Lommel	982	171	3	1.156	80
1998	Lommel	1.039	167	3	1.209	77
1999	Lommel	1.122	207	3	1.332	84
2000	Lommel	1.186	207	3	1.396	92
2001	Lommel	1.347	237	3	1.587	86
2002	Lommel	1.334	236	3	1.573	87
2003	Lommel	1.258	180	4	1.442	81
2004	Lommel	1.217	306	0	1.523	81
2005	Lommel	1.137	254	0	1.391	83
2006	Lommel	1.030	259	0	1.289	83
2007	Lommel	1.012	298	0	1.310	67

1997	Overpelt	90	5	0	95	20
1998	Overpelt	104	9	0	113	20
1999	Overpelt	71	12	0	83	23
2000	Overpelt	85	11	0	96	22
2001	Overpelt	95	21	0	116	20
2002	Overpelt	116	17	0	133	21
2003	Overpelt	138	19	0	157	22
2004	Overpelt	79	14	0	93	19
2005	Overpelt	86	16	0	102	22
2006	Overpelt	101	15	0	116	23
2007	Overpelt	80	15	0	95	21

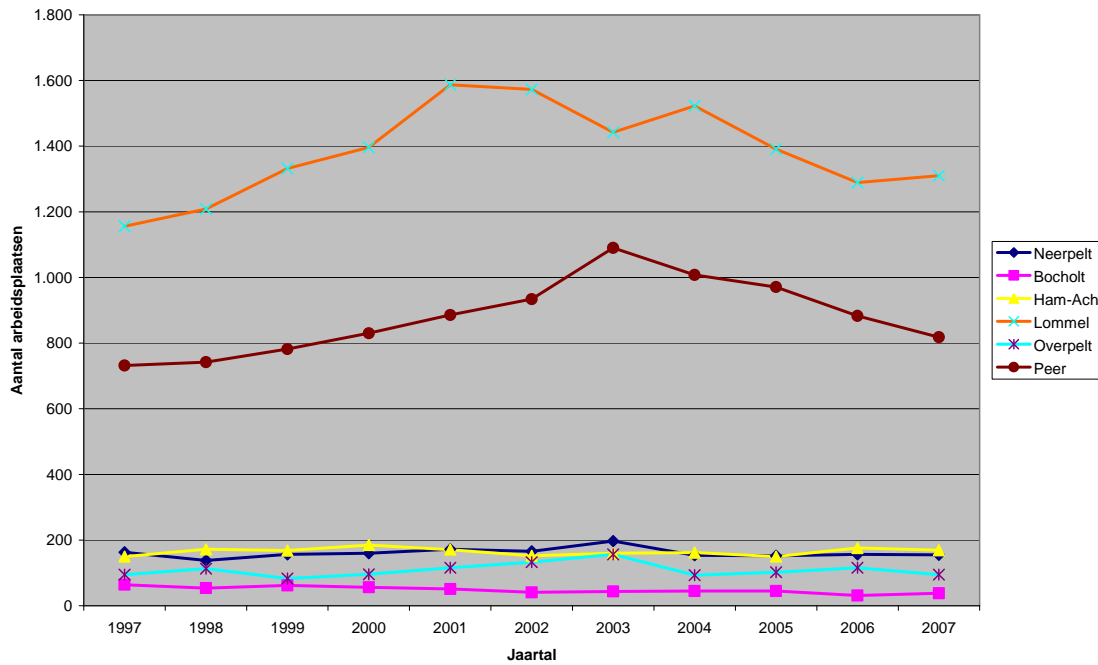
1997	Peer	585	147	0	732	31
1998	Peer	596	146	0	742	29
1999	Peer	620	162	0	782	29
2000	Peer	667	163	0	830	33
2001	Peer	705	181	0	886	31
2002	Peer	757	177	0	934	37
2003	Peer	797	293	0	1.090	35
2004	Peer	829	179	0	1.008	36
2005	Peer	792	179	0	971	34
2006	Peer	703	180	0	883	32
2007	Peer	661	157	0	818	33

Bron: RSZ (1997-2007) – eigen verwerking

Figuur 4.3 geeft de evolutie van het totale aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van bovengenoemde gemeenten weer. In eerste instantie nemen we in deze figuur Lommel en Peer ook op. Deze gemeenten omvatten echter een vakantiepark van Center Parcs, wat een

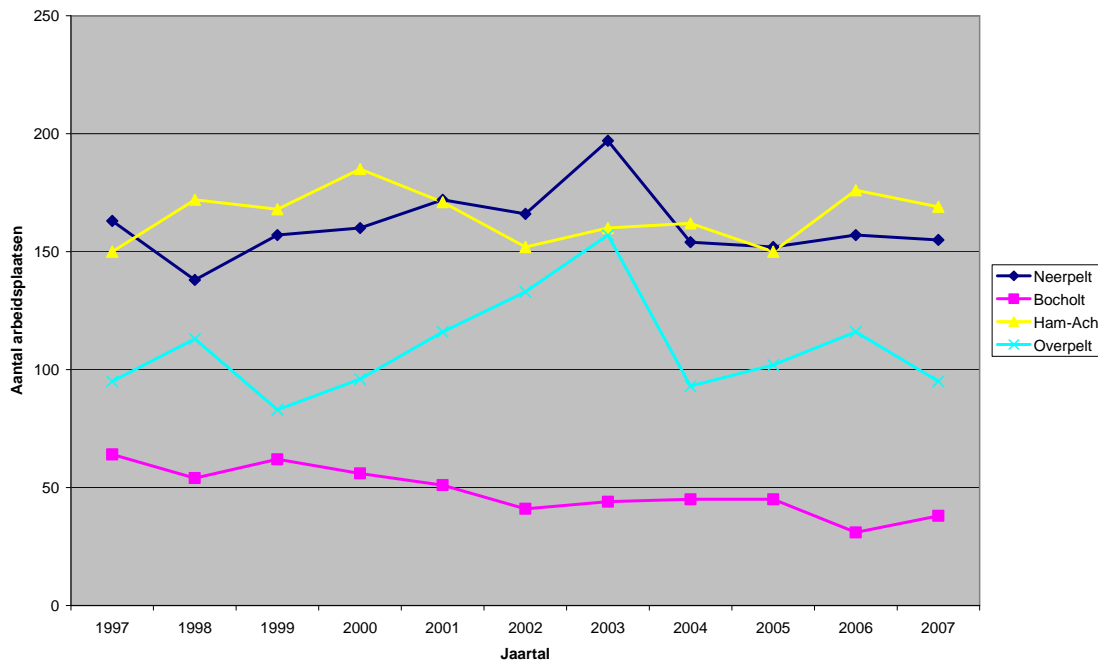
gelijkwaardige vergelijking met Neerpelt in de weg kan staan. Daarom tonen we vervolgens figuur 4.4 waarin de gemeenten Lommel en Peer niet werden opgenomen.

Figuur 4.3 Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)

Bron: RSZ – eigen verwerking

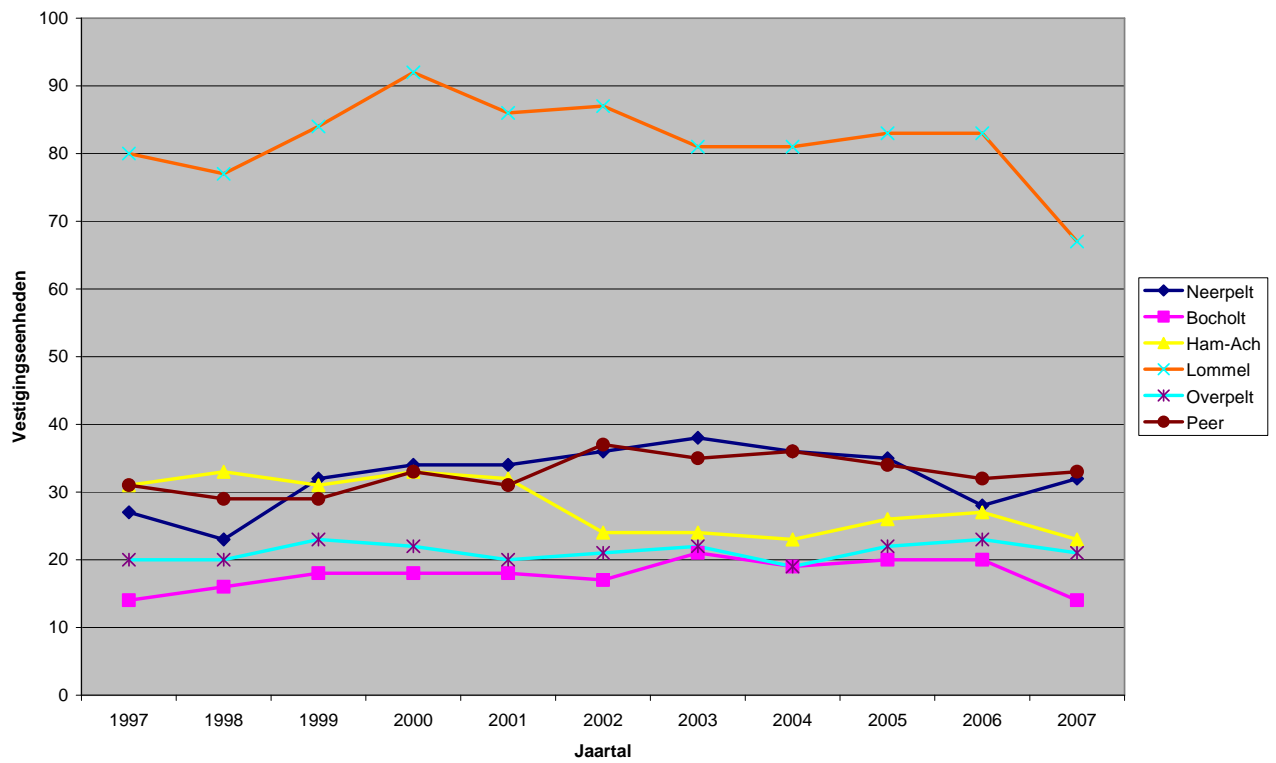
Figuur 4.2 Evolutie van het totaal aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (1997-2007)

Bron: RSZ – eigen verwerking

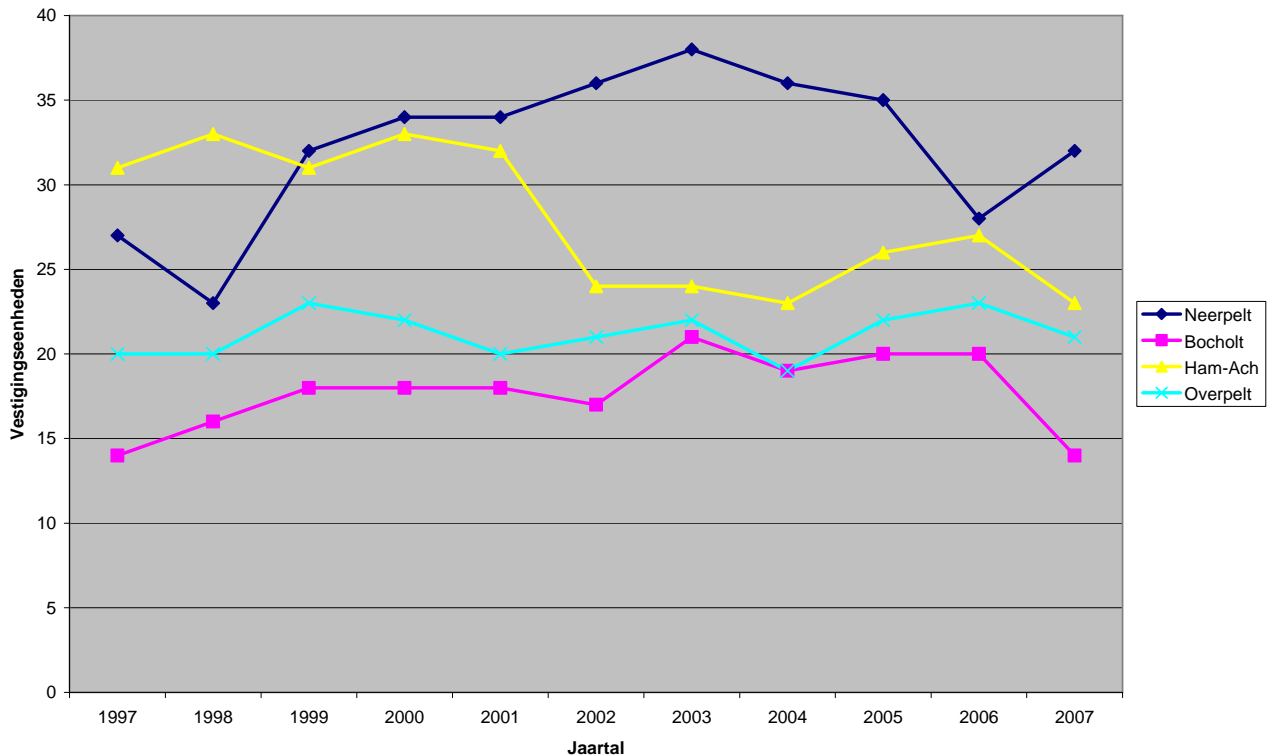
Vervolgens vergelijken wij de evolutie van het aantal arbeidsplaatsen met de evolutie van het aantal vestigingseenheden. De figuren 4.3. en 4.4. geven de evolutie van het totaal aantal vestigingseenheden in de toeristische sector weer, respectievelijk met en zonder opname van de gemeenten Lommel en Peer.

Figuur 4.3. Evolutie van het totaal aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (1997-2007)

Bron: RSZ – eigen verwerking

Figuur 4.4 Evolutie van het totaal aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (1997-2007)

Bron: RSZ – eigen verwerking

We kunnen concluderen dat het aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, op basis van de RSZ-gegevens, een vrij stabiel gegeven is de laatste jaren. Zij bevindt zich gemiddeld rond de 160 arbeidsplaatsen. Ten opzichte van de omliggende gemeenten zonder vakantiepark is dit relatief hoog. Enkel Hamont-Achel bevindt zich op hetzelfde niveau. We zien hetzelfde patroon terugkeren bij het aantal vestigingseenheden. Neerpelt kent de afgelopen jaren een vrij constant aantal vestigingseenheden dat gemiddeld rond de 33 vestigingseenheden ligt. Ook hier is Neerpelt relatief hoog gepositioneerd ten opzichte van haar omliggende gemeenten zonder vakantiepark. We zien ook hier weer dat alleen Hamont-Achel zich ongeveer op hetzelfde niveau bevindt.

Wanneer wij de gemeente Neerpelt van naderbij bekijken zien wij in welke takken van de toeristische sector het meeste tewerkstelling gecreëerd wordt en in welke takken men eventueel nog voor extra tewerkstelling zou kunnen zorgen door bijvoorbeeld extra investeringen. Tabel 4.3. toont de onderverdeling van de arbeidsplaatsen in de gemeente Neerpelt per NACE-code en tabel 4.4. de onderverdeling van de vestigingseenheden.

Wij hanteren volgende legende bij de tabellen 4.4. en 4.5.:

55.23	Overige verblijfsaccommodaties, n.e.g.
55.30	Restaurants
55.40	Drankgelegenheden
60.10	Vervoer per spoor
60.21	Overig personenvervoer te land volgens een dienstregeling
60.22	Exploitatie van taxi's
60.23	Overig vervoer van personen te land
63.30	Reisbureaus en reisorganisatoren
74.84	Overige zakelijke dienstverlening
92.33	Kermisattracties en pretparken
92.53	Botanische tuinen, dierentuinen en natuurrezervaten

Tabel 4.4 Evolutie van het aantal arbeidsplaatsen in de toeristische sector van Neerpelt, opgedeeld per NACE-code (1997-2007)

NACE	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
55.23			2	2	2	2	1	1	1	1	1
55.30	73	71	73	72	65	69	72	56	66	67	45
55.40	31	9	22	23	40	26	42	27	19	18	32
60.10	17	17	17	16	19	18	17				
60.21	33	33	33	33	34	35	41	45	44	50	50
60.22	8	6	3	5	5	6	7	7	8	9	9
60.23							6	8	5	5	8
63.30	1	2	5	6	7	9	10	8	6	4	7
74.84			2	3							
92.53						1	1	2	3	3	3
TOTAAL	163	138	157	160	172	166	197	154	152	157	155

Bron: RSZ – eigen verwerking

Tabel 4.5 Evolutie van het aantal vestigingseenheden in de toeristische sector van Neerpelt, opgedeeld per NACE-code (1997-2007)

NACE	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
55.23			1	1	1	1	1	1	1	1	1
55.30	18	17	19	19	19	22	23	22	22	16	17
55.40	5	1	6	8	8	7	7	7	6	6	9
60.10	1	1	1	1	1	1	1				
60.21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60.22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60.23							1	1	1	1	1
63.30	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
74.84			1	1							
92.53						1	1	1	1	1	1
TOTAAL	27	23	32	34	34	36	38	36	35	28	32

Bron: RSZ (1997-2007) – eigen verwerking

We zien dat het grootste aandeel van de arbeidsplaatsen en de vestigingseenheden wordt teweeggebracht door restaurants (55.30) en drankgelegenheden (55.40). In de categorie "andere verblijfsaccommodaties" (55.23) is er slechts één vestigingseenheid die mensen tewerkstelt in de toeristische sector. Nochtans weten wij dat er meerdere bed-and-breakfasts, jeugdverblijven en hoevetoerisme gelegen zijn in Neerpelt. Deze verblijfsaccommodaties zullen dan waarschijnlijk op

zelfstandige basis worden uitgebaat en worden bijgevolg niet opgenomen in de statistieken van de RSZ. Het is dus belangrijk dat we deze tewerkstellingscijfers ook opnemen in ons onderzoek.

4.3.4 De RSVZ-tewerkstelling in de toeristische sector

In de vorige paragraaf werden alle tewerkstellingsgegevens behandeld in verband met personeel dat tewerkgesteld wordt onder de RSZ. Behalve deze categorie zijn er natuurlijk ook nog zelfstandigen actief in de toeristische sector. Hierover bestaat afzonderlijk cijfermateriaal dat ons ter beschikking werd gesteld door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ, 2009).

De tellingen worden bijgehouden aan de hand van het aantal verzekeringsplichtigen. Een belangrijke opmerking hierbij is dat de geografische spreiding gebeurt overeenkomstig het officiële domicilieadres van de verzekeringsplichtigen. Dit stemt niet noodzakelijk overeen met de plaats waar de beroepsactiviteit wordt uitgeoefend. Dit laatste gegeven is zelfs niet bekend bij de RSVZ (RSVZ, 2009). De resultaten dienen dus met de nodige kritische instelling geïnterpreteerd te worden.

Tabel 4.6. geeft het aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen per NACE-code weer op 31 december 2007 voor de gemeenten Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer. Het RSVZ mag deze gegevens slechts tot op drie posities van de NACE-code weergeven. Ter verduidelijking geven wij hieronder nogmaals weer over welke activiteiten het gaat.

NACE	Omschrijving
551	Hotels en motels
552	Overige accommodaties van kortstondig verblijf (jeugdherbergen, kampeerterrinen, overige verblijfsaccommodaties)
553	Restaurants
554	Dranggelegenheden (Café's en discotheken)
602	Stadsvervoer en wegvervoer
633	Reisbureaus en touroperators
748	Overige zakelijke dienstverlening
923	Overige activiteiten op gebied van amusement

Tabel 4.6 Aantal verzekeringsplichtige zelfstandigen in Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer, volgens NACE-code (toestand op 31 december 2007).

NACE-code	Gemeente	Hoedanigheid						Totaal		
		Zelfstandige			Help(st)er			Man	Vrouw	Totaal
		Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal			
551	Neerpelt	1	0	1	0	0	0	1	0	1
552	Neerpelt	4	3	7	0	2	2	4	5	9
553	Neerpelt	26	11	37	1	4	5	27	15	42
554	Neerpelt	39	27	66	3	8	11	42	35	77
602	Neerpelt	22	6	28	0	1	1	22	7	29
633	Neerpelt	10	2	12	0	0	0	10	2	12
748	Neerpelt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
923	Neerpelt	15	7	22	0	5	5	15	12	27

551	Bocholt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
552	Bocholt	2	0	2	1	0	1	3	0	3
553	Bocholt	15	10	25	1	2	3	16	12	28
554	Bocholt	30	25	55	2	12	14	32	37	69
602	Bocholt	21	3	24	2	1	3	23	4	27
633	Bocholt	8	6	14	0	0	0	8	6	14
748	Bocholt	1	1	2	0	0	0	1	1	2
923	Bocholt	7	1	8	0	0	0	7	1	8
551	Hamont-Achel	2	0	2	0	0	0	2	0	2
552	Hamont-Achel	1	2	3	0	0	0	1	2	3
553	Hamont-Achel	13	7	20	3	6	9	16	13	29
554	Hamont-Achel	38	19	57	3	4	7	41	23	64
602	Hamont-Achel	20	5	25	1	1	2	21	6	27
633	Hamont-Achel	8	6	14	0	1	1	8	7	15
748	Hamont-Achel	1	0	1	0	0	0	1	0	1
923	Hamont-Achel	9	4	13	0	1	1	9	5	14
551	Lommel	2	2	4	0	0	0	2	2	4
552	Lommel	3	2	5	0	1	1	3	3	6
553	Lommel	43	25	68	3	10	13	46	35	81
554	Lommel	109	52	161	17	15	32	126	67	193
602	Lommel	41	3	44	1	0	1	42	3	45
633	Lommel	23	9	32	1	2	3	24	11	35
748	Lommel	0	0	0	0	1	1	0	1	1
923	Lommel	18	7	25	0	1	1	18	8	26
551	Overpelt	0	0	0	1	1	2	1	1	2
552	Overpelt	1	1	2	0	1	1	1	2	3
553	Overpelt	10	4	14	1	3	4	11	7	18
554	Overpelt	36	20	56	6	5	11	42	25	67
602	Overpelt	14	3	17	3	1	4	17	4	21
633	Overpelt	3	4	7	0	0	0	3	4	7
748	Overpelt	1	0	1	0	0	0	1	0	1
923	Overpelt	14	6	20	0	1	1	14	7	21
551	Peer	2	0	2	0	0	0	2	0	2
552	Peer	2	0	2	0	0	0	2	0	2
553	Peer	18	9	27	1	5	6	19	14	33
554	Peer	41	25	66	3	7	10	44	32	76
602	Peer	29	8	37	2	3	5	31	11	42
633	Peer	8	5	13	0	0	0	8	5	13
748	Peer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
923	Peer	6	3	9	1	0	1	7	3	10

Bron: RSVZ (2009)

Tabel 4.7. geeft het totaalbeeld van alle verzekeringsplichtigen per NACE-code en per gemeente weer.

Tabel 4.7 Totaal aantal verzekeringsplichtigen per NACE-code op 31 december 2007

NACE	Neerpelt	Bocholt	Hamont-Achel	Lommel	Overpelt	Peer
551	1	0	2	4	2	2
552	9	3	3	6	3	2
553	42	28	29	81	18	33
554	77	69	64	193	67	76
602	29	27	27	45	21	42
633	12	14	15	35	7	13
748	0	2	1	1	1	0
923	27	8	14	26	21	10
Totaal	197	151	155	391	140	178

Bron: RSVZ (2009)

Uit deze cijfers kunnen wij opmaken dat ook hier de meeste tewerkstelling wordt gecreëerd door de restaurants (553) en de drankgelegenheden (554). Opmerkelijk hier is het feit dat er 1 verzekeringsplichtige wordt weergegeven in de categorie hotels (551) voor de gemeente Neerpelt. Terwijl er zich in Neerpelt geen hotels bevinden. Neerpelt scoort wel relatief hoog in de categorie "overige verblijfsaccommodaties" (552) maar zoals wij reeds besproken bevinden er zich in Neerpelt een viertal Bed-and-breakfasts, hoevertoerisme en kampeerweides. Ten opzichte de omliggende gemeenten positioneert Neerpelt zich in dat opzicht niet slecht. Zij heeft zelfs het tweede hoogste aantal zelfstandigen tewerkgesteld in de toeristische sector. Dit is vooral te wijten aan de restaurants en de drankgelegenheden. Dit is echter niet zo verbazend aangezien men in Neerpelt de zogenaamde "café-straat" terug vindt.

Tot slot willen wij nog weten hoeveel personen de toeristische sector in het totaal tewerk stelt in Neerpelt en haar omliggende gemeenten. Tabel 4.8 toont ons deze informatie.

Tabel 4.8 Totaal aantal tewerkgestelde personen in de toeristische sector (op 31 december 2007)

	Neerpelt	Bocholt	Hamont-Achel	Lommel	Overpelt	Peer
RSVZ	197	151	155	391	140	178
RSZ	155	38	169	1.310	95	818
Totaal	352	189	324	1.701	235	996

Bron: RSZ en RSVZ – eigen verwerking

Neerpelt stelt het meeste aantal personen tewerk in de toeristische sector wanneer wij de gemeenten met een vakantiepark buiten beschouwing laten. Dit is ongeveer voor de helft toe te wijzen aan de zelfstandigen en ongeveer voor de helft aan werknemers. Bij de gemeenten met een vakantiepark zien wij dat het de tewerkstelling vooral toe te schrijven is aan de werknemers.

4.3.5 Totale tewerkstelling per logiesvorm

Tot slot willen wij de totale tewerkstelling per logiesvorm onder de loep nemen. De verschillende logiesvormen vinden we terug onder de NACE-codes 551 en 552, zijnde "Hotels en motels" en

“Overige accommodaties voor kortstondig verblijf”. Deze laatste categorie bevat de jeugdherbergen, kampeerreinen, vakantiecentra en vakantiedorpen. We zullen voor de NACE-codes 551 en 552 de RSZ-tewerkstelling en de RSVZ-tewerkstelling naast elkaar leggen om te zien hoeveel tewerkstellingsplaatsen er in het totaal gecreëerd werden door de verschillende logiesvormen op 31 december 2007.

Tabel 4.9 Totaal aantal tewerkgestelde personen in de logiesvormen van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer (toestand op 31 december 2007)

NACE	Tewerkstelling	Neerpelt	Bocholt	Hamont-Achel	Lommel	Overpelt	Peer
551	RSVZ	1	0	2	4	2	2
	RSZ	0	0	0	0	0	0
	Totaal	1	0	2	4	2	2
552	RSVZ	9	3	3	6	3	2
	RSZ	1	0	0	871	0	611
	Totaal	10	3	3	877	3	613

Bron: RSVZ (2009) en RSZ (2009) – eigen verwerking

Wanneer wij de gemeenten met een vakantiepark weer even buiten beschouwing laten zien we dat de gemeente Neerpelt ten opzichte van haar omliggende gemeenten relatief veel mensen tewerkstelt in de categorie “overige accommodaties voor kortstondig verblijf”. Vervolgens wordt het nogmaals bevestigd dat de aanwezigheid van een vakantiepark veel extra tewerkstelling oplevert, zoals wij zien bij de gemeente Lommel en Peer. Tot slot kunnen wij er opnieuw de aandacht op vestigen dat het aanbod van hotels (551) en de daarmee gecreëerde tewerkstelling vrij minimaal is in Neerpelt en haar omliggende gemeenten.

4.3.6 Besluit

De gemeente Neerpelt heeft een goed gevuld aanbod van “overige accommodaties voor kortstondig verblijf”. Hieronder vallen de bed-and-breakfasts, het hoevertoerisme en de vele budget- en jeugdverblijven. Deze categorie van logiesvormen creëert dan ook relatief veel tewerkstelling ten opzichte van andere gemeenten die aan Neerpelt grenzen.

Enkel het aanbod van hotels, en de daardoor gecreëerde tewerkstelling, is in Neerpelt zo goed als nihil. Wij hebben reeds aangehaald dat het ontbreken van hotels een opportuniteit kan vormen voor de gemeente of eventueel een zelfstandige eigenaar.

4.4 Bestedingen

4.4.1 Model en methode

De economische impact van toerisme op de bestedingen willen wij onderzoeken via het multiplicatormodel. Volgens Steynes (1999) kan men deze impact grosso modo bekomen door volgende simpele formule:

Economische impact = # toeristen * gem. besteding per toerist * multiplicator

De multiplicator in deze formule geeft de indirecte en geïnduceerde effecten weer. Zoals wij reeds vermeld hebben blijkt het gebruik van multiplicators op gemeentelijk niveau weinig zinvol en betrouwbaar. Daarom willen wij voor dit onderzoek enkel de directe effecten op de lokale economie kennen. Wanneer wij met andere woorden het aantal toeristen per toeristische attractie kennen en weten hoeveel geld de toeristen hierbij gemiddeld spenderen, kunnen wij een beknopte berekening maken van de directe economische impact op de Neerpeltse economie.

Dit is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. Uit navraag blijkt dat de gemeente niet over cijfers beschikt van de bezoekersaantallen bij de toeristische attracties. Wanneer wij vervolgens de toeristische actoren zelf bevroegen, bleken ook zij weinig kennis te hebben van het aantal toeristen dat hun accommodatie bezoekt.

Wij werden dan ook aangeraden om zelf tellingen te doen van de toeristen maar wij vonden dit geen representatieve optie. Ons onderzoek heeft grotendeels plaatsgevonden in de periode van oktober tot mei. Zeker in een gemeente als Neerpelt is dit niet de meest geschikte periode om toeristen te tellen. Bovendien zouden wij er, in verband met beperkingen in de tijd, evenmin aan toekomen om alle toeristische accommodaties zelf te gaan observeren. Zeker wanneer men voldoende significante resultaten wil behalen en men op meerdere tijdstippen tellingen dient uit te voeren.

Ten gevolge van bovenstaande beperkingen hebben wij dan besloten om een gevallenstudie te doen over de passantenhaven. De gemeente heeft hier wel cijfers van bijgehouden in verband met het aantal aankomsten. Deze tellingen kunnen wij dus als voldoende significant beschouwen, gezien de betreffende tijdsperiode. De opdracht bestond er vervolgens in om een schatting te maken van de bestedingen van deze toeristen. Hiervoor werd een enquête opgesteld die over een periode van drie maanden werd afgenomen bij de toeristen in de passantenhaven.

Er is nog een andere reden waarom een gevallenstudie van de passantenhaven interessant is voor de gemeente Neerpelt. Er reizen wel eens vragen bij de inwoners van Neerpelt omtrent het kosteloos overnachten in de passantenhaven en het gratis gebruik van water en elektriciteit. De gemeente zou dan ook graag willen weten wat de toeristen van de passantenhaven in ruil voor deze gratis accommodatie opbrengen voor de lokale economie. Zij is van mening dat de kosten van het gratis aanbieden niet opwegen tegen de bestedingen die de toeristen in de lokale economie pompen. Wij zullen onderzoeken of dit inderdaad het geval is.

Wij hebben voor deze gevallenstudie gebruik gemaakt van een vraagzijdebenadering. Via de enquête onderzochten wij rechtstreeks de bestedingen van de toeristen. De volledige enquête vindt men terug in bijlage 2, evenals het gemeentelijk politiereglement voor de passantenhaven (bijlage 3).

4.4.2 Gevallenstudie passantenhaven

Om te beginnen dienen wij het aantal aankomsten te bepalen. Wij gebruiken hiervoor de tellingen van de parkeerwachter om zo het aantal mobilhomes afleiden. We merken meteen op dat dit niet hetzelfde is als aantal toeristen. Daarom hebben wij in onze enquête de vraagstelling hieraan aangepast. We hebben gevraagd naar de totale bestedingen voor het totaal aantal personen dat per mobilhome of boot verbleef. Zo konden we de bestedingen per "eenheid", zijnde een mobilhome of een plezierboot, berekenen. In de toekomst zullen de tellingen ook gebaseerd worden op aantal mobilhomes en bootjes, daarom hebben wij onze berekening op basis van deze eenheden gemaakt.

De impactformule kunnen wij dan als volgt herformuleren:

$$\text{Economische impact} = \# \text{ aankomsten} * \text{gem. besteding per aankomst}$$

In 2007 kwamen er 823 mobilhomes en 197 plezierbootjes aan in de passantenhaven. De som hiervan is 1.020 eenheden. Hieronder waren er 624 Belgen, 345 Nederlanders, 27 Duitsers, 3 Fransen, 2 Italianen, 1 Brit, 1 Luxemburger, 2 Spanjaarden, 15 onbekende nationaliteiten. Tabel 4.1. geeft een overzicht van het aandeel van de nationaliteiten in het totaal aantal eenheden. De parkeerwachter merkt op dat er een aantal zaterdagen zijn geweest dat er geen registratie is kunnen gebeuren. Hij schat het aantal eenheden van deze dagen op 200 stuks. Hierdoor komt het totaal aantal eenheden voor 2007 op 1.220 stuks.

In 2008 verbleven er 1.088 mobilhomes en 216 plezierbootjes aan de passantenhaven. De som hiervan is 1.304 eenheden. Hieronder waren er 814 Belgen, 439 Nederlanders, 27 Duitsers, 3 Fransen, 2 Italianen, 1 Brit, 1 Luxemburger, 2 Spanjaarden, 15 onbekende nationaliteiten. Tabel 4.10. geeft een overzicht van het aandeel van de nationaliteiten in het totaal aantal eenheden. De parkeerwachter schat het aantal eenheden op de zaterdagen dat er geen registratie is gebeurd op 200 stuks. Dat brengt het totaal aantal eenheden voor 2008 op 1.504 stuks.

Tabel 4.10. Aantal aankomsten mobilhomes en plezierbootjes naar nationaliteit (2007 – 2008)

	2007	Aandeel	2008	Aandeel	Stijging
België	624	61,18%	824	62,38%	32,05%
Nederland	345	33,82%	445	33,69%	28,99%
Duitsland	27	2,65%	27	2,04%	0%
Frankrijk	3	0,29%	3	0,23%	0%
Italië	2	0,20%	2	0,15%	0%
Gr.-Britt.	1	0,10%	1	0,08%	0%
Luxemburg	1	0,10%	1	0,08%	0%
Spanje	2	0,20%	2	0,15%	0%
Rest	15	1,47%	16	1,21%	6,67%
Totaal aantal	1.020	100%	1.321	100%	29,51%

Bron: Tellingen gemeente Neerpelt 2007-2008 – eigen verwerking

De enquêtes werden over een periode van drie maanden afgenomen. Hierdoor kregen wij 58 ingevulde enquêtes binnen. Wij merken op dat de periode van afname (oktober 2008 tot en met december 2008) niet optimaal was qua aantal toeristen maar op basis van deze uitkomsten hebben wij toch een impactanalyse uitgevoerd.

Van de 58 ontvangen enquêtes was er één bijna blanco, waardoor wij deze enquête niet hebben opgenomen voor verwerking. Een andere enquête werd ook verworpen voor de verwerking omdat de toeristen vermeldden dat zij iets gependeed hadden in Neerpelt, maar vervolgens de bestedingstabel blanco lieten. Bijgevolg hebben wij 56 enquêtes in verwerking genomen.

Wij vroegen de toeristen om aan te geven aan welke artikelen zij geld spenderen in Neerpelt, alsook hoeveel geld zij dan spenderen. In twee enquêtes beweerden de toeristen dat ze niets hebben besteed in Neerpelt. We kunnen hieruit besluiten dat 3,57% van mobilhomes en plezierbootjes die verblijven in Neerpelt geen bestedingen met zich meebrengen. Alle andere 96,43% zorgt in een of andere mate voor bestedingen bij de lokale handelaars.

De volgende vraag, met betrekking tot de toeristen in een of andere mate wel geld besteden, is dan: "Aan welke artikelen spenderen deze toeristen hun geld? En hoeveel geld is dat gemiddeld per productcategorie?" Tabel 4.11. geeft een overzicht van de absolute aantallen die zich in een bepaalde prijscategorie bevinden. Deze uitkomsten zijn bijgevolg gebaseerd op 54 positieve enquêtes qua besteding. We merken op dat de optie "Andere" ook werd opgenomen in de mogelijke antwoorden maar deze mogelijkheid werd nooit ingevuld of aangekruist. Daarom beschouwen wij de weergegeven productcategorieën als een eindige opsomming van categorieën.

Tabel 4.11 Absoluut aantal eenheden bestedingen

	€ 0	€0,01 à €10	€10 à €25	€25 à €50	€50 à €100	€100 à € 200	€200 à €500	> €500	Totaal	Spendeert geld aan
Eten en drinken	12	6	13	9	9	3	2	-	54	42
Dagdagelijkse aankopen	10	5	18	15	5	1	-	-	54	44
Shopping	32	1	8	6	4	3	-	-	54	22
Souvenirs	46	3	4	1	-	-	-	-	54	8
Sport en Recreatie	47	4	1	2	-	-	-	-	54	7
Cultuur	46	6	2	-	-	-	-	-	54	8
Evenementen	47	6	1	-	-	-	-	-	54	7
Overnachting	49	4	1	-	-	-	-	-	54	5

Bron: Enquêtes (2008) – eigen verwerking

De kleuren in tabel 4.11. werden toegevoegd om de productcategorieën af te bakenen. De gele categorie omvat voedsel en drank in het algemeen. Meer specifiek kunnen we dit opdelen in dagdagelijkse aankopen bij de bakker, de slager, de supermarkt,... en het verbruik op restaurant, cafés en dergelijke. De oranje categorie bevat vormen van winkelen in het algemeen. Deze kunnen wij specificeren naar shopping voor kleding en souvenirs. Vervolgens is er een groene categorie die vormen van ontspanning weergeeft, zoals sport en recreatie, cultuur en evenementen. In tabel 4.12. werden de absolute getallen uit tabel 4.11. herleid naar percentages.

Tabel 4.12 Percentages bestedingen

	€ 0	€ 0,01 à €10	€10 à €25	€25 à €50	€50 à €100	€100à €200	€200 à €500	> €500	Totaal	Spendeert geld aan
Eten en drinken	22,22%	11,11%	24,07%	16,67%	16,67%	5,56%	3,70%	-	100%	77,78%
Dagdagelijkse aankopen	18,52%	9,26%	33,33%	27,78%	9,26%	1,85%	-	-	100%	81,48%
Shopping	59,26%	1,85%	14,81%	11,11%	7,41%	5,56%	-	-	100%	40,74%
Souvenirs	85,19%	5,56%	7,41%	1,85%	-	-	-	-	100%	14,81%
Sport en Recreatie	87,04%	7,41%	1,85%	3,70%	-	-	-	-	100%	12,96%
Cultuur	85,19%	11,11%	3,70%	-	-	-	-	-	100%	14,81%
Evenementen	87,04%	11,11%	1,85%	-	-	-	-	-	100%	12,96%
Overnachting	90,74%	7,41%	1,85%	-	-	-	-	-	100%	9,26%

Bron: Enquêtes (2008) – eigen verwerking

Van alle eenheden die geld besteden zien we dat meer dan 80% geld spendeert aan dagdagelijkse aankopen. Als we de groep voedsel en drank in het algemeen beschouwen (gele categorie) kunnen we concluderen dat gemiddeld 79,63% van de mobilhomes en plezierbootjes in Neerpelt geld besteedt aan voedsel en drank. Zo zien we ook dat meer dan 40% van de eenheden geld spendeert aan shopping. En gemiddeld 13,78% van de eenheden geld besteedt aan een vorm van ontspanning.

Nu we weten aan welke productcategorieën de toeristen geld besteden en hoeveel dit per product is, kunnen we de gemiddelde besteding per productcategorie bepalen. Om te beginnen nemen we hiervoor het gemiddelde van elke prijs categorie. Dit is respectievelijk 0 euro; 5 euro; 17,50 euro; 37,50 euro; 75 euro; 150 euro en 350 euro. Op basis van tabel 4.2. vermenigvuldigen wij iedere gemiddelde prijs nu met het aantal eenheden per productcategorie en delen we deze som door het totaal aantal eenheden dat iets in Neerpelt spendeert (zijnde 54 eenheden). Zo bekomen wij het gewogen gemiddelde van de bestedingen per productcategorie. Voor dagdagelijkse aankopen is dit bijvoorbeeld een gemiddelde besteding van:

$$(\text{€}0 \times 10 + \text{€}5 \times 5 + \text{€}17,50 \times 18 + \text{€}37,5 \times 15 + \text{€}75 \times 5 + \text{€}150 \times 1) = \text{€}26,44$$

54

Tabel 4.13. geeft een overzicht van de gemiddelde besteding in Neerpelt, opgedeeld per product-categorie. Wij interpreteren deze tabel als volgt: "Van alle eenheden die iets spenderen in Neerpelt, spendeert één eenheid gemiddeld 26,44 euro aan dagdagelijkse aankopen." Deze tabel bevestigt het feit dat de overnachtingen in de passantenhaven gratis zijn.

Tabel 4.13 Gemiddelde besteding per eenheid

	Gewogen gemiddelde
Eten en drinken	44,81 euro
Dagdagelijkse aankopen	26,44 euro
Shopping	20,74 euro
Souvenirs	2,27 euro
Sport en Recreatie	2,08 euro
Cultuur	1,20 euro
Evenementen	0,88 euro
Overnachting	0,69 euro

We zien ook dat hoewel de mensen het vaakst geld besteden aan dagdagelijkse aankopen (tabel 4.12.) ze gemiddeld het meeste geld spenderen aan eten en drinken in restaurants en cafés. Met deze gegevens zijn wij in staat om de totale economische impact van de passantenhaven op de lokale Neerpeltse economie te berekenen.

Er zijn enkele randbemerkingen die wij bij deze cijfers willen maken. De gemiddelde leeftijd van de geënquêteerden is 58 jaar. In combinatie met de periode waarin de enquêtes plaatsvonden kan dit het feit verklaren dat er gemiddeld slechts 0,88 euro aan evenementen werd gespendeerd. Wanneer wij deze enquête in de maand mei zouden herhalen, wanneer zowel het Europees Muziekfestival voor de Jeugd als Neerpelt Open Air plaatsvindt, zouden wij misschien heel andere resultaten bekomen met betrekking tot de besteding aan evenementen.

In de zomer zal er misschien ook een heel ander profiel mensen op de passantenhaven afkomen. Gezinnen met jonge kinderen in plaats van de 50-plussers die er nu vooral zijn verbleven. Ook dat kan de resultaten met betrekking tot bestedingen aan sport en recreatie sterk beïnvloeden. Wij hebben het al vaak aangehaald, maar moeten het nogmaals benadrukken dat ons onderzoek in geen opzicht rekening kan houden met alle factoren, gezien de beperking in de tijd. Wij bedenken in dit opzicht al een aanbeveling voor de gemeente Neerpelt om naar de toekomst toe zorgvuldig data te verzamelen met betrekking tot bezoekersaantallen van toeristische attracties. Zo zou er in de toekomst makkelijker en vollediger onderzoek verricht kunnen worden op dit gebied.

Voor de berekening van de bestedingsimpact van de passantenhaven op basis van de enquêtes moeten wij de veronderstelling maken dat het bestedingspatroon van de gemiddelde verblijfstoerist deze van de geënquêteerden volgt. In 2008 verbleven er 1.504 eenheden in de passantenhaven. Hiervan spendeert 3,57% niets in Neerpelt, hetgeen overeenkomt met 54 eenheden. Bijgevolg spendeerden 1.450 eenheden wel geld in Neerpelt. Er vanuit gaande dat hun bestedingspatroon in grote lijnen hetzelfde is als de ondervraagden uit onze steekproef, kunnen wij concluderen dat de directe economische impact van de het toerisme in passantenhaven **142.709 euro** is in 2008.

- Bestedingen bij lokale restaurants en cafés:

$$1450 \text{ eenheden} \times 44,81 \text{ euro per eenheid} = \mathbf{64.974,50 \text{ euro}}$$

- Bestedingen bij de lokale supermarkten, bakkers, slaggers,...

1450 eenheden x 26,44 euro per eenheid = **38.338,00 euro**

- Bestedingen bij de lokale kleding- en souvenirwinkels:

1450 eenheden x 20,74 euro per eenheid = **30.073 euro**

1450 eenheden x 2,27 euro per eenheid = **3.291,50 euro**

- Bestedingen aan sport en ontspanning:

1450 eenheden x 2,08 euro per eenheid = **3.016 euro**

1450 eenheden x 1,20 euro per eenheid = **1.740 euro**

1450 eenheden x 0,88 euro per eenheid = **1.276 euro**

Toerisme Limburg beschikt over soortgelijke data inzake het bestedingspatroon van verblijfstoeristen. Wij willen de resultaten van onze enquête daarom vergelijken met de data van Toerisme Limburg. Hiervoor zullen wij een nieuwe berekening uitvoeren op basis van het gemiddelde bestedingspatroon van verblijfstoeristen.

Volgens het bestedingsonderzoek dat Toerisme Limburg liet uitvoeren in 2007 en 2008 ziet het gemiddelde bestedingspatroon er als volgt uit:

- verblijfstoerist in de Limburgse Kempen: €25,49 p.p./p.n.
- fietsverblijfstoerist in Limburg: €66 p.p./p.n.
- fietsdagtoerist: €13 p.p./p.n.
- fietstochtenmaker: €2 p.p./per tocht
- verblijfstoeristen in logies voor doelgroepen: €18,37 p.p./p.n.

Met logies voor doelgroepen worden de jeugdlogies, accommodaties voor groepsverblijven, budgetverblijven,... bedoeld. Deze bestedingscijfers bevatten zowel de kost voor logies als alle uitgaven die de toeristen doen tijdens hun verblijf (lokale supermarkt, bezoek zwembad,...). De cijfers zijn natuurlijk bekritiseerbaar. Want als de cijfers ook gebaseerd zijn op gemeenten met bijvoorbeeld een vakantiepark dienen wij de onderzoeksresultaten met de nodige voorzichtigheid te benaderen. In de volgende paragrafen proberen wij dan ook steeds de kosten van overnachting uit dit bestedingscijfer te filteren zodat wij toch een enigszins getrouw beeld krijgen van de bestedingen in de lokale economie.

In tegenstelling tot onze eigen berekening zijn deze bestedingscijfers per persoon en per nacht. Uit de enquêtes in de passantenhaven is gebleken dat de gemiddelde verblijfsduur van een mobilhome (of plezierboot) 2,50 dagen bedraagt. Dit komt overeen met twee nachten. Aangezien ook het politiereglement voorziet in een maximale verblijfsduur van twee opeenvolgende nachten, mogen wij er vanuit gaan dat de gemiddelde verblijfsduur per mobilhome twee nachten bedraagt.

Wij beschikken echter niet over cijfers in verband met het aantal personen per mobilhome (of plezierboot). Wij stellen daarom de hypothese dat er twee personen per mobilhome (of plezierboot) verbleven ten tijden van de afname van de enquêtes. Dit idee onderbouwen we door aan te nemen dat de enquêtes zijn afgenomen in de periode van september tot en met december 2008. Deze periode bevat slechts één vakantieperiode voor scholieren. Uit de antwoorden van de enquête bleek het ook vaak te gaan om 50-plussers. Wij nemen hier dus aan dat er per mobilhome (of plezierboot) een koppel in Neerpelt verbleef.

In 2008 verbleven er 1.504 mobilhomes en plezierbootjes in de passantenhaven. Dit komt overeen met 3.008 personen die gemiddeld twee nachten in Neerpelt verbleven. Hierdoor komen we tot de volgende bestedingsimpact:

€25,49 p.p./p.n * 3.008 personen * 2 nachten = **153.348 euro**

Wij kunnen hieruit concluderen dat onze enquête een behoorlijk betrouwbaar beeld heeft geschetst. De directe economische impact van de bestedingen van verblijfstoeristen in Neerpelt bedraagt minimaal 150.000 euro voor het jaar 2008. Wij nemen aan "minimaal" omdat er in de zomer- en vakantieperioden meer gezinnen met kinderen verblijven per mobilhome of plezierboot. Zij zullen dus meer besteden als de veronderstelde "twee personen per mobilhome".

4.4.3 Bed and Breakfast en hoevetoerisme

Zoals reeds gebleken is uit het hoofdstuk "Toeristisch aanbod in Neerpelt" heeft Neerpelt vier bed-and-breakfasts en een hoevetoerisme-verblijf te bieden. De verblijfstoeristen in deze accommodaties zorgen natuurlijk ook voor bestedingen in de lokale economie. Wij hebben navraag gedaan bij de verschillende logiesverstrekkers omtrent het aantal verblijfsgasten. Hieruit bleek dat zij niet allemaal over deze informatie beschikten. De ene hield deze gegevens helemaal niet bij, de andere gaf ze wel door aan Toerisme Limburg maar hield ze daarna ook niet meer bij, ...

Als gevolg daarvan hebben wij Toerisme Limburg gecontacteerd om deze cijfers op te vragen. Zij mogen deze gegevens echter niet meedelen aan derden omwille van de vertrouwelijkheid van de gegevens. Zij mochten ons enkel cijfers geven omtrent de gemiddelde bezettingsgraad op maandbasis van gastenkamers in de Limburgse Kempen. Het nadeel hiervan is dat wij in dat geval aannames moeten doen over het aantal personen per kamer en ook over het aantal nachten dat zij verblijven.

Wij moeten de uitkomsten van de bestedingsanalyse van de gastenkamers dus met de nodige voorzichtigheid interpreteren. Ten eerste gaat het over cijfers in de Limburgse Kempen in het algemeen. Deze zijn niet noodzakelijk hetzelfde als de cijfers voor de gemeente Neerpelt. Ten tweede bleek bijvoorbeeld uit navraag bij de uitbaters van het hoevetoerisme dat zij in de zomermaanden bijna een volledige bezetting waarnemen. Dit is dus een groot verschil ten opzichte van de 28% die Toerisme Limburg weergeeft voor de maand augustus.

Wij starten van de cijfers van Toerisme Limburg (2009) en hebben enkele assumpties gedaan. Om de bestedingsimpact niet te overschatten nemen wij aan dat er per gastenkamer gemiddeld twee personen verblijven gedurende drie nachten. Er zijn in het totaal 13 gastenkamers. Tabel 4.14 geeft de gemiddelde bezettingsgraad weer in de Limburgse Kempen volgens Toerisme Limburg (2009).

Tabel 4.14 Gemiddelde bezettingsgraad in de gastenkamers van de Limburgse Kempen (2008)

Maand	%
Januari	7%
Februari	11%
Maart	11%
April	11%
Mei	17%
Juni	20%
Juli	17%
Augustus	28%
September	17%
Oktober	14%
November	11%
December	9%

Bron: Toerisme Limburg (2009)

Tabel 4.15 geeft de berekeningen weer voor het totaal aantal overnachtingen in de gastenkamers te bepalen. We zien dat er op jaarbasis 135 overnachtingen plaats vinden in de gastenkamers. Vervolgens passen wij in tabel 4.15 het gemiddelde bestedingspatroon toe van €25,49 per persoon en per nacht toe. Zo bekomen wij de totale bestedingsimpact voor de gastenkamers in Neerpelt in 2008.

Tabel 4.15 Raming van het totaal aantal overnachtingen in gastenkamers in Neerpelt (2008)

Maand	Bezettings- graad (%)	aantal kamers	bezetting	drie nachten	twee personen
Januari	7	13	0,93	2,80	5,59
Februari	11	13	1,41	4,23	8,45
Maart	11	13	1,46	4,39	8,77
April	11	13	1,44	4,33	8,67
Mei	17	13	2,26	6,79	13,59
Juni	20	13	2,56	7,68	15,36
Juli	17	13	2,22	6,67	13,34
Augustus	28	13	3,59	10,76	21,53
September	17	13	2,19	6,58	13,16
Oktober	14	13	1,86	5,58	11,15
November	11	13	1,41	4,22	8,43
December	9	13	1,22	3,67	7,33
Totaal			22,56	67,69	135,38

Bron: eigen berekeningen

Tabel 4.16 Evolutie van de totale bestedingsimpact van de gastenkamers in Neerpelt

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Overnachtingen	52	52	52	73	73	73	94	135
besteding p.p./p.n.	25,49	25,49	25,49	25,49	25,49	25,49	25,49	25,49
totale besteding	1.325	1.325	1.325	1.861	1.861	1.861	2.396	3.441

Bron: eigen berekeningen

4.4.4 Logiesaanbod

In deze paragraaf willen we de impact van de verblijfstoeristen in de verschillende logiesvormen bepalen. Wij zullen achtereenvolgens bespreken: Dommelhof, Scoutslokalen Boseind (De Kievit en De Boseinder), Jeugdverblijf De Scoutsrally (de Leemberg), De Dommelvallei, Kolisbos, Achelsendijk, Dali-home en Kampeerterrein Nulstraat.

De werkwijze die we voor elk van deze logiesvormen hanteren is de volgende:

- We bepalen het aantal overnachtingen
  - We bepalen de gemiddelde besteding per overnachting
  - We vermenigvuldigen deze twee data om de totale impact te berekenen.
- *Verblijfsgebouw Dommelhof*

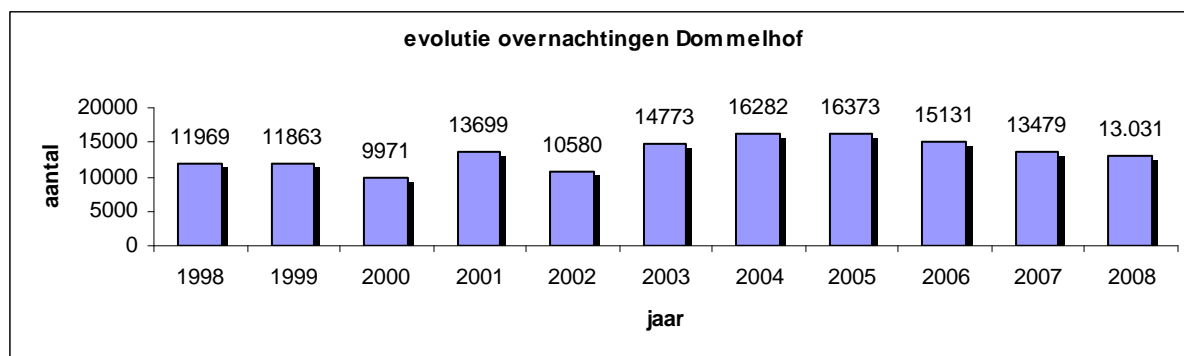
Op basis van cijfers van de Provincie Limburg (2009) kunnen wij het aantal overnachtingen bepalen. Tabel 4.17. geeft de evolutie van het totale aantal overnachtingen in verblijfsgebouw Dommelhof weer voor de periode 1998 tot en met 2008. Figuur 4.7. visualiseert de evolutie van het totale aantal overnachtingen over deze periode.

Tabel 4.17. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in Dommelhof (1998 – 2008)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
TOTAAL	11.969	11.863	9.971	13.699	10.580	14.773	16.282	16.373	15.131	13.479	13.031

Bron: Provincie Limburg, 2009

Figuur 4.7. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in Dommelhof (1998 – 2008)

Bron: Provincie Limburg, 2009

Vervolgens hebben we cijfers nodig die ons vertellen hoeveel een verblijfstoerist gemiddeld besteedt per nacht dat men in Neerpelt verblijft. Hiervoor baseren wij ons op cijfers van Toerisme Limburg (2009). Het verblijfsgebouw biedt logies aan non-profit verenigingen zoals toneelgroepen, sportverenigingen,... We starten hier dus vanuit het bestedingspatroon van doelgroepen, namelijk €18,37 per persoon per nacht.

Om de kosten van verblijf uit dit bestedingsbedrag te filteren werd de gemiddelde kost van een overnachting in het Dommelhof berekend. De prijzen voor personen ouder dan 12 jaar worden hieronder weergegeven (Provincie Limburg, 2009).

éénpersoonskamer	€15,00 per nacht
tweepersoonskamer	€10,00 per nacht
driepersoonskamer	€7,50 per nacht
vierpersoonskamer	€7,50 per nacht

Het gewogen gemiddelde bedraagt hier €8,75 per persoon per nacht. Als wij dit in mindering brengen van het bestedingscijfer van €18,37 per persoon per nacht, vinden wij dat een verblijfstoerist in het Dommelhof gemiddeld €9,62 per verblijfsnacht uitgeeft in de lokale economie van Neerpelt. Op basis van dit cijfer kunnen wij nu de bestedingsimpact van het Dommelhof berekenen. Tabel 4.18. geeft de totale besteding weer voor de periode 1998 tot en met 2008.

Tabel 4.18 Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in het Dommelhof, in euro (1998 – 2008)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
overnachtingen	11.969	11.863	9.971	13.699	10.580	14.773	16.282	16.373	15.131	13.479	13.031
Besteding p.n.	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62	9,62
Tot. besteding	115.142	114.122	95.921	131.784	101.780	142.116	156.633	157.508	145.560	129.668	125.358

Bron: Provincie Limburg en Toerisme Limburg (2009) – eigen berekening

- *Budgetverblijf de Kievit*

Via de beheerder van het Scoutslokaal De Kievit verkregen wij cijfers in verband met het aantal overnachtingen. We kregen enkel data voor de jaren 2007 en 2008. Op basis hiervan proberen wij toch enigszins een beeld te krijgen van de impact op de bestedingen in Neerpelt. Tabel 4.19. geeft de evolutie van het totale aantal overnachtingen in Scoutslokaal de Kievit weer.

Tabel 4.19 Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Kievit (2007 – 2008)

	2007	2008
overnachtingen	388	770

Bron: De Kievit – eigen verwerking

Wij starten weer van het bestedingspatroon van doelgroepen, zijnde €18,37 per persoon per nacht. Op de website van de scoutslokalen Boseind zien we dat er drie prijzen gehanteerd worden, namelijk €130, €125 en €120 per dag afhankelijk van de doelgroep. Wij vertrekken dan van het gemiddelde van €125 per dag. Als wij dit delen door de totale capaciteit van de Kievit (22 personen) bekommen wij een verblijfskost van €5,68 per dag.

Wij merken op dat dit niet hetzelfde is als de verblijfskost per nacht. In dat geval zouden wij twee dagen in rekening moeten brengen om de kost van één nacht te bekommen. Zo bekomt men echter een degressief tarief. Hoe meer nachten men verblijft, hoe goedkoper het tarief per nacht wordt. Voor onze berekening hebben wij dan het tarief berekend voor één tot en met acht dagen verblijf en vervolgens het gemiddelde van de verblijfskost per nacht berekend. Tabel 4.20. geeft deze berekening weer.

Tabel 4.20 Gemiddelde verblijfskost per nacht in de Kievit (2009)

# dagen	Totale kost	# nachten	capaciteit	Kost p.p./p.n.
1	€125	-	22	-
2	€250	1	22	€11,36
3	€375	2	22	€8,52
4	€500	3	22	€7,58
5	€625	4	22	€7,10
6	€750	5	22	€6,82
7	€875	6	22	€6,63
8	€1.000	7	22	€6,49
TOTAAL				€54,50
gemiddeld				€7,79

Bron: eigen berekening

Vervolgens brengen wij deze verblijfskost in mindering van de gemiddelde besteding van €18,37 per persoon per nacht. Hierdoor bekomen wij een gemiddelde besteding in de lokale economie van €10,58 per persoon per nacht. Tabel 4.21. geeft de totale impact op de lokale economie weer voor 2007 en 2008.

Tabel 4.21 Totale besteding in euro van verblijfstoeristen in de Kievit, 2007-2008

	2007	2008
overnachtingen	388	770
besteding per nacht	10,58	10,58
tot. Besteding	4.105	8.147

Bron: eigen berekening

- *Jeugdverblijf de scoutsrally*

Om het aantal overnachtingen in de Scoutsrally te bepalen hebben wij ons gebaseerd op de Verantwoordingsnota Personeelssubsidie 2010. Deze werd ons door de Scoutsrally ter beschikking gesteld. Tabel 4.22. geeft het totale aantal overnachtingen weer in de Scoutsrally voor de periode 1998 tot en met 2008.

Tabel 4.22. Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Scoutsrally (1998 – 2008)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
TOTAAL	8.342	9.335	8.212	7.105	9.823	12.359	8.905	10.586	10.770	12.243	11.416

Bron: Verantwoordingsnota Personeelssubsidie Scoutsrally (2010) – eigen verwerking

Er gelden drie tarieven voor het verblijf in de Scoutsrally namelijk €4,50 p.p./p.n. voor Vlaamse jeugdverenigingen, €5,50 p.p./p.n. voor scholen en sportverenigingen en €7,50 voor andere doelgroepen. Volgens de Scoutsrally (2009) mogen wij 50% toewijzen aan Vlaamse Jeugdverenigingen, 45% aan scholen en sportverenigingen en 5% aan andere doelgroepen. Hierdoor kunnen wij de gewogen gemiddelde verblijfskost berekenen van €5,10 per persoon per nacht voor de verblijfstoeristen in de Scoutsrally.

De verblijfstoeristen in deze accommodatie behoren ook tot de doelgroepen. Daarom kunnen wij de gemiddelde besteding in de lokale economie berekenen door €18,37 - €5,10. Dit geeft een

gemiddelde besteding per persoon per nacht van €13,27. Tabel 4.23. geeft de evolutie weer van de totale bestedingen van verblijfstoeristen in de Scoutsrally van 1998 tot en met 2008.

Tabel 4.23 Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in de Scoutsrally (in euro) (1998 – 2008)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
overnachtingen	8.342	9.335	8.212	7.105	9.823	12.359	8.905	10.586	10.770	12.243	11.416
besteding p.n.	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27
Tot. Besteding	110.698	123.875	108.973	94.283	130.351	164.004	118.169	140.476	142.918	162.465	151.490

Bron: eigen berekeningen

- *De Dommelvallei*

Het aantal overnachtingen in de Dommelvallei hebben wij verkregen via het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT, 2009). Dit is een vzw die actief is binnen het Vlaamse Jeugdtoerisme en zij is verantwoordelijk voor alle boekingen van verblijf in de Dommelvallei. Tabel 4.24. geeft de evolutie van het totale aantal overnachtingen weer in de Dommelvallei voor de periode 2001 tot en met 2008.

Tabel 4.24 Evolutie van het totale aantal overnachtingen in de Dommelvallei (2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
overnachtingen	2.520	2.444	2.691	2.415	2.267	1.683	2.146	2.246

Bron: CJT – eigen verwerking

De prijzen voor verblijf zijn €134, €160,80 en €140,70 per nacht voor respectievelijk Vlaams jeugdwerk, volwassenen en andere jeugd. Volgens CJT (2009) kunnen wij het verblijf van deze verschillende groepen grosso modo verdelen als volgt: 55% Vlaams jeugdwerk, 25% volwassenen en 20% andere jeugd. Zo kunnen wij het gewogen gemiddelde van de verblijfskost per nacht in de Dommelvallei berekenen. Gewogen gemiddelde verblijfskost per nacht = €142,04. De totale capaciteit van de Dommelvallei is 25 personen. Als wij de gewogen gemiddelde verblijfskost per nacht delen door de totale capaciteit bekomen wij de gemiddelde verblijfskost per persoon per nacht. Deze bedraagt hier €5,68. De totale besteding in de lokale economie bedraagt dan €18,37 - €5,68, of €12,69 per persoon per nacht. Tabel 4.25. geeft de evolutie van de totale impact op de bestedingen weer van de verblijfstoeristen in de Dommelvallei.

Tabel 4.25 Evolutie van de totale besteding van verblijfstoeristen in de Dommelvallei in euro (2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
overnachtingen	2.520	2.444	2.691	2.415	2.267	1.683	2.146	2.246
besteding p.n.	12,69	12,69	12,69	12,69	12,69	12,69	12,69	12,69
tot. Besteding	31.979	31.014	34.149	30.646	28.768	21.357	27.233	28.502

Bron: CJT (2001-2008) – eigen verwerking

- *Kolisbos, Achelsendijk, Dali-home en Nulenstraat*

Wij hadden graag de cijfers en berekeningen voor de verblijfsplaatsen Kolisbos, Achelsendijk, Dali-home en Nulenstraat opgenomen in dit gedeelte van het onderzoek. Na het opvragen van de

desbetreffende cijfers bij de Lokale Politie HANO, bleken zij echter alleen over tellingen te beschikken van de maanden juli en augustus 2008. Uit navraag bij de betreffende logiesverstrekkers bleek dat het aantrekken van verblijfstoeristen vooral plaatsvindt in deze twee maanden. De andere maanden van het jaar zijn in principe verwaarloosbaar wat aantal verblijfstoeristen betreft. Daarom kunnen wij deze gegevens als representatief beschouwen voor het hele jaar. De cijfers bevatten enkel Chiro, Scouting en KSJ. Met de aanname dat er buiten het hoogseizoen weinig tot geen jeugdverenigingen verblijven op deze plaatsen kunnen wij deze berekening als opnemen in het resultaat van ons onderzoek.

Tabel 4.26 Overnachtingen in juli en augustus 2008

	overnachtingen
Nulenstraat	1.351
Dali-home	1.200
Kolisbos	320
Achelsendijk	2.080
TOTAAL	4.951

Bron: Tellingen Lokale Politie HANO (2008) – eigen verwerking

De vier jeugdverblijfplaatsen zorgden in juli en augustus voor 4.951 overnachtingen in Neerpelt. De gemiddelde verblijfskost per persoon en per nacht is in dit geval iets moeilijker te berekenen. De kampeerterreinen werken met een vaste verblijfskost per nacht, ongeacht het aantal personen dat kan variëren tussen 50 en 150.

Daarom hebben wij een aanname gedaan van de verblijfskost per persoon per nacht. Wij hebben deze gelijkgesteld met de laagste verblijfskost van de budgetverblijven. In dit geval is dat €5,10 per persoon en per nacht. Zo wordt de gemiddelde besteding in de lokale economie €18,37 - €5,10 = €13,27. Tabel 4.27. geeft de totale besteding weer van de verblijfstoeristen in de jeugdverblijven Kolisbos, Achelsendijk, Dali-home en Nulenstraat in 2008.

Tabel 4.27 Totale besteding verblijfstoeristen (2008)

Verblijf	Nulenstraat	Dali-home	Kolisbos	Achelsendijk	TOTAAL
Aantal overnachtingen	1.351	1.200	320	2.080	4.951
Besteding per nacht	13,27	13,27	13,27	13,27	13,27
Totale besteding	17.928	15.924	4.246	27.602	65.700

Bron: eigen berekeningen

4.4.5 Totale besteding verblijfstoeristen

Nu we voor de verschillende logiesvormen de totale besteding van de verblijfstoeristen hebben berekend, kunnen we de totale impact van de toeristische bestedingen in Neerpelt weergeven. Tabel 4.28. geeft de evolutie van de totale impact van de toeristische bestedingen op basis van de berekeningen in de voorgaande paragrafen.

Tabel 4.28 Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro)
(2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Passantenhaven	-	-	-	-	-	73.618	115.742	142.709
B&B en hoeverisme	1.325	1.325	1.325	1.861	1.861	1.861	2.396	3.441
Dommelhof	131.784	101.780	142.116	156.633	157.508	145.560	129.668	125.358
Kievit							4.105	8.147
Scoutsrally	94.283	130.351	164.004	118.169	140.476	142.918	162.465	151.490
Dommelvallei	31.979	31.014	34.149	30.646	28.768	21.357	27.233	28.502
4 overige accomodaties								65.700
Totaal	259.372	264.470	341.595	307.309	328.613	385.314	441.609	525.347

Bron: eigen berekeningen

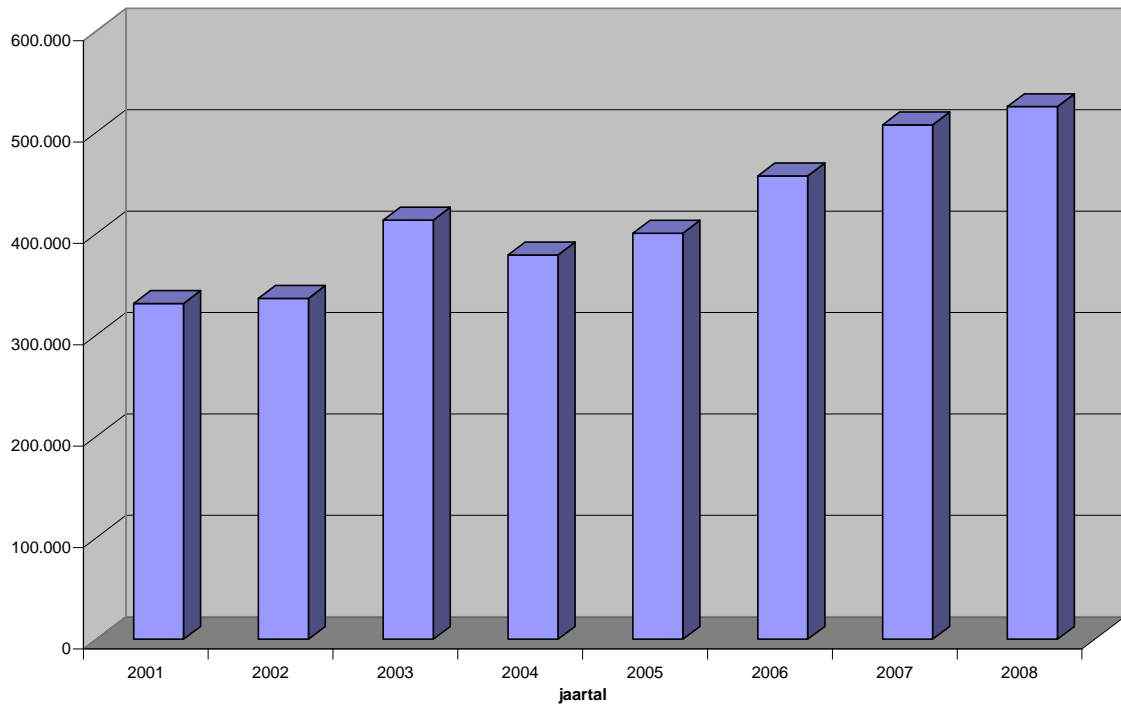
Wanneer er een "-" wordt weergegeven in een bepaalde cel, betekent dit dat deze accommodatie in dat jaar nog niet geopend was. Wanneer een bepaalde cel volledig leeg is, wil dat zeggen dat wij hiervoor geen berekeningen hebben gemaakt. Enkel de jaren 2007 en 2008 kunnen wij als redelijk volledig beschouwen. Wij zullen de lege cellen dan ook invullen met hypothetische cijfers, volgens het gemiddelde van de cijfers die wij voor handen hebben. Tabel 4.29. geeft de hypothetisch aangevulde tabel weer.

Tabel 4.29 Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro)
(2001-2008)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Passantenhaven	-	-	-	-	-	73.618	115.742	142.709
B&B en hoeverisme	1.325	1.325	1.325	1.861	1.861	1.861	2.396	3.441
Dommelhof	131.784	101.780	142.116	156.633	157.508	145.560	129.668	125.358
Kievit	6.126	6.126	6.126	6.126	6.126	6.126	4.105	8.147
Scoutsrally	94.283	130.351	164.004	118.169	140.476	142.918	162.465	151.490
Dommelvallei	31.979	31.014	34.149	30.646	28.768	21.357	27.233	28.502
4 overige accomodaties	65.700	65.700	65.700	65.700	65.700	65.700	65.700	65.700
Totaal	331.198	336.296	413.421	379.135	400.439	457.140	507.309	525.347

Bron: eigen berekeningen (2009)

Figuur 4.8 Evolutie van de totale bestedingen door verblijfstoeristen in Neerpelt (in euro) (2001-2008)

Bron: eigen berekeningen (2009)

Figuur 4.8. laat ons zien dat de totale bestedingsimpact de afgelopen jaren een positieve trend kent. Dit volgt logischerwijze uit het feit dat het aanbod van logies de afgelopen jaren ook vrij sterk gestegen is. Met de komst van de passantenhaven en de parking voor mobilhomes heeft de gemeente toch een heel aantal toeristen kunnen aantrekken. In combinatie met de stijging van het aantal bed-and-breakfasts en het starten van het hoevertoerisme mogen wij toch wel concluderen dat dit voor extra bestedingen en impulsen in de lokale economie heeft geleid.

4.4.6 Directe omzet in de sector toerisme in Neerpelt

Wij weten nu welke bestedingen er in de toeristische sector van Neerpelt tot stand komen door de verblijfstoeristen. Dit is echter maar een deel van de totale omzet die er in de toeristische sector van Neerpelt wordt gegenereerd. Wij denken hierbij aan de talrijke dagtoeristen, omzet door de eigen inwoners, evenementen die omzet genereren,...

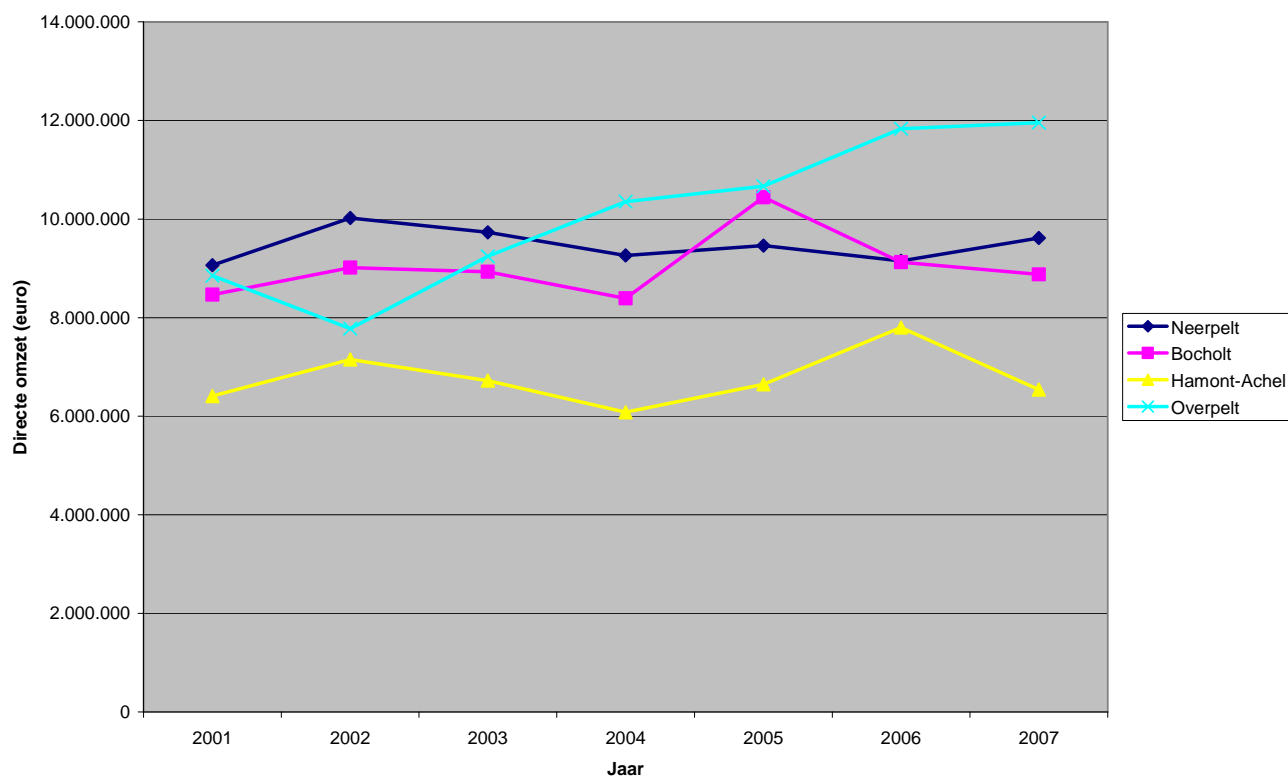
Via Toerisme Limburg (2009) hebben wij cijfers verkregen over de totale directe omzet in de toeristische sector van Neerpelt. Deze werden opgedeeld volgens NACE-codes 55 en 92 voor de periode 2001 tot en met 2007. Tabel 4.30. geeft de evolutie van de directe omzet in de toeristische sector van Neerpelt weer. Figuur 4.9. vergelijkt deze directe omzet van Neerpelt met haar omliggende gemeenten zonder vakantiepark.

Tabel 4.30 Evolutie van de directe omzet in de sector toerisme in Neerpelt 2001-2007
(EUR - tegen prijzen van 2007)

Neerpelt	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hotels & restaurants (NACE 55)	6.908.701	7.501.322	7.004.334	6.777.388	6.498.964	6.486.581	7.298.565
Recreatie, cultuur & sport (NACE 92)	2.152.472	2.520.199	2.726.251	2.483.158	2.959.420	2.663.034	2.314.499
Totaal	9.061.172	10.021.521	9.730.585	9.260.546	9.458.384	9.149.615	9.613.064

Bron : FOD Eco, ADSEI (BTW-statistiek volgens NACE-BEL), verwerking Toerisme Limburg vzw

Figuur 4.9 Evolutie van de directe omzet in de toeristische sector van Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel en Overpelt (2001 - 2007)

Bron : FOD Eco, (BTW-statistiek volgens NACE-BEL), verwerking Toerisme Limburg vzw

De directe omzet in de toeristische sector van Neerpelt is vrij stabiel. Ook het aandeel dat hiervan gegenereerd wordt door de verschillende logiesvormen is redelijk constant, zijnde ongeveer 75%. De overige 25% wordt gegenereerd door recreatie, sport en cultuur.

4.4.7 Besluit

Wij hebben in deze paragraaf de impact op de bestedingen bestudeerd. Wij hebben eerst een gevallenstudie gedaan om zo via enquêtes de impact te berekenen. Vervolgens hebben wij deze enquête getoetst aan de werkelijkheid via bestedingscijfers van Toerisme Limburg (2009). Onze enquêtes bleken vrij goed aan te sluiten bij deze bestedingscijfers.

Achteraf bleken er zich enkele moeilijkheden voor te doen op basis van de enquêtes. Wij hebben bij de vraagstelling aan de toerist gevraagd hoeveel de totale bestedingen voor het totaal aantal personen per mobilhome of boot was. Wij hebben echter niet gevraagd om in de enquête in te vullen met hoeveel personen zij in de mobilhome verbleven en daarom hebben we achteraf aannames moeten doen in verband met het aantal personen per zogenaamde "eenheid". Wij hebben dan aangenomen dat er gemiddeld twee personen per eenheid verbleven. Hierdoor hebben we een minimumbesteding berekend aangezien er in de zomermaanden wellicht meerdere personen of kinderen per "eenheid" zullen verblijven. Niettegenstaande zijn wij er volgens ons toch in geslaagd een aanvaardbaar en representatief resultaat te verkrijgen op basis van onze enquêtes. Dit bleek ook uit de vergelijking met de cijfers van Toerisme Limburg (2009).

Via een vereenvoudigd model wisten wij vervolgens bestedingsimpact van de toeristen in Neerpelt te berekenen. Voor het jaar 2008 was dit 525.347 euro en het gemiddelde van de afgelopen acht jaren bedraagt 418.786 euro. Er is duidelijk een stijgende trend waar te nemen in de bestedingen. Dit is vooral te wijten aan het stijgen van het logiesaanbod in Neerpelt. Dit trekt weer extra verblijfstoeristen aan. We kunnen stellen dat de verblijfstoeristen in Neerpelt ieder jaar voor ongeveer een half miljoen euro bijdragen aan de lokale economie van Neerpelt. Uit de enquêtes is gebleken dat men in de eerste plaats geld uitgeeft aan voeding, gevolgd door kleding en ontspanning.

4.5 Investeringsen

Toeristische investeringen zijn een belangrijke economische indicator vermits deze investeringen zorgen voor de productie van toeristische goederen en diensten. Van deze investeringen gaan ook belangrijke impulsen uit met alle positieve gevolgen voor inkomens- en werkgelegenheidscreatie. Het is cruciaal voor de ontwikkeling van de toeristische sector dat er voldoende middelen worden ingezet voor investeringen, anders stuit men vroeg of laat op capaciteitsproblemen. (Yzewijn D. en De Brabander G., 1992: 159).

Voor de verdere interpretatie van de tekst dient gezegd te worden dat wij "investeringsen" hebben opgevat als de uitgaven voor de vervaardiging van productiemiddelen voor toeristische goederen en diensten die langer dan één jaar meegaan en productief worden aangewend.

4.5.1 Model en methode

Uit onze literatuurstudie is gebleken dat onderzoek over investeringen in de toeristische sector in België vrij beperkt is. Wanneer wij dit dan ook nog eens op gemeentelijk niveau wensen uit te werken moeten wij constateren dat er weinig geschikte literatuur voor handen is. Wij hebben ons daarom voor de verdere uitwerking van dit onderdeel gebaseerd op de voorbeeldstudie over Antwerpen van Dirk Yzewijn en Guido De Brabander uit het jaar 1992. Wij zullen respectievelijk de publieke en de private investeringen in de toeristische sector in Neerpelt bespreken.

4.5.2 Publieke investeringen

Via de Financiële Dienst van de gemeente Neerpelt werd ons een rekenblad bezorgd met alle investeringen, kosten en toelagen voor toerisme voor de periode van 1999 tot en met 2008. Op basis van dit document hebben wij een evolutie kunnen opstellen van de publieke investeringen en de toelagen. Tabel 4.31. geeft de evolutie weer van de investeringen door de gemeente Neerpelt in toerisme en de totale investeringen die de gemeente gedaan heeft zoals wegen, milieu, bibliotheek,...

Tabel 4.31 Investeringen in toerisme en totale investeringen door gemeente Neerpelt (EUR – 2000-2008)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Investerings en toelagen toerisme	140.794	52.448	10.235	22.346	184.602	474.453	66.563	20.402	327.912
Totale investering	2.652.193	3.021.175	2.669.059	4.017.931	4.349.002	4.030.768	4.446.436	12.480.176	6.936.716
Ratio	5,31%	1,74%	0,38%	0,56%	4,24%	11,77%	1,50%	0,16%	4,73%

Bron: Financiële dienst, gemeente Neerpelt (2009) – eigen verwerking

We zien dat er niet geen vast aandeel van de totale investeringen aan toerisme wordt besteed. Tabel 4.32. geeft weer in welke toeristische initiatieven de gemeente Neerpelt zelf geïnvesteerd heeft van 1999 tot en met 2008. Deze cijfers bevatten zowel de investeringen als de toelagen.

Tabel 4.32 Investeringen in toeristische initiatieven door de gemeente Neerpelt (1999 – 2008) (investering in euro)

	Investering	Percentage
Verblijfsgebouw Bosuil	182.593	13,58
Chirolokaal Samowe	192.520	14,32
De Kievit Boseind	26.310	1,96
De Boseinder	140.140	10,42
De Leemberg	22.310	1,66
Coninxsteen	140.000	10,41
Fietsverhuurkantoor	28.532	2,12
Inrichting 3 wandelgebieden	27.806	2,07
Aanlegsteiger St.-H.-Lille	465	0,03
Passantenhaven Neerpelt	583.699	43,42
Totaal	1.344.375	100,00

Bron: Financiële dienst, gemeente Neerpelt (2009) – eigen verwerking

Er wordt door de gemeente Neerpelt vooral geïnvesteerd in de verblijfsaccommodaties. Van het totale investeringsbedrag ging er 1.287.572 euro, oftewel 95,77%, naar de verblijfsgebouwen en 56.803 euro, oftewel 4,23%, naar andere toeristische attracties. De aard van de investeringen van de gemeente Neerpelt is vooral investeringen in verblijfsaccommodaties.

Behalve de gemeenten zelf, investeert ook de provincie Limburg in het toerisme in haar diverse gemeenten. Een voorbeeld hiervan is het Klankenbos Musica op het Provinciaal Domein Dommelhof in Neerpelt. Dit werd volledig gefinancierd door de provincie Limburg. Tabel 4.33. geeft de evolutie

van de directe investeringen door de provincie Limburg in de sector toerisme in Neerpelt weer en tabel 4.34. de percentages ten opzichte van het totaal.

Tabel 4.33 Evolutie van de directe investeringen in de sector toerisme in Neerpelt door de provincie Limburg (2001 – 2007) (in euro)

Neerpelt	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Horeca (NACE 55)	423.011	494.084	659.736	492.320	519.883	463.725	792.906
Cultuur, sport en recreatie (NACE 92)	398.077	728.766	311.867	657.044	221.180	341.294	252.374
Totaal	821.088	1.222.850	971.603	1.149.364	741.063	805.019	1.045.280

Bron : FOD Eco, ADSEI (BTW-statistiek volgens NACE-BEL), verwerking Toerisme Limburg vzw

Tabel 4.34 Evolutie van de percentages van de directe investeringen in de sector toerisme in Neerpelt door de provincie Limburg (2001 – 2007) (in euro)

Neerpelt	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Horeca (NACE 55)	51,52	40,40	67,90	42,83	70,15	57,60	75,86
Cultuur, sport, recreatie (NACE 92)	48,48	59,60	32,10	57,17	29,85	42,40	24,14
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Bron : FOD Eco, ADSEI (BTW-statistiek volgens NACE-BEL), verwerking Toerisme Limburg vzw

Dar waar de gemeente vooral investeert in verblijfsaccommodaties, investeert de provincie Limburg gedeeltelijk in de horeca en gedeeltelijk in sport, cultuur en recreatie. Het Klankenbos Musica valt bijvoorbeeld onder deze laatste categorie. Dit werd volledig door de provincie Limburg gefinancierd.

4.5.3 Private investeringen

Naast de publieke investeringen in de toeristische sector zijn er ook nog de private investeringen. Hierbij denken wij aan de zelfstandige eigenaars van toeristische attracties die zelf investeren in hun toeristische aanbod om zo opbrengsten voor zichzelf te genereren. In het geval van de gemeente Neerpelt denken wij aan de bed-and-breakfasts, het hoevertoerisme, de kampeerterreinen, ...

Uit navraag bij de verschillende kampeerterreinen blijkt de private investering zich tot een minimum te beperken. Vaak gaat het om personen die deze weiden al in hun bezit hadden en er vervolgens enkele kleine aanpassingen aan hebben moeten doen.

De grootste private investeringsinbreng vinden wij terug bij de bed-and-breakfastaccommodaties en het hoevertoerisme. Wij hebben aan de verschillende eigenaars gevraagd of zij kenbaar wilden maken voor welk bedrag zij hebben geïnvesteerd in hun accommodatie. Niet iedereen wou deze informatie kenbaar maken. Iets wat wij overigens best kunnen begrijpen. Wij hebben slechts van twee accommodaties gegevens mogen ontvangen omtrent de gedane investeringen. Op basis hiervan lijkt het ons zeer moeilijk om nuttige uitspraken te kunnen doen met betrekking tot de omvang en de aard van de private investeringen.

4.5.4 Besluit

We hebben gezien dat de publieke investeringen vanuit de gemeente zich vooral richten op de verblijfsgebouwen. Hoewel het geen vast aandeel van de totale investeringen bedraagt kunnen we toch besluiten dat er de laatste tien jaar gemiddeld ongeveer 130.000 euro per jaar in toerisme werd geïnvesteerd.

De provincie Limburg investeert ook jaarlijks in de toeristische sector van haar verschillende gemeenten. Wij zagen dat zij ongeveer evenveel investeert in de horeca als in sport, ontspanning en cultuur. Deze investering bedroeg de afgelopen zeven jaren gemiddeld 965.000 euro per jaar.

Hoofdstuk 5 Algemeen besluit en beleidsaanbevelingen

Om de economische impact van het toerisme in Neerpelt te bestuderen hebben wij verschillende impactanalyses uitgevoerd. De aspecten van de impactanalyses hebben wij gebaseerd op het legislatuurprogramma van de gemeente Neerpelt zelf. Daar het bestuur van Neerpelt van mening is dat goed draaiende toeristische initiatieven extra omzet en tewerkstelling betekenen, hebben wij de economische impact op de bestedingen, omzet, tewerkstelling en investeringen onderzocht.

Vooraleer wij deze verschillende aspecten konden bestuderen, was het belangrijk om eerst het toeristisch aanbod en de toeristische vraag van naderbij te bekijken. Uit het aanbod is volgens ons gebleken dat Neerpelt wel degelijk een divers aanbod heeft aan toeristische attracties, maar dat er niet direct echte in het oog springende attracties zijn die veel toeristen lokken. Weliswaar heeft Neerpelt enkele drukbezochte evenementen te bieden, zoals het Europees Muziekfestival voor de Jeugd of Neerpelt Open Air, maar wij missen een continu aanbod van echte publiekstrekkingen.

Uit ons onderzoek is verder gebleken dat Neerpelt vooral een aantrekkelijke verblijfsbestemming is voor fiets- en wandeltoeristen. In dat opzicht dient gezegd te worden dat Neerpelt voldoende aanbod heeft en voldoende investeert om op de niche in te spelen. Zij investeert in wandelkamers, fietsroutenetwerk en ook de aanleg van de passantenhaven en de parking voor mobilhomes trekt veel fiets- en wandeltoeristen aan, zo bleek uit onze enquêtes.

De toeristische vraag in Neerpelt is volgens ons eerder gemiddeld. Twee van haar omliggende gemeenten, Lommel en Peer, bevatten een vakantiepark dat jaarlijks veel verblijfstoeristen lokt en veel werkgelegenheid creëert. Maar in dat opzicht is het dus niet logisch om ook in Neerpelt nog een vakantiepark te vestigen. De mogelijkheden laten het volgens ons ook niet direct toe om een dergelijk project te realiseren. Wij zijn wel van mening dat deze vraag bevorderd kan worden door het aanbieden van extra toeristische initiatieven. Want wij hebben gezien dat er zich op jaarbasis nog enkele hiaten bleken te bevinden in verband met het aanbod van evenementen of eventueel toeristische attracties.

Een andere opportuniteit die uit onze studie naar de vraag en het aanbod is gebleken, is het ontbreken van een hotel. Neerpelt bevindt zich tussen enkele grote industriegebieden (Lommel en Overpelt) en er zou nog kunnen worden ingespeeld op het aantrekken van zakentoeerisme. Ook in de omliggende gemeenten is de aanbod van hotels vrij beperkt. In dat opzicht zijn er dus zeker nog kansen die kunnen worden benut bij het uitbouwen van een hotel.

Wij hebben de economische impact van het toerisme beschreven aan de hand van drie variabelen, namelijk de tewerkstelling, de bestedingen (en omzet) en de investeringen. Via diverse modellen hebben wij de directe economische impact voor de lokale Neerpeltse economie te berekenen.

Op 31 december 2007 bedroeg de totale directe toeristische tewerkstelling ongeveer 352 personen, waarvan de helft was toe te schrijven aan werknemers en de helft aan zelfstandigen. Ten opzichte van haar omliggende gemeenten zonder vakantiepark scoort Neerpelt in dit opzicht zeer goed.

Toch dienen wij te zeggen dat dit vooral toe te schrijven is aan de horeca. Een sector die in Neerpelt ook veel groter is als in Bocholt, Hamont-Achel of Overpelt. Investerings in de horeca lijken ons dan ook zeker aangewezen. De zogenaamde "caféstraat" in Neerpelt trekt wekelijks veel mensen naar Neerpelt, ook dagtoeristen. Het zou misschien een idee kunnen zijn om op de fietsroutes rond Neerpelt duidelijke wegwijzers te plaatsen die aangeven dat er in het centrum van Neerpelt veel terrasjes gelegen zijn. Zo voorkomt men dat de fietst- en wandeltoeristen Neerpelt voorbij gaan.

De toeristische bestedingen hebben gemeten aan de hand van enquêtes en tellingen van het aantal verblijfstoeristen. Hiervoor hebben wij vervolgens bestedingspatronen toegepast die Toerisme Limburg uit marktonderzoek heeft berekend. De directe bestedingen van toeristen in de lokale economie bedroeg bij benadering 525.000 euro in 2008. Wij hebben waargenomen dat de toeristische bestedingen de afgelopen jaren een stijgende trend kent. Over de afgelopen acht jaar zien we een stijging van bijna 60%. Dit is vooral te wijten aan de groei van het aantal verblijfslogies. Meer specifiek het aantal bed-and-breakfasts, het hoevetoerisme en de komst van de passantenhaven. Neerpelt heeft er dus baat bij om projecten met betrekking tot verblijfslogies, al dan niet vanuit de gemeente zelf, al dan niet vanuit zelfstandige eigenaars, te ondersteunen. Zo kan zij een groei van het aantal verblijfstoeristen stimuleren. In dat opzicht dienen wij wel toe te voegen dat investeringen in toeristische attracties in dezelfde mate gedaan dienen te worden, om geen overaanbod aan verblijfslogies te creëren.

Tot slot zagen wij dat de toeristische investeringen in Neerpelt niet constant zijn. Zij fluctueren van jaar tot jaar en staan niet in verhouding tot de totale investeringen. De aard van de investeringen is vooral verblijfsaccommodaties. Dit in tegenstelling tot de investeringen van de provincie Limburg, die vooral gericht zijn op horeca, sport, cultuur en recreatie.

Globaal gezien kunnen wij stellen dat de gemeente Neerpelt niet echt uit de boot springt met haar toeristisch aanbod. Toch positioneert zij zich relatief goed ten opzichte van haar omliggende gemeenten wat betreft tewerkstelling, overnachtingen en gemiddelde verblijfsduur van toeristen. Neerpelt is een echte landelijke gemeente die vooral fiets- en wandeltoerisme aantrekt. Als Neerpelt zich hierop blijft focussen en haar beleidspunten hieraan aanpast, bevinden zich hier zeker nog kansen en opportuniteiten. Wanneer zij zich echter ook wil focussen op andere vormen van toerisme (zoals zakentoeisme) of, behalve fiets- en wandeltoeristen, ook nog andere verblijfstoeristen wil aantrekken, is de uitbouw van een degelijk toeristisch aanbod met enkele permanente publiekstrekkingen aangewezen.

Bibliografie

Boeken

COOPER, C., et al., 2005, *Tourism, Principles and practices, third edition*, Prentice Hall, Verenigd Koninkrijk, 810 p.

DE GROOTE, P., 1999, *Panorama op toerisme, handboek toerisme management in een internationaal perspectief*, Garant, Leuven/Apeldoorn, 332 p. + updates 2008, 112 p.

PAGE, S., et al., 2009, *Tourism: a modern synthesis*, Thomson Learning, Verenigd Koninkrijk, 663 p.

LOOMIS, J. & Walsh, R. 1997, *Recreation Economic Decisions: comparing benefits and costs, 2nd edition*, Venture Publishing, USA, 464 p.

SHARPLEY, R., 2004, *The tourism business: an introduction*, Business Education Publishers, Groot-Brittannië, 466 p.

SMITH, S., 1990, *Tourism analysis, A Handbook*, Longman, Verenigd Koninkrijk, 312 p.

YZEWIJN, D. & DE BRABANDER, G., 1992, *Toerisme, recreatie, economie, de provincie Antwerpen als voorbeeld*, Garant, Leuven/Apeldoorn, 199 p.

Studies

BLANCKAERT, J., HENSELS, P., GIELEN, R. & BANKEN, T., 2005, *Toeristisch Plan Neerpelt, Studietoerisme en beleidsnota voor de duurzame toeristische ontwikkeling van de gemeente Neerpelt*, Katholieke Hogeschool Kempen, Geel, 289 p.

Toerisme Vlaanderen, 2007, *Onderzoek Ruimte voor Toerisme en Recreatie in Vlaanderen*, WES, Assebroek-Brugge, 195 p.

DE GROOTE, P. & NIELSEN, C., Toeractua 1999/2, *Project toerisme Hasselt 2000*, Onderzoeksgroep Toerisme, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, Limburgs Universitair Centrum, 41 p.

Eindwerken

KEPPENS, S., 1999, *Economisch-geografische analyse van het toerisme in Peer*, Limburgs Universitair Centrum, Diepenbeek, 144 p.

SLEYPEN, R., 2001, *Analyse van het toerisme van Bocholt met enkele aanbevelingen*, Limburgs Universitair Centrum, Diepenbeek, 98 p.

VANDEBROEK, K., 1997, *De economische impact van het toerisme in Limburg*, Limburgs Universitair Centrum, Diepenbeek, 111 p.

Brochures

Infogids Neerpelt, 2007, aangeboden door Gemeentebestuur Neerpelt in samenwerking met Unijep-Group n.v., 64 p.

Internet

Economic Impacts of Recreation and Tourism, Michigan University. Opgevraagd op 1 december 2008 via <http://web4.canr.msu.edu/mgm2/econ/index.htm>

Europees Muziekfestival voor de Jeugd, 2008, *Over EMJ*. Opgevraagd op 5 november 2008 via http://www.emjweb.org/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=715

Federale Overheidsdienst Justitie, 2005, *Indeling van de gemeenten volgens administratieve en gerechtelijke arrondissementen*. Opgevraagd op 27 juni 2008, via http://www.just.fgov.be/img_justice/publications/pdf/134.pdf

Fote Neerpelt, 2009, <http://www.forteneerpelt.be>

Gemeente Neerpelt, 2008, <http://www.neerpelt.be>

Grote Prijs Neerpelt, 2009, <http://www.groteprijzneerpelt.be>

Koninklijk Meteorologisch Instituut, 2008, *Algemeenheden over het Belgisch klimaat*. Opgevraagd op 4 november 2008, via <http://www.meteo.be/meteo/view/nl/357714-Algemeen.html>

Nationaal Instituut voor Statistiek, 2008, http://statbel.fgov.be/home_nl.asp

Provincie Limburg, 2008, <http://www.limburg.be>

Regionaal Landschap Lage Kempen, 2008, *De Lage Kempen in beeld*, geraadpleegd op 4 november 2008, via <http://www.rllk.be/default.aspx?ref=AEAA&lang=NL>

Rijksdienst voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, 2009, geraadpleegd op 22 april 2009, via <http://www.rsvz.be/nl/index.htm>

Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid, 2009, geraadpleegd op 25 maart 2009, via <http://www.onssrszls.fgov.be/nl/home.html>

Toerisme Limburg, 2008, <http://www.toerismelimburg.be>

Toerisme Vlaanderen, 2008, *Ondersteuning voor vakantiemakers*, geraadpleegd op 5 november 2008, via <http://www.toerismevlaanderen.be/showpage.asp?iPageID=51>

Vlaanderen, 2009, *Wat is een NACE(BEL-code?)*, geraadpleegd op 1 april 2009, via http://www.vlaanderen.be/servlet/Satellite?pagename=Infolijn/View&cid=1090509550128&c=Solution_C&p=1186804409590&context=1141721623065

Publicaties

FRECHTLING, D., 2006, An assessment of visitor expenditure methods and models, geraadpleegd op 2 december via <http://home.gwu.edu/~frechtli/material/DCFVisSpending.pdf>

NACE-BEL, 2008, Economische activiteiten nomenclatuur met toelichtingen, geraadpleegd op 1 april 2009, via http://www.statbel.fgov.be/pub/d0/NACEBEL2008_nl.pdf

Bijlagen

Bijlage 1: Uittreksel uit het legislatuurprogramma van Neerpelt, 2007 – 2012

Toerisme

a) Ons uitgangspunt is duidelijk: toerisme is (lokale) economie. De toeristische activiteiten en voorzieningen, ook in onze regio, werken volgens de wetmatigheden van de economie. Prijs en kwaliteit staan daarbij voorop. Goed draaiende toeristische initiatieven betekenen extra omzet en tewerkstelling.

b) Voortbouwend op geslaagde projecten zoals De Welvaart, het Fietsroutenetwerk, de Wandelkamers, Oud-Dommelhof, De Lilse Meulen... willen we blijven zoeken naar hefboomprojecten die bezoekers van buiten onze gemeente aantrekken. We denken concreet aan de nabestemming van de huidige gemeentewerf/containerpark. Een hotel en verblijfs- en recreatieve invulling zou hier op zijn plaats zijn: dicht bij het centrum, pal langs het kanaal en het fietsroutenetwerk, goed bereikbaar. Het opzet moet steeds zijn de verblijfsduur van de bezoekers in onze gemeente te verlengen, dankzij een aangenaam en kwaliteitsvol aanbod.

c) Een bijzonder aandachtspunt is de nood aan een verbreding van het aanbod aan overnachtingsmogelijkheden. De gemeente kan daarbij een rol spelen als initiatiefnemer-inspirator en/of als coördinator-regisseur.

d) In het kader van toerisme (ook als lokale economie) spelen zeker ook de diverse bovenlokale evenementen een belangrijke rol, bijv. Europees Muziekfestival, Theater op de Markt, NOA, Kanoregatta, Internationale verldrit, Nacht van de Euregio - atletiekmeeting, Carnaval, ...

e) Om dit alles te doen slagen, willen we professionele ondersteuning en advies in huis halen, om op structurele en degelijke wijze te werken aan het toeristisch aanbod in onze gemeente.

Bijlage 2: Enquête passantenhaven

Beste bezoeker(st)er van Neerpelt,

Mijn naam is Carin Jansen. Voor mijn studie Toegepaste Economische Wetenschappen doe ik momenteel onderzoek naar de economische impact van het toerisme in Neerpelt. Ik stel mij hierbij onder andere de vraag hoe het gemiddelde bestedingspatroon van de toeristen en bezoekers van Neerpelt eruit ziet en wat de redenen zijn waarom zij voor Neerpelt hebben gekozen. Daarom zou ik u eventjes een paar minuten van uw tijd willen vragen om bijgevoegde enquête in te vullen.

De vragen zijn zowel open vragen als meerkeuzevragen. Ik hoop dat u even rustig de tijd neemt om de vragen zo getrouw mogelijk in te vullen. **Het is belangrijk dat u de vragen invult op basis van alle personen met wie u uw verblijf doorbrengt in Neerpelt. Wanneer er bijvoorbeeld gevraagd wordt naar uw bestedingen in Neerpelt, bedoelt men de totale bestedingen over heel uw verblijf voor alle personen.** Op het einde van de enquête is plaats voorzien voor uw opmerkingen en aanbevelingen. Ik dank u alvast voor uw medewerking, en wens u nog een prettig verblijf in onze gemeente.

Carin Jansen

Toeristische enquête gemeente Neerpelt (2008-2009)

PERIODE:

- sept / okt   nov / dec   kerstverlof   (aanduiden wat van toepassing is)
- dag van de week: .....

CATEGORIE: (aanduiden wat van toepassing is, u mag verschillende dingen aanduiden)

- Shopper
- Toerist
  - o Eendagstoerisme
  - o Verblijfstoerisme
    - Aantal dagen: .....
  - o Individuele bezoeker
  - o Groepsbezoek
  - o Limburger
  - o Niet-Limburger
- B   /   NL   /   D   / Andere:.....
- Postcode woonplaats:.....

1. Hoe bent u naar Neerpelt gekomen?

- Camper
- Boot
- Andere:.....

2. Hoe vaak bezoekt u Neerpelt?

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Jaarlijks
- Minder dan 1 keer per jaar

3. Waarom bezoekt u Neerpelt?

Spontaan antwoord: .....

- Eerder toevallig, geen bewuste keuze
- Familie bezoeken
- Beroep
- Winkelen / Shopping
- Culturele aangelegenheden: .....
- Historische gebouwen en monumenten: .....
- Sport en recreatie
  - Provinciaal sportcentrum
  - Fietsmogelijkheden
  - Wandelmogelijkheden
  - Speeltuinen

- Evenementen:.....
- Andere:.....
.....

4. Heeft u de Dienst voor Toerisme al ooit bezocht?

Ja / Nee

Reden:.....
.....

Indien JA, ga naar vraag 6 en 7 indien NEE ga naar vraag 5

5. Bent u nog van plan dit te doen?

Ja / Nee

Reden: .....
.....

6. Wat vond u van het onthaal? Wat kan er eventueel verbeterd worden?

.....
.....
.....

7. Zijn de folders, brochures, ... volledig genoeg? Geven ze voldoende informatie? Wat kan er eventueel verbeterd worden?

.....
.....
.....

8. Heeft u tijdens uw verblijf iets gekocht in Neerpelt?

- Ja
- Nee

9. Aan welk soort artikelen spendeert u uw geld? (kleding, voeding, ontspanning,...)

.....
.....

10. Wat is het totale budget dat u jaarlijks spendeert aan toerisme?

Spontaan antwoord: ..... EURO

- < 100 EURO
- 100 EURO – 500 EURO
- 500 EURO – 1000 EURO
- 1000 EURO – 2000 EURO
- > 2000 EURO

11. a) Waar verblijft u gedurende uw bezoek aan Neerpelt?

- Passantenhaven
- Hoevetoerisme: .....
- Hotel:.....
- Bed and Breakfast:.....
- Andere:.....
- Niet van toepassing

b) Wat vindt u van de prijs- kwaliteitsverhouding van uw verblijfslocatie?

(1 antwoord omcirkelen)

slecht   matig   redelijkgoed   zeer goed   uitstekend

c) Wat zou er volgens u nog verbeterd kunnen worden?

.....
 .....

12. Waaraan heeft u tijdens uw volledige bezoek geld uitgegeven in Neerpelt? Gelieve een kruisje te zetten in de kolom waarvan u denkt dat dit het bedrag is dat u heeft uitgegeven. (of indien u pas bent aangekomen, waaraan denkt u geld te zullen uitgeven, en hoeveel?)

	< €10	€10 à €25	€25 à €50	€50 à €100	€100 à €200	€200 à €500	> €500
Eten en drinken (café/restaurant)							
Dagdagelijkse aankopen (supermarkt e.d.)							
Sport en recreatie							
Shopping							
Overnachtingen							
Culturele aangelegenheden							
Evenementen							
Souvenirs							
.....							
.....							

13. Wat vindt u van het prijsniveau in Neerpelt voor wat betreft (geef score van 1 tot 5):

- 0: geen mening
1: zeer goedkoop
5: zeer duur

Overnachtingsmogelijkheden:	0	1	2	3	4	5
Cafés:	0	1	2	3	4	5
Restaurants:	0	1	2	3	4	5
Winkels/Shopping:	0	1	2	3	4	5
Dagdagelijkse aankopen:	0	1	2	3	4	5
Sport en recreatie:	0	1	2	3	4	5
Evenementen:	0	1	2	3	4	5
Culturele aangelegenheden:	0	1	2	3	4	5

14. Zou u de gemeente Neerpelt aanbevelen aan anderen?

- Ja
 Waarom:.....
 .....
 Als daguitstap / om er enkele dagen of een weekend te blijven
 (schrappen wat niet past)
- Nee
 Waarom niet: .....
 .....

15. Zijn de volgende Neerpeltse evenementen u bekend? Heeft u ze al bezocht?
 (zet een kruisje in de kolom indien bekend / bezocht)

EVENEMENT	BEKEND	BEZOCHT
Europees Muziekfestival voor de Jeugd		
Neerpelt Open Air		
Nacht van de Euregio		
Neerpelt Kermis en jaarmarkt		
Grote Prijs van Neerpelt (Veldrit)		
Kanoregatta (Neerpeltse Watersportclub)		

16. Zijn de volgende permanente toeristische attracties u bekend? Heeft u ze al bezocht?
 (zet een kruisje in de kolom indien bekend / bezocht)

TOERISTISCHE ATTRACTIE	BEKEND	BEZOCHT
Recreatiedomein Scouts rally		
Recreatiedomein Bosuil		
Dommelaafvaart per kano/kajak		
Zwembad Dommelslag		
Klankenbos - Musica		
Theater Dommelhof		
Provinciaal Sportcentrum Dommelhof		

17. U bezoekt Neerpelt:

- Op eigen initiatief
- Op aanraden van vrienden
- Na het lezen van brochure over Neerpelt
- Omdat u tijdens een eerdere gelegenheid al hier was, en het u interessant leek om Neerpelt opnieuw te bezoeken
(gelegenheid:.....)
- Andere:.....

18. U bezoekt Neerpelt:

- Alleen
- In gezinsverband
- Met echtgenoot of partner
- Met vrienden of collega's
- In groepsverband
georganiseerd:.....
niet georganiseerd:.....

19. Is er een specifieke attractie/evenement/reden waarvoor u naar Neerpelt bent gekomen?

- Ja
Namelijk:.....
- Nee

20. Heeft u ook de randgemeenten van Neerpelt bezocht, of bent u nog van plan dat te doen?

- Ja
Welke:.....
- Nee
Waarom niet:.....

21. Bezoekt u, in combinatie met Neerpelt, ook nog andere toeristische centra in de omgeving?

- Ja
Welke:.....
- Nee
Waarom niet:.....

22. Wat zijn volgens u de sterkten en zwakten van de gemeente Neerpelt op gebied van toerisme?

- Sterkten:.....
.....
- Zwakten:.....
.....

23. Is Neerpelt volgens u een daguitstap waard?

1= helemaal niet

5 = zeer zeker

1   2   3   4   5

24. Is Neerpelt volgens u de moeite waard om er enkele dagen of een weekend te verblijven?

1= helemaal niet

5 = zeer zeker

1   2   3   4   5

25. Heeft u, na het invullen van deze enquête, nog bepaalde bemerkingen, suggesties, kritieken of aanbevelingen met betrekking tot het toerisme in de gemeente Neerpelt?

.....
.....
.....
.....
.....

26. Algemene gegevens:

Geslacht: M / V

Leeftijd: .....

Beroep:.....

Wat is uw hoogst behaalde diploma?

- Lager onderwijs
- Middelbaar onderwijs: nl:.....
- Hoger onderwijs niet universitair
- Universitair onderwijs
- Andere:.....

Met oprechte dank voor uw medewerking!!

Bijlage 3: Gemeentelijk politiereglement passantenhaven "Welvaart" en aanlegsteigers

Gemeentelijk politiereglement op de passantenhaven "Welvaart" Neerpelt Centrum en aanlegsteiger Sint-Huibrechts-Lille

1. TOEPASSINGSGBIED

Dit reglement is van toepassing op de passantenhaven "Welvaart", gelegen in Neerpelt Centrum, ter hoogte van de Jaak Tassetstraat, en op de aanlegsteiger in Sint-Huibrechts-Lille, ter hoogte van de Kanaalstraat en geldt zowel voor boten als motorhomes (recreatief gebruik).

2. VERBLIJF EN ACCOMMODATIE

De passantenhaven en de aanlegsteiger zijn er voor het tijdelijk verblijf van toeristen in hun eigen boot of motorhome in de gemeente Neerpelt. In de passantenhaven "Welvaart" is het verblijf in een motorhome toegestaan en dit uitsluitend op de daarvoor ingerichte plaatsen (10 plaatsen).

De toegestane verblijfsduur wordt beperkt tot maximaal 2 opeenvolgende nachten met een minimale tussentijd van 14 dagen voor toeristen met een motorhome en van 7 dagen voor toeristen met een plezierboot. Het verblijf is gratis. Het gebruik van de nutsvoorzieningen zoals water, elektriciteit, afvalwaterafvoer en afvalinzameling is strikt voorbehouden aan toeristen. Het is niet toegestaan boten, auto's of motorhomes te wassen. Voor het gebruik van de nutsvoorzieningen is geen bijdrage verschuldigd.

Het gemeentebestuur kan ten alle tijden controle laten uitvoeren op de identiteit en de verblijfsduur van de bezoekers van de passantenhaven. De controle beperkt zich niet tot de eigenaar van het voertuig, maar kan uitgevoerd worden voor alle bezoekers.

Reservatie van plaatsen is niet mogelijk. Enkel het college van burgemeester en schepenen kan hierop een uitzondering toestaan. Boten mogen enkel aanmeren aan de aanlegsteigers. De maximale lengte van de boten die mogen aanmeren bedraagt 15 meter, de maximale diepgang 1,7 meter. De maximale afmeting van de kampeerwagens bedraagt 8 meter lengte en 4,50 meter breedte. Aan de aanlegsteigers of vlonders mag niets worden vastgemaakt, vastgespijkerd of vastgeschroefd, op geen enkele wijze mogen autobanden of andere materialen aan de steigers of vlonders bevestigd worden.

De bezoekers van de passantenhaven / aanlegsteiger kunnen geen verhaal laten gelden tegen het gemeentebestuur, noch tegen N.V. De Scheepvaart voor ongemakken, hinder of buitendienststellingen van de accommodatie wegens uit te voeren werken, herstellingen of gevallen van overmacht.

3. VEILIGHEID EN AANSPRAKELIJKHEID

De boten en motorhomes liggen/staan voor eigen risico. De eigenaars dienen een verzekeringspolis te hebben die hun burgerlijke aansprakelijkheid dekt en een brandverzekeringspolis. Deze polissen moeten op verzoek getoond worden.

Alle boten en motorhomes die in de passantenhaven verblijven moeten beschikken over tenminste één draagbare snelblusser (poeder- of schuimblusser). Het blustoestel dient het BENOR-kenmerk te dragen, voorzien te zijn van een recent keuringslabel en te voldoen aan EN 3. De opslag van gasflessen of drukhouders in de boten en motorhomes dient beperkt te blijven tot maximaal 2 eenheden. De gebruikte recipiënten voldoen aan de vigerende reglementering. Ontspanners, leidingen, branders en toebehoren moeten gekeurd worden en de keuringverslagen moeten kunnen voorgelegd worden. De keuringsbewijzen moeten minstens 2 jaarlijks hernieuwd worden. Ruimten waar gasflessen opgeslagen worden, moeten van een boven- en onderverluchting voorzien worden.

De boten dienen vaarwaardig te zijn. Zij moeten op deugdelijke wijze gemeerd worden en wel zo dat deze vrij van andere boten, steiger of palen blijft. De jachten moeten voorzien zijn van een voldoende aantal fenders in goede staat en met de juiste afmetingen. Gebruik van autobanden is verboden. De eigenaar van de boot/ motorhome is verantwoordelijk voor schade veroorzaakt door hemzelf zijn boot/motorhome, zijn gasten of bemanning.

4. VERMIJDEN VAN OVERLAST

4.1. Algemene voorschriften

Het gecoördineerd politiereglement ter beteugeling van overlast, door de gemeenteraad goedgekeurd op 19.09.2005 is integraal van toepassing op iedere bezoeker van de passantenhaven en aanlegsteiger.

4.2. Specifieke voorschriften

Elke bezoeker dient de wandelkade, aanlegsteigers, vlonders en groenaanleg zuiver te houden en afval in de vuilnisbakken te deponeren. De eigenaars van huisdieren zullen erover waken dat hun dieren de omgeving niet bevuild. Het gebruik van een direct in het water lozend toilet is verboden. Van 22 uur 's avonds tot 7 uur 's ochtends dient de rust gerespecteerd te worden. Tijdens deze periode is het bovendien niet toegestaan de passantenhaven/aanlegsteiger in- of uit te rijden of te varen. Tijdens de gehele duur van het verblijf is het verplicht de vrije doorgang op de fietsen wandelpaden te garanderen.

5. CONTROLE EN SANCTIES

Het gemeentebestuur stelt een personeelslid aan voor het uitoefenen van controle op de toepassing van het reglement. Voor zover wetten, besluiten, decreten, algemene en provinciale reglementen of verordeningen geen andere straffen voorzien worden de inbreuken op de artikelen van deze verordening bestraft met politiestraffen. De leden van de lokale en federale politie zijn bevoegd om de inbreuken op onderhavige verordening op te sporen en vast te stellen.

6. BEKENDMAKING

Deze verordening zal bekend gemaakt worden overeenkomstig de artikelen 112 tot en met 115 van de nieuwe gemeentewet en eveneens via aanplakking aan de passantenhaven/aanlegsteiger en via verzending aan de buurtbewoners.

7. BESTEMMELINGEN

Afschrift van onderhavige politieverordening zal worden overgemaakt aan de griffie van de bevoegde politierechtbank, aan het parket van de procureur des Konings te Hasselt, aan de hoofdcommissaris van de politiezone, alsmede aan de gouverneur van de provincie Limburg.

Bijlage 4: NACE-codes gebruikt voor de afbakening van de toeristische sector

Bijlage 5: Volledige RSZ-gegevens in verband met tewerkstelling in de gemeenten Neerpelt, Bocholt, Hamont-Achel, Lommel, Overpelt en Peer.

Jaar	Gemeente	arb.		Totaal # arbeiders	bed.		Totaal # bedienden	ambt.		Totaal # ambt.	Totaal # arbeidspl.	Totaal # vestigings- eenheden
		M	V		M	V		M	V			
1997	Neerpelt	51	65	116	3	6	9	4	2	6	131	32
1998	Neerpelt	29	65	94	3	5	8	4	2	6	108	25
1999	Neerpelt	39	80	119	7	10	17	4	2	6	142	35
2000	Neerpelt	37	94	131	3	12	15	9	12	21	167	41
2001	Neerpelt	46	106	152	4	15	19	8	12	20	191	40
2002	Neerpelt	44	85	129	4	13	17	5	2	7	153	43
2003	Neerpelt	49	105	154	5	15	20	5	2	7	181	47
2004	Neerpelt	44	87	131	3	13	16	5	2	7	154	46
2005	Neerpelt	42	82	124	5	13	18	4	2	6	148	45
2006	Neerpelt	44	82	126	8	18	26	5	2	7	159	41
2007	Neerpelt	40	78	118	10	16	26	5	2	7	151	44

1997	Bocholt	30	45	75	7	1	8	0	0	0	83	20
1998	Bocholt	30	36	66	7	2	9	0	0	0	75	22
1999	Bocholt	22	44	66	2	8	10	0	0	0	76	22
2000	Bocholt	25	34	59	0	6	6	0	0	0	65	23
2001	Bocholt	18	32	50	2	7	9	0	0	0	59	23
2002	Bocholt	19	32	51	4	7	11	0	0	0	62	25
2003	Bocholt	24	56	80	41	11	52	2	3	5	137	31
2004	Bocholt	31	53	84	19	10	29	2	3	5	118	29
2005	Bocholt	27	57	84	17	13	30	1	3	4	118	27
2006	Bocholt	20	45	65	12	11	23	1	4	5	93	27
2007	Bocholt	27	51	78	26	13	39	1	4	5	122	21

1997	Hamont	25	55	80	7	3	10	3	3	6	96	31
1998	Hamont	37	67	104	7	2	9	3	3	6	119	34
1999	Hamont	28	58	86	5	3	8	2	4	6	100	33
2000	Hamont	40	58	98	5	4	9	2	4	6	113	36
2001	Hamont	30	68	98	5	3	8	2	4	6	112	39
2002	Hamont	26	54	80	6	3	9	2	4	6	95	33
2003	Hamont	35	59	94	7	7	14	2	6	8	116	34
2004	Hamont	28	57	85	5	7	12	3	6	9	106	31
2005	Hamont	29	45	74	4	8	12	3	6	9	95	35
2006	Hamont	27	63	90	5	10	15	3	6	9	114	36
2007	Hamont	29	54	83	5	15	20	3	6	9	112	30

1997	Lommel	218	659	877	69	107	176	0	0	0	1053	82
1998	Lommel	235	652	887	76	118	194	0	0	0	1081	84
1999	Lommel	206	753	959	100	137	237	0	0	0	1196	85
2000	Lommel	261	785	1046	86	147	233	10	17	27	1306	98
2001	Lommel	312	875	1187	90	163	253	9	16	25	1465	89
2002	Lommel	313	906	1219	94	166	260	9	16	25	1504	94
2003	Lommel	302	900	1202	37	139	176	10	18	28	1406	94
2004	Lommel	298	861	1159	89	215	304	9	18	27	1490	94
2005	Lommel	286	786	1072	79	179	258	8	16	24	1354	103
2006	Lommel	259	691	950	119	177	296	8	16	24	1270	105
2007	Lommel	234	687	921	121	216	337	8	15	23	1281	90

1997	Overpelt	27	50	77	28	8	36	0	5	5	118	28
1998	Overpelt	43	53	96	6	11	17	0	4	4	117	28
1999	Overpelt	24	52	76	6	9	15	0	4	4	95	22
2000	Overpelt	43	48	91	8	13	21	0	4	4	116	23
2001	Overpelt	27	49	76	6	16	22	0	4	4	102	20
2002	Overpelt	24	60	84	9	14	23	0	5	5	112	22
2003	Overpelt	29	61	90	10	26	36	0	6	6	132	25
2004	Overpelt	29	51	80	29	26	55	0	6	6	141	25
2005	Overpelt	21	47	68	35	22	57	0	7	7	132	29
2006	Overpelt	27	55	82	10	22	32	0	7	7	121	26
2007	Overpelt	26	49	75	11	22	33	0	7	7	115	24

1997	Peer	115	424	539	56	112	168	1	0	1	708	43
1998	Peer	138	436	574	56	113	169	4	0	4	747	42
1999	Peer	126	468	594	64	124	188	5	0	5	787	44
2000	Peer	147	491	638	64	117	181	2	0	2	821	48
2001	Peer	144	525	669	72	132	204	5	0	5	878	43
2002	Peer	160	560	720	70	133	203	5	0	5	928	48
2003	Peer	188	596	784	112	214	326	4	0	4	1114	46
2004	Peer	181	591	772	65	158	223	4	0	4	999	45
2005	Peer	174	563	737	61	156	217	3	0	3	957	42
2006	Peer	123	499	622	49	168	217	3	0	3	842	40
2007	Peer	106	463	569	55	138	193	3	0	3	765	40